

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ZPŮSOBY ŘEŠENÍ REORGANIZACE

METHODS OF REALISATION OF REORGANISATION

Diplomant:
Vojtěch Říha

Plzeň
2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra obchodního práva

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ZPŮSOBY ŘEŠENÍ REORGANIZACE

METHODS OF REALISATION OF REORGANISATION

VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D. – KOP
Katedra obchodního práva

Diplomant:
Vojtěch Říha

Plzeň
2014

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Způsoby řešení reorganizace“ vypracoval samostatně a na základě literatury a pramenů uvedených v Seznamu použité literatury.

Vojtěch Říha

.....

Poděkování:

Chtěl bych tímto poděkovat paní JUDr. Dagmar Říhové k navedení na téma diplomové práce a paní Mgr. Michaele Sigmundové, Ph.D. k bližšímu vymezení zadané diplomové práce. Díky patří také panu Mgr. Vladislavu Novému, za následnou korekturu mé diplomové práce.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vojtěch ŘÍHA**
Osobní číslo: **R09M0257P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Způsoby řešení reorganizace**
Zadávací katedra: **Katedra obchodního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Současná úprava řešení reorganizace v českém právním řádu "de lege lata"
 - Nahlížení zákona 186/2006 Sb., o insolvenční reorganizaci
 - Judikatorní pohled na reorganizaci
 - Pohled odborníků na současnou úpravu reorganizace
3. Připravovaná, budoucí úprava řešení reorganizace v českém právním řádu "de lege ferenda"
 - Nahlížení zákona 186/2006 Sb., o insolvenční reorganizaci po 1. 1. 2014 s NOZ
 - Možnosti rozhodování soudů při rozhodování o reorganizaci po 1. 1. 2014
 - Pohled odborníků na budoucí úpravu reorganizace
4. Závěr
 - Diplomová práce bude zejména klást důraz na plánovanou citelnou změnu v případě úpadku živnostníků, podnikajících fyzických osob, jež se vlivem svých závazků dostanou do neschopnosti plnit své závazky, ať už z podnikání, či z běžného života s přihlédnutím modelu způsobu řešení úpadku ve formě reorganizace dostupné pouze pro úpadce se značným ročním obrátem, či ve vyšší počtu osob vykonávající pro úpadce závislou činnost.
 - Metody: rozbor, komparace, rozhovor, strukturovaný (připravený - delfská metoda*)

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce:

4. března 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2014

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Prof. JUDr. Pňenysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 6. září 2013

Obsah

Obsah.....	1
Použité zkratky	3
1. Úvod	4
1.1 Slovo úvodem.....	4
1.2 Smysl diplomové práce	5
1.3 Účel a cíl diplomové práce	5
1.4 Metody zkoumání použité v diplomové práci	6
2. Současná úprava řešení reorganizace v českém právním řádu „de lege lata“	7
2.1 Dynamika úpravy insolvenčního práva „de lege lata“	7
2.1.1 Insolvenční zákon, zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.....	8
2.1.1.1 Insolvenční právo samotné.....	13
2.1.1.1.1 Pojem insolvenčního práva.....	13
2.1.1.1.2 Pojem insolvenčního práva - etymologie	14
2.1.2 Dynamika úpravy insolvenčního práva za pomoci rozhodovací činnosti soudů.....	16
2.2 Nahlížení zákona 186/2006 Sb., o insolvenční reorganizaci	17
2.2.1 Výklad a interpretace jednotlivých pojmů	17
2.2.1.1 Úpadek.....	17
2.2.1.2 Reorganizace	23
2.2.1.2.1 Sanační postup.....	24
2.2.1.2.2 Kontrola ze strany věřitelů	26
2.2.1.2.3 Rozhodující diskrepence mezi vyrovnáním a reorganizací	27
2.2.1.2.4 <i>Going concern hodnota</i> jako hledisko vstupu do reorganizace.....	29
2.2.1.2.5 Brána pro vstup do reorganizace	31
2.2.1.3 Návrh na povolení reorganizace.....	35
2.2.1.4 Rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace	39
2.2.1.5 Reorganizační plán	41
2.2.1.5.1 Test nejlepšího zájmu	45
2.2.1.5.2 Cram-down test	48
2.2.1.6 Způsoby řešení reorganizace	52
2.2.1.7 Zpráva o reorganizačním plánu	56
2.2.1.8 Přijetí reorganizačního plánu.....	58
2.2.1.9 Nepřijetí reorganizačního plánu a opravné prostředky proti rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu	61
2.2.1.10 Provádění reorganizačního plánu	61
2.2.1.10.1 Pohledávka věřitele z úvěrového financování.....	66

2.2.1.10.2	Změna reorganizačního plánu	67
2.2.1.11	Skončení reorganizace.....	68
2.3	Judikatorní pohled na reorganizaci.....	71
2.4	Pohled odborníků na současnou úpravu reorganizace.....	76
3.	Připravovaná, budoucí úprava řešení reorganizace v českém právním řádu „de lege ferenda“	80
3.1	Nahlížení zákona 186/2006 Sb., o insolvenci na reorganizaci po 1. 1. 2014 s NOZ	80
3.2	.Možnosti rozhodování soudů při rozhodování o reorganizaci po 1. 1. 2014	81
3.2.1	Způsoby řešení reorganizace <i>de lege ferenda</i>	82
3.3	Pohled odborníků na budoucí úpravu reorganizace	84
4.	Závěr	85
	Resumé	87
	Příloha	88
	Použitá literatura a prameny	90

Použité zkratky

InsŘ Insolvenční řízení

InsS Insolvenční správce

InsZ Insolvenční zákon, zákon č. 182/2006 Sb, ve znění pozdějších předpisů

MPS Zákon o mezinárodním právu soukromém, zákon č. 91/2012 Sb.

NOZ Nový občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb.

ObchZ Obchodní zákoník, zákon č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

OSŘ Zákon o civilním řízení soudním, zákon č.99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů

OZ Občanský zákoník, zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů

ZKV Zákon o konkursu a vyrovnání, zákon č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

ZOK Zákon o obchodních korporacích, zákon č. 90/2012 Sb.

1. Úvod

1.1 Slovo úvodem

„AEQUUM EST, UT CUIUS PARTIPAVIT LUCRUM, PARTICIPET ET DAMNUM.“

Je spravedlivé, aby ten, kdo se podílel na zisku, podílel se i na ztrátě.

Digesta

APUD CREDITOREM MAIOR QUAM APUD DEBITOREM DEBITI MEMORIA

Věřitel si dluh pamatuje lépe než dlužník

Právnícký aforismus

V dnešní době orientované především na výsledek mnohdy máme tendenci přehlížet okolnosti, které k výsledku vedou. Je to jako kdybychom si přáli být na Měsíci, ale po celou dobu přehlíželi nosné rakety a těleso, které nás tam vynese. Ne jinak je to i s výsledkem reorganizace, tedy míry co největšího možného uspokojení všech pohledávek věřitelů za dlužníkem v úpadku nelikvidačním způsobem dlužníka.

Nemůžeme tedy doufat v to, že Měsíc bude stát o něco blíže a my tak budeme mít kratší cestu (následky takového stavu by byly katastrofální), ale musíme co nejvíce zdokonalit a perfektně porozumět prostředkům, které nám takovouto cestu umožňují, ne jinak je tomu i se způsoby řešení reorganizace.

Oním prostředkem dopravy musíme v obou případech chápat smysluplnost takového prostředku a rovněž i jeho ekonomickou využitelnost před samotným upotřebením takového prostředku. Je jasné, že pokud bychom chtěli na Měsíci postavit malou vědeckou základnu, tak jen velice těžko budeme odůvodňovat vždy pořízení nových nosných raket namísto navržení jednoho modelu nosných raket a vypilování takového modelu k dokonalosti, abychom v dlouhodobém hledisku dosáhli minimálních nákladů a jejich optimalizaci na dosažení kýženého cíle a měli třeba i později možnost usilovat o další nové podniky na Měsíci, třeba jako těžba nerostných surovin. S reorganizací, jakožto nosnou raketou, tomu není jinak.

Jen těžko budeme ospravedlňovat model reorganizace, který bude mít transakční náklady institucionálního typu v takové výši, že z dlouhodobého hlediska budeme muset takovýto model jako ekonomicky neúnosný nahradit jiným modelem, jiným způsobem řešení.

1.2 Smysl diplomové práce

V této práci je institut reorganizace dle zákona č. 182/2006 Sb., zákona o úpadku a jeho řešení (insolvenční zákon), podroben zkoumání z pohledu *de lege lata* a *de lege ferenda*. Oblast vědění a poznání ohledně institutu reorganizace je z pohledu *de lege lata* v českém právním a ekonomickém prostředí poměrně dobře zmapována, zejména díky úsilí, které je této oblasti věnováno během posledních několika let, avšak jen velmi málo diplomových či jiných obdobných prací si bere za cíl rovněž zkoumat tuto oblast z pohledu *de lege ferenda*.

S ohledem na změnu občanského práva hmotného v českém právním prostředí dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákona o obchodních korporacích), považuji zkoumání dle *de lege ferenda* za podstatné a přínosné pro další poznání a vědění v oblasti českého insolvenčního (úpadkového) práva.

1.3 Účel a cíl diplomové práce

Diplomová práce si klade za cíl srovnat způsoby řešení reorganizace před a po 1. 1. 2014 s ohledem na novelizaci zákona 186/2006 Sb., zákona o úpadku a jeho řešení, v souvislosti s komplexní změnou soukromého práva v právním řádu České republiky s Novým občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb., a zákona o obchodních korporacích č. 90/2012 Sb., nově i ovšem s přihlédnutím k možným změnám ve výkonu a vynucování účinnosti nového soukromého práva z politické nevole měnit zavedený řád.

Diplomová práce bude zejména klást důraz na plánovanou změnu v případě úpadku živnostníků, podnikajících fyzických osob, jež se vlivem svých závazků dostanou do neschopnosti plnit své závazky z podnikání s přihlédnutím k modelu způsobu řešení úpadku ve formě reorganizace dostupné pouze pro dlužníka

v úpadku nebo hrozícím úpadku se značným ročním obratem, či ve vyšším počtu osob vykonávající pro dlužníka v úpadku závislou činnost.

1.4 Metody zkoumání použité v diplomové práci

V diplomové práci byly použity metody rozboru, komparace a rozhovoru – strukturovaného, na základě delfské metody. Rozhovory byly v rámci časových možností jednotlivých respondentů (na které delfská metoda klade vyšší nároky z hlediska odbornosti a praxe), vedeny skrze on-line Survey Monkey dotazník¹ a skrze telefonické rozhovory mezi diplomantem a jednotlivými respondenty.

Plzeň, březen 2014

Vojtěch Říha

¹ Dotazník je dostupný skrze tento dynamický odkaz: [<https://www.surveymonkey.com/s/DBJHD2Q>] (dále otázky z tohoto dotazníku tvoří přílohu této diplomové práce – viz. Příloha č.1)

2. Současná úprava řešení reorganizace v českém právním řádu „de lege lata“

2.1 Dynamika úpravy insolvenčního práva „de lege lata“

Od 1. ledna 2008 platí v českém právním řádu zákon č. 186/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Je zajímavé vidět, jak v předmluvě v publikaci Insolvenční zákon s komentářem² se J. Zelenka zmiňuje o problematice neúplného legislativního rámce obklopující InsZ, kdy v době blížící se účinnosti zmiňované právní úpravy chyběly prováděcí předpisy, které byly souhrnně přijaty dne 22. listopadu 2007, tedy necelý měsíc a půl před jejich účinností spolu s InsZ.³ Jen pouhou zajímavostí také není fakt, že účinnost InsZ byla původně stanovena na datum 1. července 2007⁴ a následně byla účinnost díky nedostatku doprovodných předpisů posunuta na datum 1. ledna 2008.⁵ Pro tak zásadní změnu v insolvenčním právu v českém právním řádu oproti dřívějšímu zákonu č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, se tedy jednalo v rámci doprovodných právních předpisů o legislativní zaspání, kdy takto krátká doba nemohla plně stačit odborné veřejnosti se začít hlouběji zajímat o text právní úpravy samotné.⁶

Zmiňuji to zde na začátku této kapitoly, neboť je třeba uchovávat v paměti vývoj současné právní úpravy insolvenčního práva v českém právním řádu, kdy změny i v posledních měsících konce kalendářního roku 2013 vypadaly obdobně jako situace popsána výše.

² ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 5.

³ Srovnej. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona; Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců; Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů; Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců

⁴ ANDRLE, Pavel. *Čas, skutkový stav a rozhodnutí o úpadku*. Právní fórum, Praha: C.H. Beck, 2010, roč. 2010, č. 1. ISSN 1214-7966 s. 22 - 25

⁵ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční zákon: od vládního návrhu k vyhlášenému znění: s. 765*. Právní rozhledy. Praha: C. H. Beck, 2006, roč. 2006, č. 21. ISSN 1210-6410.

⁶ S ohledem na „rezervovaný přístup“ většiny členů právního stavu k celkové radikální změně občanského práva hmotného toto nelze dávat jednoznačně za vinu státnímu úřednímu aparátu na Ministerstvu spravedlnosti, protože i zde platí nepsané principy fungování státní správy: „Co se neuruje, to se nevyřizuje.“

2.1.1 Insolvenční zákon, zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení

Dnes je tedy zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, *lex generalis* insolvenčního práva, kdy má ve svém korpusu zakomponovány jak hmotněprávní ustanovení, tak procesněprávní ustanovení, kdy InsZ se svým insolvenčním řízením stojí k zákonu č. 99/1963 Sb., o civilním řízení soudním, jakožto *lex specialis*, přebírající v tomto ohledu k OSŘ stejné postavení jako měl dřívější ZKV se svým konkursním řízením.

InsZ obsahuje rovněž ustanovení o přiměřeném použití OSŘ ve svém ustanovení § 7 InsZ, kdy je zde dále rozšíření druhé věty tohoto ustanovení dáno omezení takového použití, pokud by mělo dojít k porušení zásad insolvenčního řízení. Zásady insolvenčního řízení jsou dále upraveny v ustanovení § 5 InsZ. Zejména jde o dvě stěžejní zásady insolvenčního práva, a to o zásady *pro rata* a *par conditio creditorum* (rovněž někdy označované jako *parri pasu*).⁷ Obě dvě si ukážeme blíže na citovaném zákonem textu ustanovení § 5 InsZ níže:

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

a) *insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;* (negativní vymezení zásady *pro rata*),

b) *věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;* (pozitivní vymezení zásady *par conditio creditorum*),

c) *nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;* (vymezení ochrany dobré víry, plynoucí všeobecně z právního pořádku a chránící tak hmotněprávní nároky věřitelé

⁷ Srovnej článek ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčního řízení*. Právní fórum. Praha: C.H.Beck, 2009, roč. 2009, č. 4. ISSN 1214-7966 s. 153 a RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 169

a nemožnost tak svévolného popření věřitelových přihlášek jeho pohledávek za dlužníkem ze strany procesních subjektů insolvenčního řízení),

d) věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon. (bližší vymezení výkladových pravidel, a to zejména v beroucí v ohledu ustanovení § 109 InsZ pojednávající o zahájení insolvenčního řízení).⁸

Úvahu o tom, zda je dobrou volbou pro zákonodárce substantivizovat právní zásady do právního předpisu bych ponechal na jiných.⁹ Za sebe bych chtěl vyjádřit své přesvědčení, že jakmile se právní zásady vtělí do zákonného textu ve formě právního předpisu, pak se z právních závazných pravidel preskriptivní normativní povahy stávají deskriptivní pozitivní právní pravidla ponechávající o dost menší prostor pro jurisprudenci při výkladu a aplikační praxi takovýchto právních zásad. Dle komentářů k InsZ slouží zásady obsažené v InsZ pouze jako výkladová pravidla, což by potvrzovalo mou tezi obsaženou v tomto odstavci.

V insolvenčním řízení se, jako ve zvláštním řízení soudním, kombinují prvky řízení nalézacího a vykonávacího,¹⁰ kdy v insolvenčním řízení platí vyšetřovací zásada. Insolvenční řízení je dle InsZ upraveno jako jednotné insolvenční řízení. T. Richter vidí insolvenční řízení jako trojfázové, kdy je v první obecné fázi insolvenčního řízení rozhodováno o tom, zdali je dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku. Dále v druhé fázi insolvenčního řízení se rozhoduje o způsobu řešení dlužníkovy úpadku. Nakonec ve třetí fázi je dlužníkuv úpadek řešen dle způsobu řešení, které insolvenční soud schválil ve druhé fázi insolvenčního řízení.¹¹

⁸ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 23

⁹ Srovnej. SHAPIRO, Scott J. THE "HART-DWORKIN" DEBATE: A SHORT GUIDE FOR THE PERPLEXED. In: SHAPIRO, Scott J. *Michigan Law: University of Michigan Law School: PUBLIC LAW AND LEGAL THEORY WORKING PAPER SERIES* [online]. Michigan Law, 2007 [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: http://www.law.yale.edu/documents/pdf/Faculty/Shapiro_Hart_Dworkin_Debate.pdf

¹⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-437-4. s. 27 a s. 431

¹¹ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 357 - 358

V insolvenčním řízení platí dispoziční zásada, kdy je insolvenční řízení zahajováno na návrh dle ustanovení § 97 InsZ. Aktivní legitimaci k podání návrhu má dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku a poté dále věřitel dlužníka, který spolu se svým insolvenčním návrhem rovněž přikládá přihlášku svého nároku za dlužníkem. Nejzásadnější dopad zahájení insolvenčního řízení je obsažen v ustanovení § 109 InsZ, kdy jde o vymezení tzv. *stay of proceedings*, tedy takzvaného zastavení dosavadních nároků věřitelů za dlužníkem za pomoci obecných institutů dle OSŘ a určení, že nároky věřitelů za dlužníkem se budou řídit po dobu trvání insolvenčního řízení pravidly obsažených v InsZ.¹² T. Richter toto období označuje jako období tzv. „zákonného moratoria,“¹³ ale vidím tento překlad termínu *stay of proceedings* jako ne zcela přesný. T. Richter vidí pro tento výraz spíše zmrazení, než skutečné zpomalení.¹⁴ Osobně bych se přikláněl k používání termínu „*konzervace nároků*,“ kdy tento termín by lépe odpovídal skutečně tomu, co nastává na počátku insolvenčního řízení po podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení.¹⁵

Přerušování insolvenčního řízení není přípustné dle § 84 odst. 1. Prominutí zmeškání lhůty nebo soudního jednání není v insolvenčním řízení přípustné dle § 83 InsZ, totéž stanovuje též ustanovení InsZ pro schůzi věřitelů a přezkumné jednání. Jednání nařizuje insolvenční soud jedině tehdy, pokud tak přímo stanovuje InsZ nebo jeli to nezbytně nutné dle § 85 InsZ. Insolvenční soud rozhoduje v insolvenčním řízení usnesením dle § 88 odst. 1 InsZ. V insolvenčním řízení insolvenční soud doručuje obecným způsobem dle ustanovení § 71 InsZ procesním subjektům insolvenčního řízení a účastníkům insolvenčního řízení formou vyhlášky na veřejně přístupném insolvenčním rejstříku, či na veřejně přístupné úřední desce insolvenčního soudu dle § 89 odst. 2 a 3 InsZ. Za zvláštní způsob doručování procesním subjektům a účastníkům řízení pak insolvenční soud doručuje do vlastních rukou dle ustanovení § 75 InsZ.

¹² RICHTER, Tomáš. *Insolvenční zákon: od vládního návrhu k vyhlášenému znění*. Právní rozhledy. Praha: C. H. Beck, 2006, roč. 2006, č. 21. ISSN 1210-6410. s. 765

¹³ Moratorium znamená česky „zpomalení, retardování, či odložení.“ V právnických cizojazyčných textech někdy bývá rovněž definováno jako „právně autorizované dočasné neplnění závazku.“ Zmrazení, tak jako mohou zmrazovat banky vklady na svých účtech v případě problémů s likviditou, je porušením závazku mezi bankou a jejími klienty, byť zákonem předvídané.

¹⁴ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční zákon: od vládního návrhu k vyhlášenému znění*. Právní rozhledy. Praha: C. H. Beck, 2006, roč. 2006, č. 21. ISSN 1210-6410. s. 765

¹⁵ Rovněž dále proto, že moratorium je existujícím institutem v rámci InsZ dle §§ 115 - 127

Pokud InsZ nestanovuje jinak, pak jsou rozhodnutí insolvenčního soudu účinná okamžikem jejich zveřejnění v insolvenčním rejstříku dle § 89 InsZ odst. 1. Dle ustanovení § 90 InsZ, se ustanovení OSŘ o odkladu vykonatelnosti rozhodnutí pro rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení nepoužijí. V insolvenčním řízení není přípustná obnova řízení dle § 96 InsZ.

Procesní postup v rámci insolvenčního řízení je dále rovněž specifikován v jeho ustanovení § 8, kdy říká, že ustanovení OSŘ I. částí – obecné části (§§ 1 – 58) a ustanovení III. částí – řízení v druhém stupni (§§ 79 – 175) se použijí, jen pokud InsZ nestanoví ve své části druhé (O způsobech řešení úpadku) jinak.

Ústavní soud v rámci své rozhodovací činnosti vyjádřil ve sp.zn. III. ÚS 363/96, III. ÚS 38/05 a v dalších, že tehdejší konkursní řízení užívá přiměřeně OSŘ, pokud ZKV nestanovil jinak, a že je dále nutné chápat konkursní řízení jako zvláštní druh občanského soudního řízení. Jak tedy zakončuje jeden z komentářů „Ize tedy říci, že insolvenční řízení je rovněž zvláštním druhem civilního soudního řízení.“¹⁶

InsZ se dělí na tři části, a to na první část uvozenou jako část obecnou (§ 1 – 243), dále pak na část druhou, blíže specifikovanou jako část pojednávající o způsobech řešení úpadku (§ 244 – 418) a na poslední, třetí část, upravující společná ustanovení (§ 419 – 434). V části druhé jsou zařazeny dva způsoby řešení úpadku pro podnikatele, a to jak konkursní (likvidační) řešení úpadku dlužníkovu podniku dle německé a rakouské tradice¹⁷ a reorganizační (sanační) řešení úpadku dlužníkovu podniku inspirované dle kapitoly 11 USBC (United States Bankruptcy Code). V českém právním řádu se však nejedná o doslovnou transpozici veškerých ustanovení této zmíněné kapitoly 11 USBC, jelikož obsahuje rovněž některá ustanovení, která by mohla narušovat princip jednotnosti řízení (arbitrárního

¹⁶ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 182

¹⁷ Srovnej. ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčního řízení*. Právní fórum. Praha: C.H.Beck, 2009, roč. 2009, č. 4. ISSN 1214-7966 s. 153 -160., KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. XV (předmluva)

pořádku) v souvislosti s přihláškami pohledávek zajištěných věřitelů a jejich následnému uspokojení.¹⁸

V části třetí InsZ najdeme ustanovení týkající se insolvenčního rejstříku, vztah ke státům Evropské unie a přechodová a závěrečná ustanovení. Ve vztahům InsZ ke státům Evropské unie ještě musíme zmínit zásadu *lex fori concursus*, která je obsažena v nařízení 1346/2000 ES, o úpadkovém řízení, v jeho ustanovení čl. 3¹⁹ stanovující Mezinárodní příslušnost insolvenčního soudu a rovněž v ustanovení § 426 InsZ pojednávající o Evropském mezinárodním prvku odkazující ve svém textu na přímo použitelné nařízení práva Evropské unie. *Lex fori concursus* funguje v tomto smyslu nastíněném výše, jako hraniční určovatel pro nalezení příslušnosti insolvenčního soudu v rámci států Evropské unie.

¹⁸ Srovnej. TOLMIE, Fiona M. *Corporate and personal insolvency law*. 2nd ed. Portland, Or.: Cavendish Pub., 2003, ISBN 18-594-1772-8. s.68

¹⁹ Srovnej. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, ISBN 978-80-7179-591-9 s. 122

2.1.1.1 Insolvenční právo samotné

Insolvenční právo, díky vymezení v části 2.1.1, zařadíme v rámci dělení na právo veřejné a právo soukromé v rámci právního řádu, do oblasti práva veřejného.²⁰ Zejména z důvodu působnosti dvou procesních subjektů v rámci insolvenčního řízení, dle ustanovení § 9 InsZ, a to jak postavy insolvenčního správce, tak postavy insolvenčního soudce. Rovněž nesmíme opomenout možnost vstoupení státního zastupitelství do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu. Subjekty insolvenčního řízení insolvenčního soudce a insolvenčního správce působí ve vztahu podřízenosti,²¹ kdy insolvenční správce je prodlouženou rukou insolvenčního soudce ve zjištění skutkového stavu dlužníkových poměrů, kdy následně insolvenční správce o tomto svém šetření informuje insolvenčního soudce na přezkumném jednání dle § 190 InsZ.

2.1.1.1.1 Pojem insolvenčního práva

Insolvenční právo jako takové si prošlo poměrně zajímavým vývojem, který šel v ruku v ruce s rozvojem vyvíjející se společnosti, kdy s rozvojem sofistikovanějšího finančního trhu a propracovanějšího systému závazkového práva věřitelé vyžadovali právní nástroje, jak se domoci zpět svých prostředků, které by jinak utopili v osobě dlužníka neplnícího své závazky.²² Zajímavou knihou, věnující se nejen tomuto tématu, ale celkovému zajištění pohledávek věřitelů od dlužníků, je dílo „Vzestup a pád peněz“²³ od Nialla Fergussona, kdy se vývoji insolvenčního práva věnuje obzvláště ve druhé a třetí kapitole výše jmenované knihy, kdy porovnává úděl dlužníků v 16. st. n.l. a 20. st. n.l. v Evropě a následně rovněž v 18. st. n.l. a 20. st. n.l. ve Spojených státech Amerických. Jako největší rozdíl spatřuje konec dlužního otroctví a dlužního žaláře a rovněž insolvenční právo honoruje do pozice prakticky samotného motoru invence hospodářství v konjunktře, kdy každý velký

²⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-437-4. s. 27 a s. 29

²¹ Volná parafráze slov JUDr. Ing. Šáška, Ph.D. v průběhu školení ASIS dne 10. října 2013 v Parkhotelu v Plzni.

²² ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčního řízení* Právní fórum. Praha: C.H.Beck, 2009, roč. 2009, č. 4. ISSN 1214-7966 s. 153

²³ FERGUSON, Niall. *The ascent of money: a financial history of the world*. New York: Penguin Press, 2008, v. 441 p. ISBN 14-104-1533-3.

entrepreneur (česky podnikatel) si mohl dovolit několikrát selhat, aby se ve výsledku prosadil. V jeho díle lze vidět velký rozdíl mezi vnímáním úpadku dlužníka ve Spojených státech Amerických a v kontinentální Evropě. V rakouské a německé tradici je dlužníkův úpadek spatřován jako zavrženíhodný a ostudný, kdy *schuld* jakožto podstatné jméno neznamena v němčině jen dluh, ale i vinu. Kdežto ve Spojených státech Amerických je dlužníkův úpadek sledován téměř jako nezczitelné právo dostupné všem stejně, tak jako právo na život, osobní svobodu a nalezení vlastního osobního štěstí.²⁴ Moderní úpadkové právo mají ve Spojených státech Amerických již od roku 1898, kdy jednotlivý dlužník mohl dle kapitoly VII požádat o konkurs (*conkurs creditorum*)²⁵ anglicky pojmenovanou jako *liquidation*, nebo mohl požádat o postup dle kapitoly XIII, tedy o dobrovolnou osobní reorganizaci²⁶ a usilovat tak o rychlý způsob řešení své situace za pomoci mimosoudní cesty dohody se svými věřiteli.

Toto nastínění pojmu insolvenčního práva výše má sloužit pouze pro informování čtenáře ohledně inspirování autorů InsZ při tvorbě zákona samotného.

2.1.1.1.2 Pojem insolvenčního práva - etymologie

Etymologicky je rovněž zajímavé sledovat sémantický význam slova „bankrot“ a „insolvence“, kdy N. Ferguson ve slově „bankrot“ spatřuje rozbitou lavici bankéřů (těch, co sedí na lavici) kdesi v Itálii ve Florencii nebo v Benátkách, kdy odkazuje na divadelní hru W.Shakespeara „Kupec benátský“, kdy židé půjčovali peníze italským mořeplavcům v domě zvaném „*Banco Rosso*“ (*rosso* z toho důvodu, že ona lavice, na které seděli, byla potažena červenou látkou) a F.Zoulík²⁷ odkazuje na rozbitý stůl jako „*banco rotto*“. Rovněž se tak činí v předmluvě v jednom z komentářů k InsZ.²⁸ V tomto ohledu musím dát za pravdu

²⁴ FERGUSON, Niall. *The ascent of money: a financial history of the world*. New York: Penguin Press, 2008, ISBN 14-104-1533-3, s. 60

²⁵ Srovnej. ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčního řízení* Právní fórum. Praha: C.H.Beck, 2009, roč. 2009, č. 4. ISSN 1214-7966 s. 153 -160 Latinské slovo *conkurs* značí souběh, dnes nalezneme podobný termín i v běžné francouzštině.

²⁶ FERGUSON, Niall. tamtéž.

²⁷ ZOULÍK, František, tamtéž.

²⁸ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 XVI.

spíše N. Fergusonovi, jelikož stůl by byl „*tavule*“. Je dost možné, že se F. Zoulík jen upsal.

„Insolvence“, jako podstatné jméno, nebo „insolventnost“, jako sloveso, představuje negativní formu slovesa „solventnost“ a tedy schopnost jedince platit svoje jednotlivé závazky a nebýt tak v pekuniární nouzi. Jazykový sémantický rozdíl mezi slovy „bankrot“ a „insolvence“ je tedy čistě ve formě bližší specifikace významu úpadku daného subjektu. Bankrotovat může obchodní společnost, podnikatel, být insolventní může být jen jedinec.

Nemá smysl vyčítat zákonodárci používání pojmu „insolvence“ jako neformálního výraziva pro úpadek obchodní společnosti, jelikož takovéto jazykové vymezení ztrácí v moderní češtině smysl. Česká právní terminologie užívá slova „insolvence“ pouze jako zjednodušenou formu vyjádření stavu, kdy je dlužník v úpadku nebo se nachází v hrozícím úpadku. V celém zákonem textu InsZ slovo „insolvence“ nenalezneme, najdeme zde pouze výrazy „insolvenční řízení“, „insolvenční soud“ a „insolvenční správce“, což značí používání tohoto pojmu pro vyjádření postupu samotného řízení a pro procesní subjekty samotného insolvenčního řízení. Nejpodobnější slovo významově českému termínu „úpadek“ je používány zákonný francouzský výraz „*faillite*“ značící rovněž v běžné francouzštině bankrot a konkurz.²⁹

Tento výtažek výše slouží jen pro informování pozorného čtenáře o jistém existujícím rozdílu mezi běžně používanými pojmy v insolvenčním českém právu a insolvenční právní jurisprudenci celkově.

Samotnou kompletní historii insolvenčního řízení a bankrotového práva zde popisovat nemohu, jelikož by to bylo více než malým přesahem rozsahu zkoumání této diplomové práce. Doporučuji však článek od F. Zoulíka, pojednávající o vývoji insolvenčního řízení v českých zemích.

²⁹ Viz. Code de commerce LIVRE VI Des difficultés des entreprises, ustanovení čl. 653-1, dostupná na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379> [cit. 2014-02-22]

2.1.2 Dynamika úpravy insolvenčního práva za pomoci rozhodovací činnosti soudů

České insolvenční právo patří mezi jedno z nejvíce dynamických právních odvětví českého práva, kdy není jen utvářeno typicky kontinentálně legislativní cestou, ale rovněž rozhodovací činností jednotlivých krajských soudů v I. stupni, potažmo vrchními soudy ve II. stupni až po Nejvyšší soud České republiky. Není nezajímavé, že tato judikatura má své vlastní svébytné označení dle jednotlivých soudů dle přílohy č. 14 vnitřního a kancelářského řádu pro okresní, krajské a vrchní soudy dle Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 7/2008.³⁰

S ohledem na proměnlivost situací, které mohou nastat před insolvenčním soudem, je jediné dobře, že celkový judikatorní obraz není roztržštěný skrze nesourodé spisové značky, které by jinak mohli komplikovat život jak insolvenčním tribunálům samotným, až po jednotlivé subjekty insolvenčního řízení, kdy jediný, kdo by z takového chaosu mohl těžit, by byl jediné dlužník v úpadku.

Zároveň s tímto na paměti nesmíme rovněž zapomínat na evropskou úpravu insolvenčního práva v podobě nařízení Rady (ES) 1346/2000,³¹ o úpadkovém řízení, a s tím související rozhodovací činnosti Evropského soudního dvora v Lucemburku, kdy pokládání předběžných otázek na základě litery tohoto nařízení je v běžné rozhodovací činnosti Evropského soudního dvora.³²

Jako poslední ze zmíněných dynamických pramenů insolvenčního práva v českém právním prostředí musíme brát v úvahu rozhodovací činnost Ústavního soudu České republiky, který se již v několika nálezech na základě podaných ústavních stížností vyjadřoval³³ k jednotlivým sporným ustanovením InsZ.

³⁰ KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xiv, s. V

³¹ CELEX číslo 32000R1346 pro lepší vyhledávání na portálu EUR-LEX

³² SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Výroční zpráva 2012 - Přehled činnosti Soudního dvora, Tribunálu a Soudů pro veřejnou službu Evropské unie*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2013. ISBN 978-92-829-1261-1. Dostupné z: http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/ srov. s. 26 [cit. 2014-02-24]

³³ viz. Pl. ÚS 14/10-1, Pl. ÚS 19/09, Pl. ÚS 42/08-1, II. ÚS 4104/12, II. ÚS 3810/12, IV. ÚS 235/12, II. ÚS 2371/11, IV. ÚS 2372/11, I. ÚS 3571/10, IV. ÚS 50/10, I. ÚS 2451/10, IV. ÚS 1834/10, - s přesahem (myšleno před nabytím účinnosti InsZ) Pl. ÚS 48/06, Pl. ÚS 12/06, II. ÚS 330/06, III. ÚS 448/04, III. ÚS 523/04

2.2 Nahlížení zákona 186/2006 Sb., o insolvenční reorganizaci

2.2.1 Výklad a interpretace jednotlivých pojmů

V této části této diplomové práce se nejprve budu věnovat vymezení pojmů úpadku dle InsZ a dále pak již budou následovat části pojednávající o možnosti řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku formou reorganizace.

2.2.1.1 Úpadek

Úpadek je vyjádření faktického stavu všech dlužnických závazků vůči dlužníkovým věřitelům se všemi pohledávkami věřitelů, které jsou za dlužníkem v době po jejich řádné splatnosti. Úpadek je tedy vyjádřením nastalého právně ekonomického stavu dlužníkovy pravé strany bilance, nehledě na původ takového stavu. Úpadek jako takový byl přebrán eklekticky z judikatorního³⁴ vypilování z již prověřených definic k ZKV³⁵ a dále vytříben. Insolvenční zákon pojednává o úpadku ve svém ustanovení § 3. Jako časový okamžik rozhodujícího stavu pro rozhodnutí o úpadku dlužníka insolvenční soud postupuje dle ustanovení § 154 odst. 1 OSŘ ve spojení s ustanovením § 167 odst. 2 OSŘ, jelikož sám InsZ takové ustanovení výslovně neobsahuje.³⁶ InsZ obsahuje pouze ustanovení § 134 stanovující lhůtu, do kdy insolvenční soud musí *rozhodnut o podaném insolvenčním návrhu a učinit veškeré úkony směřující k rozhodnutí věci*, resp. do kdy musí insolvenční soud podniknout takové kroky, aby mohl o podaném insolvenčním návrhu vydat rozhodnutí.

§3 Úpadek

(1) Dlužník je v úpadku, jestliže má a) více věřitelů a b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen "platební neschopnost").³⁷

³⁴ Pl. ÚS 44/02

³⁵ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s. 31.

³⁶ ANDRLE, Pavel. *Čas, skutkový stav a rozhodnutí o úpadku*. Praha: C.H. Beck, 2010, roč. 2010, č. 1. ISSN 1214-7966 s. 22 - 25

³⁷ § 3 odst. 1 InsZ (zvýraznění přidáno).

Jazykovým výkladem prvního odstavce ustanovení o úpadku můžeme nalézt souhrn kumulativních znaků úpadku,³⁸ které musí být dány současně, aby se mohl dlužník nacházet ve stavu úpadku a usilovat tak svým vlastním insolvenčním návrhem o zahájení insolvenčního řízení, případně tak může činit dlužníkům věřitel podáním insolvenčního návrhu na svého dlužníka. T. Richter hovoří v tomto ohledu o použití *testu likvidity (cash flow test)*.³⁹ Insolvenční soud má rovněž povinnost tyto zákonné skutečnosti vyšetřovat a obstarávat si další potřebné důkazy, aby mohl kvalifikovaně provést a vydat rozhodnutí o úpadku dlužníka, jak mu tuto povinnost ukládá ustanovení § 86 InsZ. V insolvenčním řízení provádí další vyšetřování pro účely insolvenčního soudu insolvenční správce a insolvenční soud v tomto ohledu vykonává svojí dohledací činnosti dle ustanovení § 10 a § 11 InsZ.

(2) Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

Ve druhém odstavci ustanovení o úpadku najdeme enumerativní výčet zákonných vyvratitelných domněnek „*má se za to, že...*“ uplatňující se při podání insolvenčního návrhu a v následném insolvenčním řízení, kdy je následně soudem vydáno rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku. O úpadku dlužníka nebo o hrozícím úpadku dlužníka rozhodne insolvenční soud dle zvoleného způsobu řešení dlužníkového úpadku dle § 4 odst. 1 InsZ, a to buď a) konkurzem, b) reorganizací, c) oddlužením, d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů v rámci ustanovení § 136 odst. 1 InsZ nebo vydáním jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu dle ustanovení § 142 InsZ. Jako poslední ze zmíněných

³⁸ KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xiv, s. 5

³⁹ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 125, dále pozn. č. 263 tamtéž

možných řešení situací dlužníkovu úpadku nebo hrozícího úpadku zde přichází rovněž v úvahu prodej dlužníkovu podniku jako celku dle ustanovení § 290 InsZ.

Mimo toho, že toto druhé ustanovení o úpadku v odst. 2 obsahuje vyvratitelné právní domněnky, obsahuje rovněž bližší specifikaci platební neschopnosti dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku. Pokud tyto domněnky budou vyvráceny dlužníkem, nebo nebudou v insolvenčním návrhu dostatečně podloženy navrhovatelem insolvenčního návrhu (ať už dlužníkem nebo dlužníkovým věřitelem), pak bude insolvenční soud postupovat dle ustanovení § 143 odst. 1 a 2 InsZ a takovýto insolvenční návrh zamítne. Rovněž insolvenční soud zamítne insolvenční návrh dlužníka, pokud dlužník nedodá závčas požadované seznamy dle ustanovení § 104 odst. 1 InsZ, což jsou seznamy dlužníkovu majetku včetně jeho pohledávek s uvedením jeho dlužníků, seznam dlužníkových závazků s uvedením jeho věřitelů, seznam dlužníkových zaměstnanců a dále listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka. Též nesmíme opomenout zmínit možnost zpětvzetí podaného insolvenčního návrhu dle ustanovení § 129 odst. 1 InsZ, který stanovuje, že insolvenční navrhovatel může vzít svůj insolvenční návrh zpět až do doby vydání rozhodnutí o úpadku nebo do právní moci jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu ve smyslu ustanovení výše citovaného ustanovení § 143 InsZ. Pokud by byl insolvenčním navrhovatelem vzat zpět insolvenční návrh, v tomto případě věřitelem dlužníka, pak má dle ustanovení § 129 odst. 2 InsZ možnost podat opět svůj insolvenční návrh pro tu samou pohledávku za svým dlužníkem po šesti měsících ode dne, kdy svůj první insolvenční návrh vzal zpět. Dále se tohoto ustanovení použije, pokud by došlo ke změně v osobě věřitele dlužníka, kdy by věřitelova pohledávka za dlužníkem byla postoupena. Dlužník, podávající na sebe insolvenční návrh, takovouto volnost nemá, jelikož by se vystavoval postihu za trestný čin dle trestního zákoníku č. 40/2009 v jeho ustanovení § 222 trestného činu poškozování věřitele v jeho odst. 1 písm. g). Stejně tak by se v rámci insolvenčního řízení dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku mohl opakovaným podáváním dlužnického insolvenčního návrhu vystavovat tomu, že by v rámci dohledací činnosti insolvenčního soudu byl u dlužníka prokázán nepoctivý úmysl. To by pro dlužníka předkládajícího insolvenční návrh představovalo významnou překážku při schvalování rozhodnutí o úpadku dlužníka. V tomto ohledu ctí insolvenční

právo soukromoprávní zásadu, kdy *implicite* stanovuje pro osobu dlužníka způsob chování dle zásady *nemo turpitudinem suam allegare potest*,⁴⁰ kdy se nikdo nemůže s úspěchem dovolávat své vlastní nepoctivosti. Také tato zásada stanovuje, že nikdo nemůže mít prospěch ze svého protiprávního chování, resp. nemůže mít prospěch z chování, které by bylo v rozporu s dobrými mravy.

(3) Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů

a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkovu majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

Ve třetím odstavci ustanovení InsZ pojednávajícího o úpadku můžeme objevit zákonné vymezení předlužení. Předlužení se vztahuje na subjekty, které mají povinnost vést účetnictví, jelikož předlužení vyplývá na povrch při vedení účetních knih.⁴¹ S ohledem na způsob řešení takového úpadku dlužníka přímo i toto vymezení úpadku dlužníka pamatuje na sanační formu řešení úpadku dlužníka. Ve druhém souvětí tohoto ustanovení si lze všimnout, že zákon bere v úvahu rovněž správu dobrého hospodáře či dlužníkovi pokračující obchodní závazky a dává tak dlužníkovi pomyslný „exit“ z úpadkové situace. „Exitem“ v tomto kontextu není jen pozitivní řešení dlužníkovo situace. „Exitem“ pro dlužníka může být skutečně také jeho řešení jeho úpadku konkursním likvidačním způsobem řešení úpadku. V případě skutečně proaktivního přístupu dlužníka v předlužení se může dlužník včasnou přípravou připravit a připojit ke svému insolvenčnímu návrhu rovněž reorganizační plán dle ustanovení § 318 odst. 1 InsZ, pokud ovšem bude splňovat zákonné požadavky na povolení reorganizace dle § 148 odst. 1 InsZ a 316 odst. 4 InsZ, jinak se bude muset takový

⁴⁰ ŠVESTKA, Jiří a Jan DVOŘÁK. *Občanské právo hmotné*. 5., jubilejní aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, ISBN 978-807-3574-734. s. 67

⁴¹ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 11

dlužník v předlužení spoléhat na jednání se svými věřiteli a na postup dle § 148 odst. 2 InsZ, případně se domluvit s jedním ze zajištěných nebo nezajištěných věřitelů, aby podal insolvenční návrh na dlužníka, leč úskalí tohoto postupu mohou přijít dlužníka draze. Pokud dlužník nebude mít za včas dostatečný sehnány „věřitelský elektorát“, který dlužníkovi schválí reorganizační plán předkládaný spolu s insolvenčním návrhem insolvenčnímu soudu, vydá se v tomto případě insolvenční soud cestou vyhlášení konkurzu, jakožto řešením dlužníkovu způsobu řešení úpadku. Předlužení v této zákonné podobě zohledňuje veškeré závazky dlužníka, tedy ty splatné v přítomnosti i všechny splatné v budoucnosti.⁴² Předlužení, jako takové, se vztahuje hlavně na podnikatele, u kterých je mnohonásobně více pravděpodobné, že svojí obchodní činností se budou moci uvázat více finančním institucím při financování svého podniku nebo podniků. Předlužení, jako forma úpadku dlužníka, klade zároveň větší nároky na dlužníka – podnikatele, kdy mu v ustanovení § 98 InsZ přímo přikazuje podat na sebe návrh na zahájení insolvenčního řízení. V ustanovení § 99 InsZ nalezneme sankční ustanovení, pokud by osoba dlužníka v situaci, kdy zjistí, že je v předlužení takovýto insolvenční návrh dle ustanovení § 98 InsZ nepodala. V souvislosti se správou dobrého hospodáře, která je nyní po 1. lednu 2014 ještě dále více umocněna *správou dobrého hospodáře* dle zákona o obchodních společnostech a družstvech č. 90/2012 Sb. (přebírající tak výrazněji kabát právní úpravy upravující fiduciární povinnosti „*fiduciary duty*“⁴³ a s tím související změny přenesení důkazního břemena na dotčeného statutáře, jakožto osoby žalované), se liší od dřívější úpravy *péče řádného hospodáře* dle obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, větší odpovědností statutárních orgánů společnosti, pokud by tak neučinili. Opomenutí takové povinnosti by se rovnalo možnosti vystavení trestního stíhání statutářů takové obchodní společnosti podle ustanovení § 224 trestného činu způsobení úpadku⁴⁴ dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Z hlediska podání insolvenčního návrhu pro předlužení je vždy povolán dlužník, jelikož dlužníkův věřitel jen těžce

⁴² KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 14-15

⁴³ Viz. ustanovení § 62 a § 68 ZOK

⁴⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou : Zákon o soudnictví ve věcech mládeže ; Zákon o výkonu vazby ; Zákon o výkonu trestu odnětí svobody ; Advokátní tarif*. 1. vyd. podle stavu k 1.1. 2010. Praha: Leges, 2009, ISBN 978-808-7212-226. s. 295

může odhadovat poměr celkových dlužnickových závazků ku dlužníkovu majetku (to ovšem nebude platit, pokud bude dlužník fungovat na stále moderním konceptu „*open-book accounting*“).⁴⁵

(4) *O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.*

Pojem hrozícího úpadku je v InsZ oproti dřívějšímu ZKV novinkou. Dle důvodové zprávy k InsZ⁴⁶ měl hlavně napomoci tomu, aby se zabránilo stavům, kdy již nebylo možné úpadek dlužníka zvrátit jinou cestou než úpadkem. Rovněž je institut hrozícího úpadku v InsZ obsažen pro zvýšení motivace dlužníků k postupnému předkrizovému řešení už téměř úpadekové situace dlužníka.⁴⁷ Hrozící úpadek je tedy vyjádřením ekonomicky neúnosné situace dlužníka, kdy dlužník nebude schopen v budoucnu hradit podstatnou část svých peněžitých závazků včas nebo tak nebude schopen vůbec. K jiným závazkům, než k těm pekuniárního charakteru *in fine*, se v tomto ohledu nepřihlíží. Jelikož v tomto smyslu jde opět o vyjádření dlužnickových poměrů z pohledu dlužníka a možnost podat insolvenční návrh pro důvod hrozícího úpadku dlužníka stanovuje InsZ v § 97 odst. 5 ve větě za středníkem pouze dlužníkovi. InsZ naproti tomu přímo pamatuje v tomto ohledu na sanační způsob řešení takového hrozícího úpadku v budoucnu v ustanovení § 316 odst. 2 InsZ, kdy toto ustanovení stanovuje, že reorganizací je možno řešit hrozící úpadek dlužníka. Případně dává InsZ možnost řešení dlužníkovu hrozícího úpadku požádáním dlužníka v hrozícím úpadku o moratorium dle ustanovení § 115 odst. 1 InsZ. Institut hrozícího úpadku dlužníka je tedy možná pojistka pro podnikatele, pokud by se měli v dohledné době vlivem poklesu poptávky po svých výrobcích nebo po úpadku významného

⁴⁵ „*Open-book accounting*“ je rozšířením konceptu „*Open-book management*“, kdy do finančního řízení obchodní společnosti vidí zaměstnanci společnosti a ohlašují vedení společnosti, kde je možno udělat změny, aby i oni dosáhli na podíl ze zisku společnosti, když se bude společnosti dařit. V rámci *Open-book accounting* by pak jednotliví věřitelé za společností mohli vidět výše jednotlivých závazků společnosti vůči celkovému majetku společnosti. viz. srovnej. heslo na www.google.com „open book accounting.“

⁴⁶ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 31.

⁴⁷ Srovnej. United Nations Commission on International Trade Law, Legislative Guide on Insolvency Law, UNCITRAL, 2004. [online] www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/05-80722_Ebook.pdf. s 53 [cit. 2014-02-15]

obchodního partnera možnost udržet v reálném možném životaschopném provozu a buď se soudně reorganizovat, nebo požádat o možnost moratoria a v době po vyhlášení moratoria podniknout veškeré restrukturalizační kroky, které udrží podnik v životaschopném provozu.⁴⁸ Dále je zde pak v ustanovení § 389 odst. 2 InsZ dána možnost řešit úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který není podnikatelem, formou řešení dlužníkového úpadku oddlužením.

Můžeme tedy shrnout, že úpadek nebo hrozící úpadek, je v českém insolvenčním právu dán v zákonné úpravě poměrně dosti deskriptivně, kdy pamatuje na různé situace a jakožto defaultní způsob řešení dlužníkového úpadku volí likvidační cestu, kdy posléze v dalších možnostech řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku poskytuje několik cest řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku předpokládající však aktivitu přihlášených věřitelů v procesu dalšího způsobu řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku.

2.2.1.2 Reorganizace

InsZ upravuje institut reorganizace jako jeden ze způsobů řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka, resp. jeho pojmové vymezení, ve svém ustanovení § 316, kdy je tento zákonné ustanovení v rámci InsZ začleněno do druhé hlavy dílu 1. pod názvem „Přípustnost reorganizace“. V ustanovení § 316 odst. 1 InsZ nalezneme toto zákonné vymezení: *„Reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkového podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů.“* Za pomoci tohoto vymezení zákonodárce poskytuje svůj ideální návrh režimu, jakým se má reorganizace dlužníka v úpadku nebo hrozícím úpadku provádět. Dává prostor dále k další úvaze a alternaci způsobu řešení dlužníkového úpadku, kdy slovíčkem „zpravidla“ neuzavírá výčet způsobu řešení dlužníkového úpadku reorganizačním řešením pouze jednou formou dále specifikovanou jakožto „postupné uspokojování pohledávek věřitelů“, kdy nabízí věřitelům další možnosti uspokojení jejich pohledávek za dlužníkem v úpadku nebo v hrozícím úpadku. Co je zde stěžejní pro institut reorganizace, tak to je kladený důraz na nelikvidační

⁴⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 15 - 16

řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku, kdy zákonodárce trvá na uspokojení pohledávek věřitelů za dlužníkem v režimu „zachování provozu dlužníkového podniku“. Dle komentářů k InsZ se všichni jednotliví glosátoři shodují na tom, že zachování provozu dlužníkového podniku je poznávacím znakem reorganizace jako takové.⁴⁹ Zároveň všichni glosátoři jedním dechem hned dodávají, že právě postup řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku není určen pro široké masy a je tedy vhodný jen pro určité typy podniků dlužníka.

V průběhu reorganizace náleží dispoziční oprávnění nakládat s majetkovou podstatou dlužníkovi, resp. managementu dlužníkového podniku dle ustanovení § 228 InsZ a § 229 InsZ a dále je pak stanoveno přímo v ustanovení § 330 a § 352 InsZ. Anglicky se tento koncept označuje jako *debtor in possession*,⁵⁰ samozřejmě jsou tu omezení pro dlužníka, kdy je kontrolován jednak svými věřiteli (resp. věřitelským výborem dle ustanovení § 332 InsZ) a dále dohlíží na sestavení majetkové podstaty dlužníkového podniku ustanovený insolvenční správce (dle ustanovení § 209 InsZ v souvislosti s ustanovením § 217, § 221, § 331 a 354 InsZ).

2.2.1.2.1 Sanační postup

Též je v reorganizaci stěžejní sanační postup, kdy pravá strana bilance v negativním slova smyslu dlužníkového podniku je převedena opět na levou stranu bilance, kdy cizí kapitál (ať už krátkodobý, či dlouhodobý) je převeden nazpět na dlouhodobý majetek či oběžná aktiva,⁵¹ ze kterých jsou v rámci plnění reorganizace v rámci soudem schváleného reorganizačního plánu (či jiného podobného řešení schváleného soudem dle ustanovení § 341 odst. 1 písm. f) uspokojování v nejvyšší možné míře pohledávky všech přihlášených věřitelů za podnikem dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku v pořadí, ve kterém přihlásili

⁴⁹ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 712; KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 772; ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 463

⁵⁰ Srovnej. LOPUCKI, Lynn M. *A Team Production Theory of Bankruptcy Reorganisation*. Vanderbilt law review. Nashville, Tenn.: Vanderbilt University, School of Law, 2004, roč. 57, č. 3. ISSN 0042-2533.

⁵¹ VOCHOZKA, Marek a Petr MULÁČ. *Podniková ekonomika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4372-1. s. 70 - 71

(§ 173 InsZ) svoje zajištěné a nezajištěné pohledávky, které následně byly přezkoumány insolvenčním správcem (§ 189 InsZ), insolvenčním soudem (§ 190 InsZ) a dlužníkem (§ 200 InsZ) ani insolvenčním správcem (§ 199 InsZ) nebyly popřeny a byly tak zjištěny. Tento postup je akcentován a zdůrazněn ještě jednou v ustanovení § 336 odst. 1 InsZ.

Tyto pohledávky (zejména mám na mysli pohledávky vzniklé ze závazků typu úvěrového financování a jiných zajišťovacích finančních instrumentů, za pomoci kterých podnik dlužníka financoval své aktivity v době ekonomické konjunktury) mohou v době ekonomické recese působit svazujícím účinkem na podnik dlužníka a uvrhnout jej do úpadku nebo do hrozícího úpadku, kdy samotné platby úroků se stávají pro podnik dlužníka neúnosné a podnik dlužníka tak musí přestat plnit včas své závazky svým věřitelům a obchodním partnerům, v nejhorším možném případě všem osobám vykonávajícím pro podnik dlužníka závislou činnost, což právě v tento moment otevírá (byť ne v pozitivním slova smyslu pro podnik dlužníka) cestu pro možné řešení jeho neblahé právně-ekonomické situace za pomoci vyhlášení úpadku a usilovat o možné řešení nastalé situace za pomoci reorganizace. Ustanovení § 316 odst. 1 InsZ na takovouto situaci (*in fine*) byť nepřímou cílí, kdy používá slovní spojení ve druhé větě „k ozdravení hospodaření tohoto podniku“.

Ve druhém odstavci ustanovení § 316 InsZ najdeme vymezení, pro koho je možnost řešení úpadku nebo hrozícího úpadku formou reorganizace přípustná, tedy možnost reorganizací řešit úpadek dlužníkovy podniku.⁵² InsZ zde tedy nerozlišuje mezi podnikatelem - právnickou osobou a podnikatelem – fyzickou osobou. Stěžejní je zde vymezení, kdy ve větě za středníkem je bližší vymezení, na co reorganizace přímo cílí, tedy na podnik dlužníka. InsZ tak rozlišuje osobu dlužníka (morální nebo skutečnou) a dlužníka samotného.⁵³ S ohledem na ustanovení NOZu je podnikatel v zákoně č. 89/2012 Sb., vymezen v jeho ustanovení § 420 a § 421.

⁵² Viz. část 2.2.1.1 této práce pojednávající o úpadku.

⁵³ Srovnej. in KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 772 - 778

Protikladem k sanačnímu postupu je postup likvidační. Likvidační postup je řešen způsobem úpadku dlužníka podniku formou konkurzu dle ustanovení § 244 InsZ V části této diplomové práce, „*de lege ferenda*“ přidáme ještě postup evaporační.⁵⁴

2.2.1.2.2 Kontrola ze strany věřitelů

Ustanovení § 316 odst. 1 ve druhé větě rovněž pamatuje na průběžnou kontrolu schváleného reorganizačního plánu věřiteli před insolvenčním soudem ze strany věřitelů. Toto slovní spojení je zde zejména proto, aby motivace managementu podniku dlužníka, kteří mají rozhodovací pravomoci v rámci správy podniku (byť omezené a svázané dle T. Richtera v *hybridním režimu správy obchodní společnosti*⁵⁵ v období mezi vyhlášením úpadku podniku dlužníka a schválením reorganizačního plánu věřiteli) nebyla subjektivně maligní⁵⁶ a nevedla jen k dalšímu možnému úpadku podniku dlužníka, který by následně insolvenční soud musel opět zkoumat a řešit. Když by následně schválený reorganizační plán mohl být (byť bez souhlasu všech věřitelů dle § 363 InsZ, když kontrolu plnění reorganizačního plánu provádí věřitelský výbor dle § 355 InsZ a dále je zde v dalším ustanovení § 363 odst. 1 písm. d) až f) a odst. 2 InsZ stanovena možnost přeměnit reorganizaci na konkurs) proměněn na prodej podniku dlužníka a uspokojování pohledávek dlužníkových věřitelů prodejem podniku dlužníka jako celku, nebo po částech a podnik dlužníka a tak tedy *zlikvidovat* a přeměnit oběhová aktiva dlužníka pro všechny přihlášené věřitele. Toto rozhodnutí o přeměně na konkurs již schváleného reorganizačního plánu insolvenčním soudem vždy opět musí vydat insolvenční soud dle § 363 odst. 3 InsZ, kdy tyto informace o plnění reorganizačního plánu získává insolvenční soud od insolvenčního správce a od věřitelského výboru dle ustanovení § 364 InsZ.

⁵⁴ Pro rychlou představu uvedu, že jde o postup, který je zejména známý ve světě finančních derivátů, jakožto *debt to equity swap* („dluhy“ pohledávky dlužníka jsou směněny za aktiva dlužníka, zejména za majetek nebo dispoziční oprávnění s takovým majetkem nakládat)

⁵⁵ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 426

⁵⁶ Viz. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 30 a s. 50, kdy s ohledem na institucionální transakční náklady, které jsou vždy inherentně přítomny při schvalování reorganizačního plánu soudem, odkazuje na problémy lidského chování jakožto fenoménu racionální maximalizace užitku

Insolvenční soud však nemůže přeměnit reorganizační plán na konkurz, pokud byl reorganizační plán dlužníkem v úpadku v podstatných bodech splněn dle § 363 odst. 4 InsZ. Je to z důvodu ochrany dobré víry dlužníka v úpadku, kdy nemá být za své dobré úmysly (tedy „polepšit se“ a plnit své závazky v alternativním způsobu správy podniku) trestán dvakrát a následně být jako snadná kořist uloupen v konkurzním řízení a zpeněžením majetkové podstaty dlužníka podniku nasycení přihlášení dlužníkovi věřitelé ještě jednou oproti původnímu schválenému reorganizačnímu plánu dlužníka podniku.

Pokud tedy je reorganizační plán dlužníkem plněn ke spokojenosti věřitelského výboru v podstatných bodech, pak ani věřitelský výbor nemůže svým rozhodnutím poškozovat dlužníkům podnik na úkor nasycení sebe sama. Předchází se tím dalšímu zbytečnému soudnímu řešení dlužníka úpadku, který by se v úpadku ocitl naprosto neoprávněně a jen z popudu chamtivých a spolupracujících věřitelů proti dlužníkovi.

2.2.1.2.3 Rozhodující diskrepence mezi vyrovnáním a reorganizací

Zajímavostí také není přirovnání jednotlivých glosátorů institutu reorganizace k dřívějšímu institutu vyrovnání, kdy L. Smrčka *in Kotoučová*⁵⁷ upozorňuje na podobnost určitých jednotlivých ustanovení institutu reorganizace k institutům „nuceného vyrovnání“ a „vyrovnání“ dle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání,⁵⁸ jakožto institutům postaveným v řešení dlužníka úpadku na sanačním principu, kdy má být v rámci tohoto postupu pravá strana bilance dlužníka podniku očištěna od „toxických“⁵⁹ závazků, které svazují dlužníkům podnik. Stejně tak činí i J. Zelenka *in Zelenka*⁶⁰, kdy klade důraz na dobu zahájení plnění soudem schváleného vyrovnání se soudem schváleným plánem

⁵⁷ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 772

⁵⁸ „Vyrovnání“ a „nucené vyrovnání“ se od sebe odlišovali v možnosti oprávněné osoby, která návrh na vyrovnání nebo na nucené vyrovnání mohla podat. V případě „nuceného vyrovnání“ to byl věřitel úpadce a v případě „vyrovnání“ samotný úpadce.

⁵⁹ Zejména platby úroků z nevýhodných úvěrů, či pouze větší míra bankovních závazků úvěrového typu může být natolik svazující, že může i jinak zdravý a fungující podnik přivést do úpadku.

⁶⁰ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s. 463

reorganizace, kdy reorganizace dle J. Zelenky přichází na pořad dne v rámci insolvenčního řízení úpadku nebo hrozícího úpadku dříve oproti vyrovnání. Oproti dnešnímu jednotnému insolvenčnímu řízení bylo tehdejší vyrovnávací řízení nejednotné, kdy vyrovnávací řízení bylo roztrženo do dvou nesourodých celků, kde v prvním celku do rozhodnutí o schválení vyrovnání působil rovněž i vyrovnávací správce, který byl následně po schválení vyrovnání věřiteli úpadce soudem zproštěn funkce. V dnešním insolvenčním řízení tomu již tak není, kdy insolvenční správce je ve své funkci pořád, tedy dokud není osoba insolvenčního správce zproštěna funkce dle § 32 InsZ nebo odvolána dle § 31 InsZ anebo dokud není insolvenční řízení skončeno řádným ukončením schváleného způsobu řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku. V případě zproštění nebo odvolání osoby insolvenčního správce nastupuje na jeho procesní místo jiný insolvenční správce. Dnešní úprava reorganizace je tedy výhodnější pro věřitele dlužníka, jelikož mají za pomoci insolvenčního správce větší kontrolu nad plněním reorganizačního plánu dlužníkem v úpadku nebo v hrozícím úpadku.

Dále L. Smrčka upozorňuje věcné nedostatky, kdy vyčítá dřívějšímu zákonu o konkursu a vyrovnání, že ani jedna z 23 novelizací nebyla přes zákonodárcovo úsilí schopná zpřístupnit sanační postupy pro obecnější použití, kdy dle L. Smrčky vyšlo najevo, že základ tehdejšího zákona o konkursu a vyrovnání má pevné rigidní základy a neumožňoval i přes všechny provedené novelizace v rámci výkonu tehdejšího insolvenčního práva použití sanačních postupů.⁶¹

Tuto samou glosátorskou notu, jako L. Smrčka a J. Zelenka, drží i T. Richter *in Richter*⁶², kdy přímo vypočítává jednotlivé důvody, proč i přes rozsáhlé novelizace zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, se zákonodárci nepovedlo tento institut vyrovnání přivést řádně v život při praktickém výkonu tehdejšího úpadkového práva a proč nad instituty vyrovnání převážilo konkursní řešení úpadku. Jako zásadní nedostatek tehdejší úpravy institutu vyrovnání oproti institutu reorganizace (resp. mechanismu reorganizace) uvádí T. Richter poměrně závažné důvody, kdy neexistovala jistota ohledně toho, které pohledávky budou pohledávkami přednostními a dále absencí právní úpravy odporovatelnosti.

⁶¹ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 773

⁶² RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 348

Rovněž na konci svého výčtu zmínil i samotný kámen úrazu tehdejšího úpadkového práva, kdy se dynamicky nevyvíjela judikatura ohledně institutů vyrovnání, což spolu s absencí některých pravidel (viz. výše) vedlo dle T. Richtera k extrémně vysoké míře právní nejistoty při výkonu vyrovnání.

2.2.1.2.4 *Going concern hodnota* jako hledisko vstupu do reorganizace

Rovněž dle obou výše jmenovaných odborníků, tedy J. Zelenky a T. Richtera, je zároveň při reorganizaci kladen důraz na *going concern hodnotu*,⁶³ kdy tento ukazatel je v jejich výkladu ekonomické výhodnosti provedení reorganizačního plánu dostatečným opodstatněním zvýšenými institucionálními transakčními náklady na tvorbu, schválení, průběh, kontrolu a ukončení reorganizačního plánu uspokojením všech přihlášených a přezkoumaných pohledávek věřitelů v rámci insolvenčního řízení dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku. J. Zelenka rozlišuje *going concern value (hodnotu)* takto: „*Důležité je rozlišení neživotaschopného podniku dlužníka od podniku, který je perspektivní, ale má dočasné finanční těžkosti. Podnik jakožto předmět reorganizace by měl vykazovat operační efektivnost a vytvářet kladné peněžní toky, které mu umožní pokrýt náklady spojené s touto procedurou. Zde se rozhoduje o přístupnosti dlužníka k reorganizaci i schopnosti ji úspěšně skončit.*“⁶⁴ Dle přístupu J. Zelenky je tedy jasné, že reorganizace jako proces je zapovězen určitým typům podniků dlužníka v úpadku. Pokud by se do finančních problémů dostala např. obchodní společnost poskytující odborné poradenské služby, ať už právní, ekonomické, analytické, či např. zdravotnické, bude jasné, že pokud takovouto obchodní společnost opustí klíčový představitelé reprezentující její „*know-how, goodwill a osobní složku dlužníkova podniku,*“⁶⁵ pak *going concern hodnota* takovéto společnosti přestane existovat. V moderní a dynamicky vyvíjející se informační společnosti toto bude rovněž platit i nově zakládaných malých obchodních společností, rostoucích

⁶³ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 463; RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 343 – 346 a s. 380

⁶⁴ viz. Zelenka cit. č. 48 tamtéž

⁶⁵ FALDYNA, František. *Obchodní právo: výklad je zpracován k právnímu stavu srpen 2010*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, xxxv. Meritum. ISBN 978-807-3575-779. s. 12

v každé větší metropoli jako houby po dešti, u tzv. technologických start-upů, které se netočí většinou okolo výroby konkrétní řady produktů a zboží, jakož spíše okolo inzerce a marketingu specializovaného produktu nebo služby. Tyto podniky nemají povětšinou mimo svého nápadu a osobního kapitálu v podobě nadšených zakladatelů žádnou další majetkovou hodnotu. T. Richter to vidí ve svém díle⁶⁶ obdobně a mohu jen kvitovat dále jeho názor, kdy rozhodující je pro jeho chápání *going concern hodnoty* změna kapitálové struktury dlužníkovy podniku, než zpeněžením aktiv dlužníkovy podniku.

S hlediskem *going concern hodnoty* dále přímo souvisí kogentní imperativní ustanovení § 316 odst. 3 InsZ, kdy přímo stanovuje, kdy reorganizace není přípustná. Reorganizace je nepřípustná pro veškeré subjekty v likvidaci, argumentem *a silentio legis* nehledě na vznik této skutečnosti. Stejně tak je reorganizace vyloučena pro obchodníka s cennými papíry dle ustanovení § 5 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, a pro osoby s oprávněním obchodováním na komoditní burze dle ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách. Držiteli oprávnění obchodovat na komoditní burze jsou dle zákona č. 229/1992 Sb. „oprávněné osoby vyjmenované v ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) a písm. c), dále jiné osoby, pokud mají oprávnění k výrobě nebo zpracování zboží, jež je předmětem burzovních obchodů, a nebo k obchodu s ním a ke službám, jež s obchodováním s tímto zbožím souvisejí, a obdrží vstupenku na burzovní shromáždění, a konečně právnické osoby zřízené zákonem za účelem regulace trhu komodit nebo vytváření a ochrany hmotných rezerv.“⁶⁷

⁶⁶ Viz. Richter cit. č. 47 tamtéž

⁶⁷ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 714

2.2.1.2.5 Brána pro vstup do reorganizace

Jazykovým výkladem dále v rámci ustanovení § 316 odst. 4 InsZ najdeme *kvalitativní* a *kvantitativní*⁶⁸ vymezení, kdy je pro dlužníka ze zákona možná volba způsobu řešení jeho úpadku nebo hrozícího úpadku reorganizace. Z hlediska jazykového toto vymezení deskriptivního stavu dlužníka podniku získává na významu jen co se týče snadnějšího způsobu zvolení řešení dlužníka úpadku nebo hrozícího úpadku z pozice dohledací činnosti insolvenčního soudu při rozhodování o podaném insolvenčním návrhu. Z pohledu zkoumání těchto dvou stanovených *kvalitativních* a *kvantitativních* hledisek *in concreto* podle právního stavu od 1. ledna 2014 je buďto obrat dlužníka podniku za poslední účetní období ve výši 50 000 000,- Kč nebo počet zaměstnanců dlužníka podniku ve výši 50 v zaměstnaneckém poměru vykonávající pro podnik dlužníka závislou činnost. Ve svém díle odkazuje T. Richter, při stanovení počtu této brány *ex lege* pro vstup do reorganizace výzkum J. Klimeše *in Klimeš*,⁶⁹ kdy upozorňoval na množství celkového počtu vyrovnání a nuceného vyrovnání dle ZKV, kdy vyrovnání bylo dostupné pouze, dle J. Klimeše, pro celkové množství 70 podniků (do roku 2004) a celkové nastavení sanačního způsobu úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka podniku nebylo nastaveno v takovémto *kvalitativním* nebo *kvantitativním* deskriptivním normativním vyjádření. Před 1. lednem 2014 byla tato brána postavena o něco výše, kdy na ní nemohl dosáhnout každý dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku, kdy limity byly nastaveny podle obratu dlužníka za poslední účetní období ve výši alespoň 100 000 000,- Kč nebo počet zaměstnanců dlužníka vykonávající závislou činnost pro dlužníka v počtu alespoň 100 zaměstnanců. Jak je vidět, po provedené novelizaci InsZ zákonem č. 294/2013 Sb., chce dále zákonodárce tento normativní limit ustálit pro zákonodárce na kritičtějších číslech, kdy touto nelikvidační propustnou sanační sítí budou moci projít i střední podniky, aniž by měly ihned po podání insolvenčního návrhu zvýšené transakční náklady na vyjednávání se svými věřiteli ohledně jejich záměru pokusit se o sanační způsob řešení úpadku dlužníka podniku.

⁶⁸ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 s. 351 - 357

⁶⁹ KLIMEŠ, Jan. *Bankrot: teorie, česká úprava a praxe*. Praha, 2004. 91 s. Dostupné z: ies.fsv.cuni.cz/default/file/download/id/721. Diplomová práce. Institut ekonomických studií FSV UK. Vedoucí práce Jiří Havel.

V tomto ustanovení zákonodárce substantivizuje alternativním způsobem základní specifika pro podnik dlužníka, který je hoden již *ex lege*, aby se management dlužníkovy podniku pokusil o reorganizaci naproti defaultní cestě řešení úpadku dle InsZ.

Jeden z problémů takovéto substantivizace specifík vyjádřených deskriptivním způsobem přímo v zákoně je problém, že takto vyjádřená *kvalitativní* a *kvantitativní* mez nerespektuje jednotlivé „*specifické zákonitosti*“⁷⁰ jednotlivých oblastí hospodářského života v proměnlivé a vyvíjející se společnosti. Hledisko obratu a blíže v zákoně vymezeného jako „účetní období,“ je v jednom z komentářů popsáno jako období nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců, není-li předpisy stanoveno jinak.⁷¹ Jak můžeme vidět, jde o poměrně dobře měřitelnou a zjistitelnou veličinu, která dále umožňuje tuto dobu vymezenou jako „účetní období“ měnit různými právními událostmi, leč stále zůstává nesporným, že toto hledisko výše obratu za účetní období je v době rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka nebo jeho hrozícího úpadku neměnný. Zajímavější situace z pohledu dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku, který podává insolvenční návrh, může nastat s celkovým počtem zaměstnanců. Dlužník při podání svého dlužnického návrhu má povinnost dle ustanovení § 104 odst. 1 písm. c) InsZ předložit seznam svých zaměstnanců, jenže v tom momentě této kritické doby po podání dlužnického insolvenčního návrhu mají někteří zaměstnanci dlužníka v zásadě dvě možnosti, jak znemožnit svému zaměstnavateli – dlužníkově podniku v úpadku nebo v hrozícím úpadku – možnost dosažení zákonné *kvalitativní* a *kvantitativní* meze pro možnost sanačního řešení. Vždy půjde ze strany zaměstnanců dlužníka o postup okamžitého zrušení pracovního poměru zaměstnancem dlužníka dle ustanovení § 56 zákoníku práce, zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V prvním odstavci písm. a) tohoto ustanovení najdeme vymezení ztráty pracovní způsobilosti k přidělené práci od zaměstnavatele, jestliže zaměstnavatel nepřeradil takového zaměstnance na jinou pracovní činnost po 15 dnech, kdy tento zaměstnanec předložil svému

⁷⁰ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 776

⁷¹ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 714

zaměstnavateli lékařskou zprávu nebo rozhodnutí správního orgánu prokazující ztrátu zaměstnancovi způsobilosti vykonávat pro zaměstnavatele určenou přidělovanou práci od zaměstnavatele. Tato možnost nebude, až na výjimky plynoucí ze zvláštních provozů zaměstnavatele v úpadku nebo v hrozícím úpadku, příliš častou. Druhou možností zaměstnance dlužníka v úpadku nebo hrozícím úpadku je okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnance dle prvního odstavce písm. b) ustanovení § 56 zákoníku práce. Zaměstnanec může okamžitě ukončit pracovní poměr, jestliže mu zaměstnavatel nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí období splatnosti. Pro dlužníka v úpadku je toto poměrně závažné omezení, kdy mu tímto zákonodárce implicitně prioritizuje, které pohledávky má dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku hradit přednostněji před jinými. Ve své podstatě, v přeneseném slova smyslu, tu zákonodárce v takovýto okamžik vykonává roli fotbalového sudího, který povoluje nesporné chování jednoho hráče a u druhého hráče je tvrdě sankcionuje (pokud budeme trvat na dvou zásadě *pacta sunt servanda*,⁷² kterou insolvenční právo jako celek intrinsně porušuje⁷³). Jen těžko si můžeme představit, že by takovouto moc nad dlužníkem v úpadku nebo v hrozícím úpadku měli zajištění věřitelé dlužníka v úpadku nebo hrozícím úpadku, pokud by se začali domáhat svých zákonných nároků. V jistém ohledu můžeme shrnout, že se dlužníkům podnik v úpadku nebo v hrozícím úpadku stává rukojmím v rukou svých vlastních zaměstnanců, pokud by nedosáhl na druhé *kvalitativní a kvantitativní* hledisko zákonné brány vstupu do reorganizace. Dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku pak nemá jiné dvě možnosti, než buď skrze svou platební neschopnost vzít na sebe další závazek a tím se možná dopustit trestného činu předlužení, nebo se svými zaměstnanci začít vyjednávat. Případně má ještě třetí možnost a tou je narychlo pak přijmout do úvazku nové zaměstnance za zaměstnance chybějící, leč tato třetí cesta se mi jeví jako velice nepravděpodobná, možná i přímo nemožná, pokud by se nejednalo ze strany dlužníka o nějaké „černé duše“. Pak by ovšem dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku nemohl projít tzv. *testem*

⁷² Srovnej. ŠVESTKA, Jiří a Jan DVOŘÁK. *Občanské právo hmotné*. 5., jubilejní aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, ISBN 978-807-3574-734. s. 33

⁷³ Srovnej. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. kapitola a s. 307 – 311 tamtéž

nejlepšího zájmu (anglicky „*best interest test*“)⁷⁴ a dost možná by ztratil podnik dlužníka se svými zaměstnanci i svou vlastní *going concern hodnotu*. Je jasné, že situace nastíněná výše, kdy zaměstnanci se vzbouří proti plánům dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku nastane spíše sporadicky, jelikož tolik dlužníků v úpadku nebo v hrozícím úpadku nedosahuje této kritické velikosti, nebo jsou jejich úpadky řešeny likvidační cestou, kdy se následně z nároků bývalých zaměstnanců stávají v následném konkursním řízení pohledávky postavené na úroveň pohledávkám za podstatou dle ustanovení § 169 odst. 1 písm. a) InsZ. Zmiňuji to v této diplomové práci z toho důvodu, že u tohoto druhého *kvantitativního* a *kvalitativního* hlediska není brán zřetel na tuto možnou okolnost, do které se může dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku velice snadno dostat, protože doba na uspokojení nároků zaměstnanců je podstatně kratší, než doba, která je vymezena jako platební neschopnost.

Shrnutím výše popsaného můžeme dojít k závěru, že zákonodárce ve své snaze zpřístupnit možnost řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka posunutím hranice brány pro vstup do reorganizace sice dal možnost i středním podnikům, aby se pokusily o řešení jejich dluhové situace, ale zároveň neučinil s tímto žádné další kroky, aby podnik dlužníka mezitím neztratil svou *going concern hodnotu* a tak naplnil *kvalitativní* a *kvantitativní* zákonné požadavky pro vstup do reorganizace. Jedním z řešení této situace by byla revize zákoníku práce, která by se věnovala časovému úseku, kdy by zasahovala do práv zaměstnance ukončit okamžitě pracovní vztah se zaměstnavatelem v úpadku nebo v hrozícím úpadku, a to až po dobu, než by bylo soudem rozhodnuto o způsobu řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku. Ve své podstatě by takové ustanovení mohlo vypadat asi takto: „*b) zaměstnavatel mu nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí období splatnosti (§ 141 odst. 1); do doby 15 dnů po uplynutí období splatnosti se však nezapočítává doba, v níž byl zaměstnavatelem – jako podnikatelem, podán insolvenční návrh spojený s návrhem řešením úpadku zaměstnavatelova podniku*

⁷⁴ Viz. ustanovení § 326 odst. 1 písm.a) InsZ – „...pokud by dlužník sledoval nepoctivý záměr.“ viz. trestný čin zvýhodňování věřitele dle ustanovení § 223 trestního zákoníku a dále pak ustanovení § 348 odst. 1 písm. d) InsZ.

formou reorganizace, a to až do doby, dokud o takto podaném insolvenčním návrhu nerozhodne insolvenční soud dle zvláštního právního předpisu.“

2.2.1.3 Návrh na povolení reorganizace

Z hlediska jednotnosti insolvenčního řízení a dispoziční zásady ovládající insolvenční řízení je značné množství deskriptivních zákonných pravidel obsažených v InsZ v části druhé v hlavě II. dílu druhém označeným jako „Návrh na povolení reorganizace,“ kdy v InsZ samotném jsou mu věnována ustanovení § 317 až § 324.

Jako dva základní návrhy rozlišujeme zejména dlužnický a věřitelský návrh.

Nejzajímavějším ustanovením v tomto ohledu je § 317 odst. 2 InsZ, kdy se stanovuje, že návrh na povolení reorganizace může podat pouze ten, kdo je v dobré víře, že jsou nebo budou schváleny všechny podmínky pro schválení reorganizace. Předpoklad dobré víry je zde stěžejní, jelikož prokázání opaku, tedy sledování nepoctivého záměru nebo záměrného opomíjení některých skutečností, o kterých měl a mohl dlužník vědět před podáním insolvenčního návrhu, může vyústit v postup insolvenčního soudu dle ustanovení § 326 odst. 1 písm. a) InsZ a následné zamítnutí podaného insolvenčního návrhu.

Zároveň je tato odpovědnost rozšířena v odstavci druhém téhož ustanovení § 326 InsZ, kdy se stanovuje zákonná nevyvratitelná domněnka „*lze usuzovat zejména tehdy...*“, a dále pak vymezeno jako nedostatek bezúhonnosti z hlediska chápání insolvenčního zákona (tedy, odmítnutím nebo zamítnutím insolvenčního návrhu nebo vzetím na vědomí jeho zpětvzetí, eventuálně též povolení reorganizace téhož navrhovatele v témže insolvenčním řízení),⁷⁵ kdy okruh dotčených osob je poměrně široký, jelikož se toto dokazování nepoctivého záměru týká konkrétně dlužníka, jeho zákonného orgánu nebo člena kolektivního statutárního orgánu.

Dalším ustanovením hodným bližšího zkoumání je ustanovení § 318 odst. 1 InsZ, které dává dlužníkovi vymezenou dobu, do kdy může podat návrh na

⁷⁵ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 477

povolení reorganizace. V první větě tohoto ustanovení je bližší vymezení pro dlužníky v hrozícím úpadku, kteří budou mít zájem na pokračování ve své podnikatelské činnosti a u nichž bude *going concern hodnota* dostatečně zřejmá. Zákon tu pamatuje na nečinnost takového dlužníka, aby jen nedocházelo k účinkům *stay of proceedings* dle ustanovení § 109 InsZ, a stanovuje zároveň s tímto propadnou lhůtu⁷⁶ pro dlužníka v hrozícím úpadku, do kdy nejpozději si takovýto dlužník v hrozícím úpadku může podat návrh na reorganizaci- *a to do rozhodnutí o úpadku*. V další větě tohoto ustanovení je stanoveno, že pro všechny ostatní případy lze návrh na povolení reorganizace podat nejpozději do 10 dnů před první schůzí věřitelů, jež se má konat po rozhodnutí o úpadku. Zde může nastat problém s dodržením této procesní lhůty, jelikož ze strany dlužníka není v tomto případě nikterak problematické, aby si podal svůj návrh na povolení reorganizace u poskytovatele poštovních služeb skutečně 10 den před plánovanou avizovanou první schůzí věřitelů po rozhodnutí o úpadku dlužníka. Chápu toto ustanovení jako dobu, po kterou se máji jednotlivý věřitelé dlužníka připravit na možné způsoby řešení dlužníkovy úpadku a případě ještě doladit s dlužníkem v úpadku nebo v hrozícím úpadku další detaily jím připravovaného reorganizačního plánu, či další alternativní způsoby řešení celkové situace dlužníka v úpadku. Lhůta takto nastavená, stejně jako jiné lhůty v InsZ,⁷⁷ působí z hlediska zásady *par conditio creditorum* a *pro rata* neekvivalentním dojmem, s ohledem na účinnou právní úpravu od 1. ledna 2014, kdy je zřízení datových schránek pro obchodní korporace (a tou je drtivá většina věřitelů) povinností. Může tedy dojít k situacím, kdy bude muset insolvenční soud čekat dobu delší než 15-ti dnů, jelikož si jeden z věřitelů nebude pravidelně otevírat svoji datovou schránku a přebírat tak korespondenci od insolvenčního soudu v čas. Je možné, že tyto krátké lhůty (zejména ty 10-ti denní a 15-ti denní) budou muset být časem prodlouženy a ustáleny na jiné lépe odpovídající lhůtě.

V ustanovení § 319 InsZ se mimo upřesnění toho, co má podaný návrh na povolení reorganizace obsahovat, rovněž řeší ekonomická proměnlivost tržních

⁷⁶ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 720

⁷⁷ Zejména procesní lhůty 10 denní a 15 denní.

mechanismů, do kterých vstupuje podnik dlužníka v procesu řešení a vykonávání reorganizačního plánu schváleného soudem, a to konkrétně v ustanovení § 319 odst. 5 InsZ. Toto ustanovení říká, že údajem o způsobu reorganizace, nejsou osoby sestavující reorganizační plán, ani osoba, která návrh podala, vázány. Toto je kritické ustanovení, a to zejména proto, aby neodrazovalo potencionální možné další způsoby řešení nelikvidačního charakteru dlužníkovy podniku v úpadku.

§ 320 InsZ je procesním pořádkovým ustanovením, aby nedocházelo ke znevažování návrhu na povolení reorganizace ze strany osoby předkládající takovýto návrh insolvenčnímu soudu a věřitelům dlužníka.

§ 321 InsZ pojednává o přistoupení k řízení o reorganizaci, jestliže soud dorazilo více návrhu na povolení reorganizace. Přiměřeně postupuje soud v tomto případě dle § 107 InsZ, jako dle shodného klíče k řešení otázek postupně podaných návrhů.⁷⁸ Insolvenční soud dále v takovém případě ponechává navrhovatelům návrhu na povolení reorganizace lhůtu 30 dnů, aby soudu doručili společné stanovisko jejich dalšího postupu.

§ 322 InsZ řeší zpětvzetí návrhu na povolení reorganizace, kdy o tomto procesním úkonu osoby, která návrh na povolení reorganizace podala, vydá insolvenční soud rozhodnutí, že tento úkon bere na vědomí a toto rozhodnutí následně doručuje osobě, která návrh podala. Jako novům označuje jeden z komentářů⁷⁹ ustanovení odst. 3 tohoto § 322 InsZ, kdy se zde řeší situace, kdy návrh na povolení reorganizace byl vzat zpět až poté, co byl tento návrh na povolení reorganizace schválen insolvenčním soudem, kdy se deskriptivně stanovuje, že soud o takovém to procesním úkonu rozhodne jako o neúčinném. Rozhodujícím prvkem v celém tomto procesu podávání návrhu na povolení reorganizace je vždy *stricto sensu ex lege* daná přednost dlužnického návrhu na povolení reorganizace před jinými osobami podávajícími návrh na povolení reorganizace dle ustanovení § 149 odst. 1 a odst. 3 InsZ a § 339 odst. 1 InsZ.

⁷⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 784

⁷⁹ Tamtéž. s. 786

§ 323 InsZ je dále rozšiřující pravidla pro podání návrhu na povolení reorganizace věřitelem, je normou se stanovením lhůty *a silentio legis*, do kdy musí být takovýto návrh na povolení reorganizace předkládaný věřitelem dlužníka schválen ostatními věřiteli dlužníka. Z hlediska časového je to vzhledem k náročnosti seznámení se s navrhovaným řešením úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka rozhodně kvalifikovanější ustanovení, jelikož návrh na povolení reorganizace podávány věřitelem dlužníka dle tohoto ustanovení vyžaduje souhlas věřitelů dlužníka až po podání takového návrhu.

§ 324 InsZ pojednávající o zmaření nebo ohrožení reorganizace jest ustanovením chránící majetkovou podstatu⁸⁰ dlužníka po kritickou dobu mezi podáním návrhu na povolení reorganizace a schválením návrhu na povolení reorganizace soudem, když je odsouhlasen věřiteli za dlužníkovým podnikem. L. Smčka *in Kotoučová*⁸¹ vznáší obavy ohledně ustanovení druhého odstavce tohoto ustanovení, kdy se obává možnosti insolvenčního soudu měnit, ale i přijímat nová předběžná opatření související s insolvenčním řízením dlužníka a jeho podniku. Dále L. Smrčka ukazuje ve své glosátorské obavě ohledně tohoto ustanovení upozornění na ustanovení § 111 InsZ a § 112 InsZ ohledně velikosti dispozičních oprávnění s majetkem dlužníka na začátku insolvenčního řízení před rozhodnutím o úpadku dlužníka a způsobu řešení tohoto úpadku.

Závěrem bych chtěl upozornit, proč jsem věnoval tolik prostoru zrovna návrhu na povolení reorganizace. V celém insolvenčním řízení se sanačním způsobem řešení dlužníkového podniku v úpadku nebo v hrozícím úpadku je toto nejkritičtější fáze. Pokud soud vydá rozhodnutí o úpadku dlužníkového podniku, kdy bude mít za prokázané všechny skutečnosti dosvědčující úpadek nebo hrozící úpadek dlužníkového podniku, pak může přistoupit k rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkového úpadku, kdy návrh na povolení reorganizace musí k insolvenčnímu soudu dorazit dříve, než insolvenční soud rozhodne o způsobu řešení dlužníkového úpadku jinak než defaultním likvidačním řešením.

⁸⁰ Ustanovení InsZ §§ 205 – 230.

⁸¹ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 792

2.2.1.4 Rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace

Návrhem na povolení reorganizace se insolvenční soud zabývá dle ustanovení § 148 až § 152 InsZ dle odkazující normy upravené v ustanovení § 325 InsZ.

Ustanovením § 326 InsZ jsem se zabýval výše v bodě 2.2.1.3 této diplomové práce.

Z hlediska zkoumání této diplomové práce je zajímavějším ustanovením na rozbor § 327 InsZ pojednávající o zániku účinku podání. V prvním odstavci tohoto zmíněného ustanovení není nic, co by informovaného čtenáře mohlo zarazit. V druhém odstavci tohoto ustanovení je však formulované odkazující pravidlo na ustanovení § 147 InsZ, kdy se hovoří o přiměřeném použití tohoto ustanovení.

V ustanovení § 147 InsZ se řeší nárok na náhradu škody proti navrhovateli. Toto ustanovení sankčního charakteru má zabránit morálnímu zneužití podání insolvenčního návrhu, pokud by takovýmto podáním nebyl sledován poctivý záměr navrhovatele. Jelikož s ohledem na § 109 InsZ nároky věřitelů za dlužníkem jsou zakonzervovány, pak je věc náhrady škody proti navrhovateli zcela na místě. Ve druhé větě ustanovení § 147 odst. 1 InsZ je stanovena zákonná vyvratitelná domněnka svědčící proti insolvenčnímu navrhovateli za veškerou škodu, kterou způsobil dlužníku zastavením insolvenčního řízení nebo odmítnutím insolvenčního návrhu. Ve fázi hrozícího úpadku, ve kterém se může nacházet dlužníkova podnik, je toto ustanovení poměrně dosti přísným metrem vyměřujícím postih pro takového navrhovatele, leč v kritický okamžik, jako je hrozící úpadek dlužníkova podniku může být zakonzervování prostředků dlužníka v rámci majetkové podstaty podstatnou vadou vedoucí jen k efektu *černého pasažera*⁸² u většiny věřitelů za podnikem dlužníka, kteří v tento okamžik podlehnou efektu *utopených nákladů*⁸³ a budou požadovat zpět své prostředky od dlužníkova podniku, což vyvolá jen nemožnost průchodnosti připravované dohody s věřiteli na reorganizačním plánu dle ustanovení § 148 odst. 3 InsZ v souvislosti s odstavcem 1 ustanovení § 339 InsZ. Nehledě na majetkové potrestání takového

⁸² RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 50 a dále

⁸³ Většina lidí neignoruje problém utopených nákladů (anglicky „*sunken costs*“) Srov. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 41 a 378

navrhovatele dle InsZ by rovněž zákonodárce měl myslet na další sankční ustanovení pro takového navrhovatele, který by se pokusil podáním insolvenčního návrhu cíleně vydírat třeba skupinu majetkově a kapitálově propojených obchodních společností dlužníka, resp. podniku takového dlužníka.

§ 328 InsZ je negativním vymezením, na základě kterého může insolvenční soud vydat rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace. Insolvenční soud tedy takové rozhodnutí vydá, jestliže návrh na povolení reorganizace nebyl vzat zpět navrhovatelem a nebyl insolvenčním soudem odmítnut ani zamítnut.

Odvolání proti tomuto rozhodnutí insolvenčního soudu není přípustné. Tato druhá věta z ustanovení § 328 InsZ je zde v tomto ustanovení zejména proto, aby se dispoziční oprávnění nakládání s majetkovou podstatou podniku dlužníka opět přesunulo na management dlužníka (dle ustanovení § 330 InsZ) a insolvenčního správce (dle ustanovení § 331 InsZ), který bude dohlížet na platby úroků (dle § 357 InsZ) přihlášených věřitelů do insolvenčního řízení za dlužníkem, případně bude provádět jiné další činnosti, které insolvenčnímu správci uloží insolvenční soud. Insolvenční správce je rovněž doplňujícím elementem za kolektivní orgány při správě obchodní společnosti dlužníka – podnikatele, kdy dle ustanovení § 333 InsZ funguje a vykonává funkce, které by jinak v rámci podniku dlužníka připadaly na valnou hromadu nebo členskou schůzi dlužníka. Co se týká nároků vedoucích pracovníků dlužníka podniku, pak jejich nároky na odměnu dle § 33 odst. 3 a § 73 odst. 3 zákoníku práce, zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, lze uspokojit po rozhodnutí návrhu na povolení reorganizace pouze do výše, kterou určí insolvenční správce a schválí věřitelský výbor dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku. Z hlediska morální krize managementu dlužníka podniku může být toto ohodnocení poměrně kritickým bodem v celém procesu tvorby následného reorganizačního plánu dlužníkem, pokud si věřitelé budou i nadále přát ponechat management dlužníka podniku na svém místě a nepokusí se následně využít tohoto nástroje ohodnocení k morálnímu vydírání managementu dlužníka podniku, aby na ně přešel tah se sestavením reorganizačního plánu po přednostním tahu dlužníka.

V rámci pozitivního soudního rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace připadají významné kontrolní funkce na věřitele, kteří za tímto zájmem formují

věřitelský výbor dle § 56 InsZ. Jednotliví členové věřitelského výboru jsou voleni a doplňováni v rámci schůze věřitelů dle § 47 InsZ. Z významných oprávnění připadající *ex lege* na věřitelský výbor v rámci rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace a následném dispozičním oprávnění managementu dlužníka nakládat s majetkovou podstatou, musí být věřitelský výbor informován a dlužníkův management musí mít souhlas věřitelského výboru ohledně významných právních jednání (v hmotněprávním smyslu) a právních úkonech (v procesněprávním smyslu), které významně ovlivňují celkový objem majetkové podstaty dlužníka podniku a potencionálně by mohli majetkovou dlužníka podniku zkrátit na úkor všech přihlášených věřitelů dlužníka.

2.2.1.5 Reorganizační plán

Díl pátý, hlavy druhé, části druhé pojednává o reorganizačním plánu, kdy v § 338 InsZ určuje účel a obsah reorganizačního plánu, kdy se v prvním odstavci tohoto ustanovení praví, že reorganizační plán vymezuje právní postavení dotčených osob v důsledku povolené reorganizace, a to s ohledem na opatření sledujících ozdravení provozu dlužníka podniku a uspořádání vzájemných vztahů mezi dlužníkem v úpadku a jeho věřiteli.

V zásadě v odborné literatuře pojednávající o tomto problému můžeme objevit tuto následující klasifikaci reorganizačního plánu a reorganizace jako takové, a to:

- Reorganizaci konsensuální
 - o Reorganizaci standardní
 - o Reorganizaci nestandardní
- Reorganizaci non-konsensuální.⁸⁴
 - o Reorganizace standardní

Toto dělení se dle T. Richtera liší v množství celkového oboustranného souhlasu s provedením reorganizačního plánu, jak ze strany věřitelů dlužníka (v tomto případě všech skupin věřitelů dle § 334 a 337 InsZ) a rovněž ze strany dlužníka.

⁸⁴ Srovnej. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 378 a dále

Reorganizace a reorganizační plány standardní a nestandardní se mohou odlišovat v osobě předkladatele insolvenčního návrhu a v osobě sestavující reorganizační plán, kdy při reorganizaci nestandardní bude předkládatel návrhu dlužník – management dlužníka podniku a bude již mít s předkládaným reorganizačním plánem souhlas požadovaného „kvóra“ věřitelů dle § 148 odst. 2 InsZ. Většina autorů tuto formu nestandardní reorganizace pojmenovává jako tzv. „*předbalenou reorganizaci*.“⁸⁵ T. Richter ji označuje jako „*předjednanou reorganizaci*.“⁸⁶ V tomto ohledu se spíše přikláním k používání pojmu T. Richtera, jako k *předjednané reorganizaci*, jelikož to skutečně blíže vymezuje faktický stav, který nastává při soudním rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku nebo o hrozícím úpadku dlužníka podniku, kdy je dohoda všech skupin věřitelů s dlužníkem ohledně nového rozložení uspokojení jejich jednotlivých nároků za dlužníkovým podnikem v podobě přihlášených pohledávek již dohodnuta. Takováto *předjednaná reorganizace* bývá v jedné listině společně s reorganizačním plánem, kdy jednotlivé zákonem vyžadované souhlasy jednotlivých skupin věřitelů jsou připojeny k návrhu na povolení reorganizace spolu s reorganizačním plánem.

Podstatné ustanovení ohledně reorganizačního plánu specifikující veškeré jeho náležitosti můžeme nalézt v ustanovení § 340 InsZ a dále pak v ustanovení § 24a vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., které pojednává o reorganizačním plánu (kdy na toto ustanovení odkazuje rovněž § 325 odst. 4 InsZ), který se společně s reorganizačním plánem předkládá insolvenčnímu soudu dle ustanovení § 348 InsZ ke schválení, kdy reorganizační plán tvoří přílohy zprávy o reorganizačním plánu.

Na reorganizačním plánu, resp. na jeho přijetí se podstatnou měrou podílejí věřitelé dlužníka podniku v úpadku, jelikož reorganizace je dle slov J. Schönfelda „*smlouvou mezi dlužníkem a jeho věřiteli, resp. mezi dlužníkem*

⁸⁵ SCHÖNFELD, Jaroslav. *Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-302-8. s. 127; HAVEL, Bohumil a Pavel KOLESÁR. *Připustnost tzv. předbalené reorganizace bez návrhu či proti vůli dlužníka*. Obchodněprávní revue. Praha: C.H. Beck, 2009-, roč. 2011, č. 7. ISSN 1803-6554.

⁸⁶ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 384

a jednotlivými skupinami věřitelů dlužníka.⁸⁷ S malým šokbrtnutím na straně dohody jednotlivých skupin věřitelů mezi sebou navzájem a rovněž s dlužníkem v úpadku samotným to následně problematičtěji vidí M. Žižlavský, kdy upozorňuje na „*kvadraturu kruhu*“⁸⁸ při vyjednávání takovéto pomyslné smlouvy mezi jednotlivými skupinami věřitelů a dlužníkem samotným. Musím osobně dát za pravdu oběma výše jmenovaným a rovněž tak stvrzuje jejich slova i InsZ, kdy v ustanovení § 356 stanovuje zánik všech dosavadních práv věřitelů vůči dlužníkovi a zánik práv třetích osob vůči majetku podstaty a jejich nahrazení reorganizačním plánem jako univerzálním titulem.⁸⁹

Reorganizační plán, tedy pomyslně jako každá jiná smlouva, má své vlastní *essentia negotii* a rovněž systematiku projevu vůle takovouto pomyslnou smlouvu uzavřít. Rozhodující hlas v tomto případě mají vždy věřitelé, kdy je v ustanovení § 347 odst. 1 a odst. 4 InsZ stanovena rozhodující míra potřebná pro přijetí reorganizačního plánu skupinou věřitelů. Tato míra je stanovena „*jako většina hlasujících věřitelů skupiny, jejíž pohledávky představují nejméně polovinu celkové jmenovité hodnoty pohledávek věřitelů této skupiny, platí, že tato skupina reorganizaci přijala.*“ Toto hledisko určení schválení danou skupinou věřitelů reorganizačního plánu dle zprávy o reorganizačním plánu dle InsZ předpokládá aktivitu věřitelů, kteří budou mít za dlužníkem v úpadku nebo v hrozícím úpadku přihlášené pohledávky většího rozsahu. V běžné praxi to vypadá tak, že skupina věřitelů – zajištěných, vyjádří svůj souhlas a pak rovněž skupina věřitelů – nezajištěných., vždy počítáno dle výše přihlášených pohledávek. V jiném případě to může být i 90 % všech přítomných věřitelů počítáno dle výše jejich pohledávek.⁹⁰

⁸⁷ SCHÖNFELD, Jaroslav. *Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-302-8. s. 128

⁸⁸ ŽIŽLAVSKÝ, Michal. *Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenční s. 41*. Bulletin advokacie. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2013, roč. 2013, 7-8. ISSN 1210-6348.

⁸⁹ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 499

⁹⁰ Například přezkumné jednání na straně 5 této listiny v KSPL 54 INS 794/2011-B-11 vedená u Krajského soudu v Plzni ze dne 5. dubna 2011

Obsahové materiální náležitosti reorganizačního plánu jsou příkladně *enumerativně* vypočteny v ustanovení § 340 InsZ.⁹¹ Za zmínku stojí ustanovení § 340 odst. 3 InsZ, které se zabývá věrohodností předkládaného reorganizačního plánu spolu se zprávou o reorganizačním plánu věřitelům dlužníkovu podniku.⁹² Nakolik bude takováto věrohodnost dokazována již je ke škodě InsZ opomíjeno a InsZ o tomto mlčí. Je otázkou, zdali má konkrétní zpracování takovéhoho ohodnocení mít potřebnou oporu v zákoně, kdy jde s ohledem na spektrum možných oblastí, ve kterých může dlužníkuv podnik působit, o poměrně složitě uchopitelnou oblast regulace, kdy vlastně by dále byla popírána InsZ právní zásada legální licence: „Co není zákonem zakázáno, je dovoleno.“⁹³ Jen velice těžko můžeme skutečně kvalifikovaně něco obdobného posoudit dopředu a je proto zcela na místě, že je zde ponechán prostor pro další soudní rozhodnutí o takovéto výhodnosti. V tomto ohledu by měl za insolvenčního soudce skutečné kvalifikované posouzení připravovaného reorganizačního plánu posoudit insolvenční správce v rámci dohledací činnosti insolvenčního soudu⁹⁴ a měl by rovněž pro insolvenčního soudce tuto oblast zhodnotit, jelikož insolvenční správce je v tomto momentě jeden ze dvou nezávislých procesních subjektů v rámci

⁹¹ § 340

(1) Reorganizační plán obsahuje vždy

- a) rozdělení věřitelů do skupin, s určením, jak bude nakládáno s pohledávkami věřitelů v jednotlivých skupinách,
- b) určení způsobu reorganizace,
- c) určení opatření k plnění reorganizačního plánu, zejména z hlediska nakládání s majetkovou podstatou, a s určením osob, které s ní mohou nakládat, včetně rozsahu jejich práv k nakládání s ní,
- d) údaj o tom, zda bude pokračovat provoz dlužníkovu podniku nebo jeho části a za jakých podmínek,
- e) uvedení osob, které se budou podílet na financování reorganizačního plánu nebo převezmou některé dlužníkovy závazky anebo zajistí jejich splnění, včetně určení rozsahu, v němž jsou ochotny tak učinit,
- f) údaj o tom, zda a jak reorganizační plán ovlivní zaměstnanost v dlužníkově podniku, a o opatřeních, která mají být v tomto směru uskutečněna,
- g) údaj o tom, zda a jaké závazky vůči věřitelům bude mít dlužník po skončení reorganizace.

(2) V reorganizačním plánu musí být též uvedeno, jak je zajištěno splnění pohledávek, ohledně kterých dosud nebyl skončen incidenční spor, a pohledávek vázaných na odkládací podmínku, jaká je výše částky určené k uspokojení těchto pohledávek pro každou skupinu věřitelů, do které byly zařazeny, a jaká je celková výše částky určené k uspokojení těchto pohledávek podle reorganizačního plánu.

(3) Reorganizační plán musí být sestaven tak, aby údaje v něm obsažené věrně zobrazovaly ekonomické a právní možnosti dlužníka.

⁹² Srovnej. Výzva k opravě nebo doplnění návrhu na povolení reorganizace v sp.zn. KSUL 43 INS 2132/2012 –B-8 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem a Návrh na povolení reorganizace v sp.zn. KSUL 43 INS 2132/2012 –B-16 vedený u Krajského soudu v Ústí nad Labem

⁹³ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7385-6. s. 32

⁹⁴ Viz. bod 2.1.1.1 této diplomové práce

rozhodování o schválení reorganizačního plánu ovšem s tím omezením, že strani vždy zájmu „*všech skupin věřitelů*.“ S tímto výše nastíněným souvisí následující pasáž, pojednávající o *testu nejlepšího zájmu*.

2.2.1.5.1 Test nejlepšího zájmu⁹⁵

Test nejlepšího zájmu je poměrně zásadním hodnotícím kritériem při určování způsobu řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka – tedy dlužníkovu podniku, jelikož zde je přímo poměřována výhodnost poměrného uspokojení přihlášených pohledávek věřitelů za dlužníkem. Dle ustanovení § 348 odst. 1 písm. d) InsZ se tedy jedná o situaci, kdy každý věřitel podle reorganizačního plánu získá plnění, jehož celková hodnota je ke dni účinnosti reorganizačního plánu stejná nebo vyšší, než hodnota plnění, které by zřejmě obdržel, kdyby dlužníkuv úpadek byl řešen konkursem, ledaže věřitel, který přijímá reorganizační plán, souhlasí s nižším plněním. J. Klimeš dovozuje, že insolvenční právo jako takové používá tento nástroj k ochraně jednotlivých skupin věřitelů, proti nevýhodnosti představeného reorganizačního plánu pro jejich zájmy.⁹⁶ T. Richter sdílí tentýž názor jako J. Klimeš a jen dále doplňuje, jak bude v rámci českého InsZ insolvenční soud postupovat, kdy v rámci řádného procesu insolvenční soud přistoupí dle ustanovení § 153 InsZ k ustanovení soudního znalce,⁹⁷ aby ocenil majetkovou podstatu dlužníkovu podniku a dále pak posléze tento posudek soudního znalce vypracoval rovněž písemně. Rozhodnou dobou pro zpracování tohoto znaleckého posudku platí, že znalecký posudek se sestavuje k poslednímu dni provozu dlužníkovu podniku, kterou InsZ určuje dle § 155 InsZ jako dobu, kdy byl podán ke zpracování znalecký posudek. Rovněž je zde na místě, že ve znaleckém posudku se oceňují pohledávky zajištěných věřitelů zvlášť, dle druhé věty ustanovení § 155 odst. 1 InsZ. Znalecký posudek předkládá znalec insolvenčnímu soudu, kdy insolvenční soud neprodleně po předložení znaleckého posudku svolá schůzi věřitelů za účelem projednání tohoto znaleckého posudku a jeho následovnému schválení schůzí věřitelů. K tomuto procesnímu úkonu insolvenčního soudu při předvolání schůze

⁹⁵ Rovněž také v ustanovení v Chapter 11 USBC § 1129 odst. 1, jako „*best-interest test*“.

⁹⁶ KLIMEŠ, Jan. *Bankrot: teorie, česká úprava a praxe*. Praha, 2004. Dostupné z: ies.fsv.cuni.cz/default/file/download/id/721. Diplomová práce. Institut ekonomických studií FSV UK. Vedoucí práce Jiří Havel.s. 40

⁹⁷ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 410 - 411

věřitelů předvolá insolvenční soud rovněž znalce, který znalecký posudek zpracovával. Znalecký posudek musí být zveřejněn nejpozději 15 dnů před konáním schůze věřitelů v insolvenčním rejstříku dle ustanovení § 155 odst. 2 InsZ. Schůze věřitelů rovněž nemusí schválit znalecký posudek a insolvenční soud může rovněž ustanovit nového soudního znalce, aby ocenil majetkovou podstatu dlužníka podniku dle ustanovení § 156 InsZ. V případě schválení znaleckého posudku schůzí věřitelů, kdy je vyžadováno „kvórum“ 2/3 všech přítomných věřitelů, kteří byli přihlášení ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů, počítáno tedy dle výše jejich přihlášených pohledávek za dlužníkem, již mohou jednotliví věřitelé začít porovnávat výši uspokojení jejich nároku za dlužníkem v úpadku v rámci navrhovaného a zvoleného způsobu řešení úpadku dlužníka podniku.

Zajímavostí rozhodně není způsob oceňování hodnoty přibráním soudním znalcem při oceňování majetkové podstaty dlužníka, kdy bere většinou znalec v úvahu více skutečných hodnot v potaz, než jen zákonné vymezení „*ceny obvyklé*“, dle zákona č. 151/1997 Sb., zákona o oceňování majetku.⁹⁸ S tím také souvisí popis jednotlivých přístupů k ocenění majetkové podstaty dlužníka, kdy se nejčastěji ve znaleckých posudcích můžeme setkat s těmito metodami ocenění:⁹⁹

- Příjmový (výnosový) přístup:
 - o Metoda diskontovaných peněžních toků (*DCF discounted cash flows*¹⁰⁰)
 - o Metoda kapitalizovaného zisku
 - o Metoda ekonomicky přidané hodnoty
- Nákladový (majetkový) přístup:
 - o Metoda čistých aktiv (substanční metoda)
 - o Metoda likvidační hodnoty
 - o Metoda účetní jednotky
- Porovnávací přístup:

⁹⁸ Srovnej. Znalecký posudek v insolvenčním řízení sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-102 až 109 vedená u Krajského soudu v Brně a Znalecký posudek v insolvenčním řízení sp. zn. KSUL 43 INS 2132/2012-B-38 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem

⁹⁹ ŠTĚPÁN, David. *Analýza různých koncepcí oceňování podniku* [online]. Brno, 2005 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/50260/esf_m/DP_prilohy_komplet.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně - Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce Ing. Petr Suchánek, Ph.D.

¹⁰⁰ Nejčastější zákonný normativ v podobě testu likvidity při stanovování úpadku dlužníka § 3 odst 1 InsZ – má rovněž svou metodu ocenění v rámci metod oceňování podniku.

- Metoda srovnatelné transakce
- Metoda kapitálových trhů

Ve výsledku dojde tedy v rámci vypracování znaleckého posudku k ocenění dlužníkovy podniku několika různými metodami zároveň a na konec se provede souhrnné ocenění dlužníkovy podniku.

Též ve znaleckých posudcích nalezneme stanovení účetní hodnoty podniku a likvidační hodnoty. Rozdíly v ocenění dlužníkovy podniku v rámci těchto metod se liší v násobcích, kdy nejmenší hodnotu mívá většinou likvidační hodnota dlužníkovy podniku. Následkem tohoto ocenění je rozdílná motivace zajištěných a nezajištěných věřitelů při následující schůzi věřitelů, kde se schvaluje reorganizační plán, kdy se může naplno projevit dominance zajištěných věřitelů, kteří přihlásí část své zajištěné pohledávky jako nezajištěnou¹⁰¹ a ovládnou tak objemem svých přihlášených pohledávek schůzi věřitelů, jako nejvyšší věřitelský orgán v rámci insolvenčního řízení, čímž připraví o vliv a chuť být iniciativní nezajištěné věřitele s menším přihlášenými pohledávkami za dlužníkem v úpadku. V tomto případě totiž platí, že každý věřitel má za každou 1,- Kč přihlášené pohledávky za dlužníkem 1 hlas, dle ustanovení § 49 odst. 1 InsZ.

Co se týče rozlišení jednotlivých skupin věřitelů, které následně hlasují o návrhu na povolení reorganizace a o zprávě o reorganizačním plánu a reorganizačním plánu samotném, pak postup pro určení přijetí těchto rozhodnutí v rámci jednotlivých skupin věřitelů je následující:

- Platí, že jde-li o skupinu věřitelů-akcionářů, že tato skupina přijala reorganizační plán, jestliže se pro jeho přijetí vyslovila většina společníků nebo členů dlužníka. U dlužníka se základním kapitálem musí souhrnný podíl těchto společníků nebo členů dlužníka současně představovat alespoň dvě třetiny základního kapitálu dlužníka dle ustanovení § 335 InsZ.
- Skupina věřitelů, jejichž pohledávky nejsou reorganizačním plánem dotčeny, se vždy považují za skupinu, která reorganizační plán přijala v rámci ustanovení § 337 odst. 3 InsZ. Obdobně to platí pro jednotlivé věřitele této

¹⁰¹ Dle ustanovení § 174 odst. 3 InsZ.

skupiny. Takovou skupinou věřitelů jsou například zaměstnanci dlužníkovy podniku a dále jednotlivé orgány státní správy vykonávající proti dlužníkovi podniku státní a veřejnou správu, kdy jim vznikají nároky dle ustanovení § 169 odst. 1 a odst. 2 InsZ, jakožto u pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.

- Má-li věřitel více pohledávek zařazených do různých skupin, hlasuje prostřednictvím každé takové pohledávky v těchto skupinách zvlášť.
- Nesmíme opominout možnost, která může nastat, pakliže by jeden z věřitelů dlužníka v úpadku si přál být zařazen do jiné skupiny věřitelů. Dle ustanovení § 337 odst. 6 InsZ na základě návrhu dotčeného věřitele nebo předkladatele reorganizačního plánu může insolvenční soud rozhodnout o zařazení věřitele do jiné skupiny. Insolvenční soud tak učiní ještě před schválením reorganizačního plánu. Proti takovému rozhodnutí insolvenčního soudu nejsou přípustné opravné prostředky.

2.2.1.5.2 Cram-down test¹⁰²

Dalším testem, které insolvenční právo aplikuje na při volbě způsobu řešení reorganizace, je tzv. *cram-down test*, česky bychom jej nazvali *testem skřípnutí*.¹⁰³ T. Richter překládá *cram-down test* jako „nahrazení souhlasu skupiny věřitelů soudem“,¹⁰⁴ což dle mého názoru není nejlepší možný překlad, jelikož spíše opisuje poměrně dlouhým způsobem jednotlivá ustanovení § 349 InZ.

Jedná se o rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení reorganizačního plánu, kdy jedna skupina věřitelů neschválila předložený reorganizační plán na schůzi věřitelů a insolvenční soud svým pozitivním rozhodnutím o reorganizačním plánu obchází tak nesouhlas této skupiny věřitelů dle ustanovení § 348 odst. 2 a § 349 InsZ s výjimkou skupiny věřitelů dle ustanovení § 335 InsZ. *Cram-down test* se tedy v nejhrubším slova smyslu snaží pro insolvenční soud a všechny zbývající skupiny věřitelů dlužníka najít nejschůdnější možnou cestu pro schválení

¹⁰² Rovněž také v Chapter 11 USBC § 1129 odst. 2

¹⁰³ Pozn. jazykově by to dávalo smysl, jelikož *cram* je běžnou angličtinou vyjádření pro *svalovou křeč* a v tomto přeneseném slova smyslu je toto napětí napnutého svalového vlákna, následkem aplikace „přetížení“ (v podobě nesouhlasu), náhle zkráceno pro dobro ostatních skupin věřitelů a způsobí tak křeč.

¹⁰⁴ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 412

reorganizačního plánu, pokud dojde tedy insolvenční soud k názoru, že je reorganizace, i přes nesouhlas některé skupiny věřitelů, v *nejlepším společném zájmu*¹⁰⁵ všech skupin dlužnických věřitelů.¹⁰⁶

Samozřejmě, že předkladatel reorganizačního plánu má i další možnost, jak získat potřebný souhlas všech skupin věřitelů s reorganizačním plánem, kdy může reorganizační plán přepracovat a předložit na další schůzi věřitelů dle ustanovení § 350 odst. 3 InsZ.

V ustanovení § 349 InsZ můžeme nalézt vymezení *spravedlivého reorganizačního plánu*, pro jednotlivé skupiny věřitelů, kteří hlasují o předloženém reorganizačním plánu a textuální vymezení pro insolvenční soud, který tak svým pozitivním rozhodnutím o reorganizačním plánu bude moci „*přehlasovat*“ nesouhlasící skupinu věřitelů, za dodržení podmínek stanovených právě v ustanovení § 349 InsZ. Tyto podmínky se liší pro skupinu zajištěných věřitelů, dále pro skupinu nezajištěných věřitelů a nakonec pro věřitele v podobě společníků a členů dlužníka.

Pro zajištěné věřitele zajišťuje *spravedlivé posouzení* reorganizačního plánu InsZ soudem následovně „*Reorganizační plán se považuje ve vztahu ke každé skupině zajištěných věřitelů, která ho nepřijala, za spravedlivý, mají-li podle něj věřitelé takové skupiny získat k zajištění svých pohledávek stejný nebo obdobný druh zajištění, v témže pořadí, ke stejnému nebo obdobnému majetku dlužníka, případně k jinému majetku dlužníka nejméně stejné hodnoty, stanovené ke dni účinnosti reorganizačního plánu a obdržen plnění, jehož současná hodnota ke dni účinnosti reorganizačního plánu se bude rovnat nejméně hodnotě zajištění stanovené ve znaleckém posudku.*“¹⁰⁷ V tomto textuálním vymezení *spravedlivého posouzení* je zejména nejvágnějším souslovím *...hodnotě zajištění stanovené ve znaleckém posudku*. Je otázkou, jak má insolvenční soud toto hledisko poměřovat, jelikož nikde v tomto ustanovení se mimo dodržení zásad *pari passu* a *pro rata* nedočteme, zdali má už dále insolvenční soud postupovat ve svém posouzení při

¹⁰⁵ ŽIŽLA VSKÝ – Problém společného zájmu věřitelů – článek – Beck Online

¹⁰⁶ Srovnej. LOPUCKI, Lynn M. *A Team Production Theory of Bankruptcy Reorganisation*. Vanderbilt law review. Nashville, Tenn.: Vanderbilt University, School of Law, 2004, roč. 57, č. 3. ISSN 0042-2533.

¹⁰⁷ § 349 odst. 1 InsZ

poměrování ve srovnání s likvidační hodnotou, nebo s účetní hodnotou, nebo počítat dále s hodnotou provozu podniku dlužníka a ponechat tak plynout dále plody z provozu pro zajištěné věřitele dlužníka, podle druhu zajištění, témuž pořadí zajištění a kvality zajištění, případně k jinému majetku dlužníka nejméně stejné hodnoty. Zde se dostáváme k problému skutečně dobře odvedeného ocenění majetku dlužníka podniku a pro následné posouzení insolvenčním soudem toto ocenění bude nejkritičtější rozhodnutím. T. Richter hovoří v tomto smyslu o tomtéž a popisuje tento problém, jako *problém ocenění*.¹⁰⁸

Co se týče skupin nezajištěných věřitelů, pak u nich je v rámci ustanovení § 349 odst 2 InsZ upraveno následovně: „(2) *Není-li dále stanoveno jinak, reorganizační plán se považuje ve vztahu ke každé skupině nezajištěných věřitelů, která ho nepřijala, za spravedlivý, jestliže podle něj má každý věřitel zařazený do takové skupiny získat plnění, jehož současná hodnota ke dni účinnosti reorganizačního plánu není nižší než jmenovitá hodnota jeho zjištěné pohledávky s úrokem ke dni účinnosti reorganizačního plánu, nebo jestliže podle něj žádný z věřitelů, jehož pohledávka je podřízena pohledávkám takové skupiny, neobdrží žádné plnění.*“¹⁰⁹ T. Richter se u tohoto ustanovení vyjadřuje ke dvou věcem, jednak k *pravidlu absolutní přednosti (absolute priority rule)*¹¹⁰ a dále pak opět k *problému ocenění*, který zde vyvstává stejně tak jako u zajištěných věřitelů dlužníka dle ustanovení § 349 odst. 1 InsZ.

K *pravidlu absolutní přednosti* je zde tedy i za pomoci jazykového výkladu dospět k závěru, že nezajištění věřitelé dlužníka musí dostat dle přijatého reorganizačního plánu své přihlášené pohledávky v takové výši, ve které je přihlásili. Nelze tedy, aby nastala v tomto smyslu situace, kdy by nezajištění věřitelé dle tohoto ustanovení InsZ mohli být zkráceni na svých nárocích. Problém, který se tu v tomto kontextu opět objevuje, je problém ocenění majetku dlužníka. Jen těžko bude moci insolvenční soud vycházet z jedné metodiky ocenění, naproti jiné a bude muset tedy v korelaci se svým rozhodnutím mít vždy na paměti jednotlivé nároky

¹⁰⁸ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 413

¹⁰⁹ § 349 odst. 2 InsZ

¹¹⁰ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 414 - 415

nezajištěných věřitelů, kdy své rozhodnutí bude muset koncipovat tak, aby neporušil žádnou ze zásad *parri pasu* a *pro rata*.

Dle *spravedlivého posouzení* pro skupiny nezajištěných věřitelů též platí, že dle reorganizačního plánu neobdrží žádný z věřitelů, jejichž pohledávka je podřízená pohledávkám skupiny nezajištěných věřitelů, žádné plnění. Vztahuje se to tedy na pohledávky společníků nebo členů dlužníka dle ustanovení § 335 InsZ a rovněž na pohledávky podřízené dle ustanovení § 170 InsZ a 172 InsZ. Insolvenční zákon rozlišuje tři skupiny nároků,¹¹¹ které dále klasifikuje jako podřízené pohledávky, a to:

- i. pohledávky ze smluv dlužníka uzavřených před zahájením insolvenčního řízení, pokud z nich má být dlužníkem plněno až posléze, co budou splněny jiné pohledávky dlužníka¹¹²,
- ii. pohledávky podřízených dluhopisů vyplývajících z ustanovení zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, a skutečnost, že jde o podřízený cenný papír, musí vyplývat přímo z textu cenného papíru, podřízený dluhopis může být vydán pouze v listinné podobě a může znít pouze na jméno,¹¹³
- iii. pohledávky společníků nebo členů dlužníka.¹¹⁴

Poslední skupinou věřitelů dle ustanovení § 349 odst. 3 InsZ jsou společníci, či členové dlužníka. „*Reorganizační plán se považuje ve vztahu ke každé skupině věřitelů uvedených v § 335, která ho nepřijala, za spravedlivý, má-li podle něj každý z těchto věřitelů ke dni účinnosti reorganizačního plánu obdržet nejméně takové plnění, kterého by se mu zřejmě dostalo, kdyby po skončení insolvenčního řízení, ve kterém byl dlužníkův úpadek řešen konkursem, proběhla likvidace takového dlužníka.*“¹¹⁵ Zde je v tomto ustanovení řešena situace *reziduálních nároků* společníků nebo členů dlužníka v úpadku v případě alternativní cesty k reorganizaci za pomoci likvidační cesty. Zde ani tak v tomto momentě nemůže dojít k *problému ocenění*, jelikož oceňovací metoda je v tomto případě pro insolvenční soud přímo

¹¹¹ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3 s. 427

¹¹² Viz. poznámka č. 109, tamtéž.

¹¹³ Viz. poznámka č. 109, tamtéž

¹¹⁴ Viz. poznámka č. 109, tamtéž

¹¹⁵ § 349 odst 3 InsZ

daná. Leč, s ohledem na výše řečené v souvislosti s ustanovením § 349 odst. 2 InsZ a dále v souvislosti s tímto ustanovením § 349 odst. 3 a odst. 4 InsZ, který rovněž bere v úvahu souhlas skupiny věřitelů dlužníka v podobě skupiny věřitelů členů nebo společníků dlužníka, pak je pozornému čtenáři více než jasné, že *reziduální nároky* v tomto ohledu nebudou moci mít šanci na uspokojení v rámci uplatnění *cram-down testu* insolvenčním soudem.

Bude tedy vždy stěžejní, jak se budou stavět k reorganizačnímu plánu dvě hlavní skupiny věřitelů, a to jak veškeré skupiny zajištěných věřitelů, tak i dále skupina nezajištěných věřitelů s (poměrnou, či nepoměrnou) účastí části nároků zajištěných věřitelů ve skupině nezajištěných věřitelů a jak tyto nároky zvládne kvalitně ohodnotit dle znaleckého posudku insolvenční soud rozhodující v rámci postupu dle ustanovení § 348 odst. 2 InsZ a dále pak ustanovení § 349 InsZ.

2.2.1.6 Způsoby řešení reorganizace

InsZ vypočítává v ustanovení § 341 způsoby provedení reorganizace. V tomto ohledu nejde o uzavřený výčet způsobů, neboť v průběhu reorganizačního plánu může dojít ke změnám reorganizačního plánu v případě, že takovou to změnu odhlasují věřitelé dlužníka podniku dle ustanovení § 341 odst. 4 InsZ. Tyto způsoby řešení reorganizace jsou vepsány do reorganizačního plánu.

Reorganizace lze tedy dle InsZ provést těmito následujícími základními způsoby:

- restrukturalizací pohledávek věřitelů, spočívající v prominutí části dluhů dlužníka včetně jejich příslušenství nebo v odkladu jejich splatnosti,¹¹⁶
- prodejem celé majetkové podstaty nebo její části anebo prodejem dlužníka podniku,¹¹⁷
- vydáním části dlužnických aktiv věřitelům nebo převodem těchto aktiv na nově založenou právnickou osobu, ve které mají věřitelé majetkovou účast,¹¹⁸

¹¹⁶ § 341 odst. 1 písm. a) InsZ.

¹¹⁷ § 341 odst. 1, písm. b). InsZ.

¹¹⁸ § 341 odst. 1, písm. c). InsZ.

- fúzí dlužníka – právnické osoby s jinou osobou nebo převodem jeho jmění na společníka se zachováním nebo změnou práv třetích osob, připouštějí-li to právní předpisy o hospodářské soutěži,¹¹⁹
- vydáním akcií nebo jiných cenných papírů dlužníkem nebo novou právnickou osobou podle písmene c) nebo d),¹²⁰ (dle ustanovení § 341 odst. 1 InsZ a jednotlivých příslušejících pododstavců),
- zajištěním financování provozu dlužníkovy podniku nebo jeho části,¹²¹
- změnou zakladatelského dokumentu nebo stanov anebo jiných dokumentů upravujících vnitřní poměry dlužníka.¹²²

InsZ v tomto seznamu způsobů provedení neklade omezení na volbu možného způsobu řešení reorganizace dlužníkovy podniku a povoluje kombinaci výše nastíněných způsobů řešení reorganizace dle ustanovení § 341 odst. 2 InsZ, pokud to povaha takovýchto kroků připouští. InsZ v tomto výčtu stanovuje tedy návrh na provedení veškerých hmotněprávních změn jednotlivých přihlášených nároků věřitelů dlužníka v rámci reorganizačního plánu v obsahovém slova smyslu k jádru věci samé a tou jest poměrné uspokojení věřitelů dlužníka.

V odst. 3. ustanovení § 341 InsZ dále upravuje informování věřitelů, do jejichž práv reorganizační plán zasahuje. V tomto případě se uvede, o jakou částku bude do věřitelovy pohledávky zasaženo a o kolik bude takováto věřitelova pohledávka snížena, či po jakou dobu bude trvat odklad splatnosti nebo vykonatelnosti takovéto věřitelovy pohledávky. Tyto údaje bývají vždy uváděny v reorganizačních plánech v tabulkách rovněž ve srovnání s možným způsobem uspokojení přihlášených pohledávek věřitelů při způsobu dlužníkovy úpadku konkursní cestou pro dlužníkovi věřitele.¹²³

¹¹⁹ § 341 odst. 1, písm. d). InsZ s tímto ustanovením rovněž souvisí evropská legislativa v podobě nařízení Rady (ES) č. 139/2000 o kontrole spojování podniků.

¹²⁰ § 341 odst. 1, písm. e). InsZ.

¹²¹ § 341 odst. 1, písm. f). InsZ.

¹²² § 341 odst. 1, písm. g). InsZ.

¹²³ Viz. Reorganizační plán v sp.zn. KSPH 41 INS 11480/2010-B-201 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.; viz. Reorganizační plán v sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-119 vedená u Krajského soudu v Brně, název dlužníka KORDÁRNA, a.s.; viz. Reorganizační plán v sp.zn. KSUL 43 INS 2132/2012-B-56 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem, název dlužníka SAMETEX, spol. s r.o.

Ustanovení o způsobu řešení reorganizace rovněž neopomíná na změnu údajů v obchodním rejstříku, kdy v ustanovení § 341 odst. 4 stanovuje, aby bylo zřejmé, které údaje se budou měnit při plnění reorganizačního plánu dlužníka.¹²⁴ Musí být tedy z reorganizačního plánu dostatečně jasné, které údaje se budou do obchodního rejstříku zapisovat a které údaje se naopak budou z obchodního rejstříku vymazávat.¹²⁵

Stejně tak je další popis reorganizačního plánu uveden v ustanovení § 24a¹²⁶ vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, stanovující zejména formální náležitosti předkládaného reorganizačního plánu.

S určením jednotlivých způsobů řešení reorganizace dlužníkovu podniku souvisí rovněž doklady, které musí být dle ustanovení § 342 InsZ připojeny k reorganizačnímu plánu. V závislosti na zvoleném způsobu řešení reorganizace dlužníkovu podniku se mohou předkládat tyto jednotlivé doklady.

¹²⁴ Jedná se o odkaz a respektování *principu formální publicity* dle ustanovení § 3 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících a dále jeho ustanovení § 9 *principu materiální publicity*.

¹²⁵ Srovnej. <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-vypis?subjektId=isor%3a19602&typ=full&klic=cv3f6c> [online] [cit. 2014-03-10] Úplný výpis z obchodního rejstříku ČKD Kutná Hora, a.s.

¹²⁶ (1) Reorganizační plán obsahuje

- a) označení „Reorganizační plán“,
- b) označení insolvenčního soudu a spisovou značku, pod níž je insolvenční řízení vedeno, je-li reorganizační plán předkládán po zahájení insolvenčního řízení,
- c) označení dlužníka,
- d) označení předkladatele reorganizačního plánu, jde-li o osobu odlišnou od dlužníka,
- e) popis dlužníkovu podnikání a příčin vzniku dlužníkovu úpadku nebo hrozícího úpadku,
- f) popis veškerého majetku dlužníka; majetek, který je předmětem zajišťovacích práv, musí být uveden zvlášť,
- g) výčet předpokladů pro schválení reorganizačního plánu a podmínek přípustnosti reorganizace podle § 316 odst. 4 a 5 insolvenčního zákona, jejichž splnění se předkladatel dovolává, s uvedením skutečností, na základě nichž předkladatel jejich splnění dovozuje,
- h) popis všech závazků dlužníka; věřitelé musí být rozděleni do skupin s určením, jak bude nakládáno s pohledávkami věřitelů v jednotlivých skupinách a v jakém rozsahu budou uspokojeny,
- i) určení způsobu reorganizace a určení opatření k plnění reorganizačního plánu, údaj o tom, zda bude pokračovat provoz dlužníkovu podniku nebo jeho části a za jakých podmínek, údaj o tom, zda a jak reorganizační plán ovlivní zaměstnanost v dlužníkově podniku, a o opatřeních, která mají být v tomto směru uskutečněna,
- j) uvedení osob, které se budou podílet na financování reorganizačního plánu nebo převezmou některé dlužníkovy závazky anebo zajistí jejich splnění, včetně určení rozsahu, v němž jsou ochotny tak učinit,
- k) údaj o tom, zda a které závazky vůči věřitelům bude mít dlužník po skončení reorganizace,
- l) seznam příloh.

(2) Pro označení osoby věřitele, dlužníka a předkladatele se použije obdobně § 21 odst. 2.

- Nové znění zakladatelského dokumentu nebo stanov anebo jiného dokumentu upravující vnitřní poměry dlužníka, má-li dojít podle reorganizačního plánu k jeho změně.¹²⁷
- Prohlášení osob ochotných financovat provedení reorganizačního plánu nebo převzít některé z dlužníkových závazků anebo je zajistit, s uvedením rozsahu, jehož se prohlášení týká; prohlášení musí být vlastnoručně podepsáno a pravost podpisu na něm úředně ověřena.¹²⁸
- Prohlášení dlužníkovy manželů, že souhlasí s použitím majetku ve společném jmění manželů, má-li být podle reorganizačního plánu tento majetek použit; prohlášení musí být vlastnoručně podepsáno a pravost podpisu na něm úředně ověřena.¹²⁹
- Není-li předkladatelem reorganizačního plánu dlužník, prohlášení dlužníka – fyzické osoby nebo prohlášení neomezeně ručících společníků dlužníka – právnické osoby o ochotě pokračovat v provozu podniku, který předpokládá reorganizační plán; prohlášení musí být vlastnoručně podepsáno a pravost podpisu na něm úředně ověřena.¹³⁰
- Aktualizované seznamy majetku a závazků dlužníka ke dni předložení reorganizačního plánu, mají-li být věřitelé uspokojováni z provozu dlužníkovy podniku.¹³¹
- Smlouvy uzavřené s odkládací podmínkou váznoucí na schválení reorganizačního plánu insolvenčním soudem.¹³²
- Seznam a popis významných smluv, které mají být podle reorganizačního plánu po jeho schválení insolvenčním soudem uzavřeny.¹³³

Tyto jednotlivé doklady, budou působit na jednotlivé skupiny věřitelů schvalující reorganizační plán a rovněž na insolvenční soud silou své

¹²⁷ Ustanovení § 342 písm. a) InsZ. K tomuto bych chtěl doplnit, že InsZ zde rozlišuje poměrně hezky mezi „doklady“ a „dokumenty“, kdy se drží striktně rozlišení mezi jednotným a množným číslem u obou pojmů, kdy „doklady“ jsou zde chápány všechny jednotlivé „dokumenty“, které předkládá navrhovatel reorganizačního plánu spolu s reorganizačním plánem.

¹²⁸ Ustanovení § 342 písm. b) InsZ.

¹²⁹ Ustanovení § 342 písm. c) InsZ.

¹³⁰ Ustanovení § 342 písm. d) InsZ.

¹³¹ Ustanovení § 342 písm. e) InsZ.

¹³² Ustanovení § 342 písm. f) InsZ.

¹³³ Ustanovení § 342 písm. g) InsZ.

přesvědčivosti splňující veškeré zákonné náležitosti¹³⁴ a dále budou působit rovněž na insolvenčního správce, který se k nim v rámci podávání zpráv o své činnosti v insolvenčním řízení bude vyjadřovat. Seznam těchto všech dokladů je příkladný a stejně tak jako ustanovení § 341 InsZ o způsobech řešení reorganizace, neomezuje žádným způsobem možnosti předkladatele reorganizačního plánu v doložení dalších nutných a potřebných listin, aby dokázal jednotlivým skupinám věřitelů, insolvenčnímu správci a insolvenčnímu soudu vážnost svého navrhovaného řešení.

2.2.1.7 Zpráva o reorganizačním plánu

Nedílnou součástí reorganizačního plánu je rovněž zpráva o reorganizačním plánu dle ustanovení § 343 InsZ, kterou spolu s reorganizačním plánem podává předkladatel reorganizačního plánu.

V této zprávě o reorganizačním plánu musí předkladatel reorganizačního plánu jasným způsobem podat všem věřitelům dlužníka jasnou zprávu o reorganizačním plánu, která musí obsahovat dostatečné informace o návrhu reorganizačního plánu.

Ve druhém odstavci ustanovení § 343 InsZ se zákonodárce snaží uvést pro předkladatele reorganizačního plánu přesnou strukturu, jak má zpráva o reorganizačním plánu vypadat, kdy se zde uplatňuje rovněž vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve svém ustanovení § 25.¹³⁵

¹³⁴ Prohlášení bude řešeno jakožto ručitelské prohlášení dle § 2018 a následující NOZ, zákona č. 89/2012 (dříve v ObchZ, pod ustanovením § 303 a následující. Jako specialitu k ručitelskému prohlášení vyžaduje InsZ navíc úředně ověřený podpis autora prohlášení.

¹³⁵ (1) Zpráva o reorganizačním plánu se člení do následujících částí

- a) Část 1 – Úvodní strana,
- b) Část 2 – Obsah,
- c) Část 3 – Procesní upozornění,
- d) Část 4 – Stručné shrnutí účinků reorganizačního plánu,
- e) Část 5 – Popis dlužníkovy podnikání,
- f) Část 6 – Dosavadní průběh insolvenčního řízení,
- g) Část 7 – Majetek dlužníka,
- h) Část 8 – Závazky dlužníka,
- i) Část 9 – Navrhované podnikání a financování dlužníka,
- j) Část 10 – Dopady reorganizace na věřitele a další osoby,
- k) Část 11 – Pravděpodobné uspokojení věřitelů v konkursu dlužníka,
- l) Část 12 – Daňové dopady na věřitele a společníky dlužníka,
- m) Část 13 – Účast propojených osob,
- n) Část 14 – Rizikové faktory,
- o) Část 15 – Předpoklady pro schválení reorganizačního plánu soudem,

V § 343 odst. 4 InsZ najdeme přímo odkaz na tento podzákoný předpis citovaný výše.

Ve zprávě o reorganizačním plánu musí předkladatel uvést veškeré dostatečné informace pro věřitele dlužníka, aby se věřitel mohl rozhodnout, zda-li přijme reorganizační plán předkládaný předkladatelem reorganizačního plánu. Tyto informace musí být pro věřitele dlužníka dobře a snadno dostupné, nemůže tedy nastat situace, aby věřitel dlužníka se k takovýmto informacím dostával s nepoměrnými obtížemi. Zároveň s tím pamatuje toto ustanovení rovněž na to, pokud by se některý z věřitelů mohl dostávat k těmto informacím z jiných zdrojů, než od předkladatele reorganizačního plánu. Tato věta je v tomto ustanovení InsZ z toho důvodu, aby se omezil v rámci přijímání reorganizačního plánu všemi skupinami věřitelů dlužníka *problém informační asymetrie*.¹³⁶

Zpráva o reorganizačním plánu se předkládá přihlášeným věřitelům dlužníka v dostatečném předstihu a InsZ přímo stanovuje v ustanovení § 343 odst. 3 dobu minimálně 15 dnů před termínem konání plánované schůze věřitelů, na které se má reorganizační plán a zpráva o reorganizačním plánu projednávat. Je to ovšem s drobným šokbrnutím, jelikož tuto zprávu o reorganizačním plánu musí nejprve schválit insolvenční soud, který jí pak následně zveřejňuje v insolvenčním rejstříku. Doba této prodlevy může být různá, ale je jasné, že pokud bude insolvenční soud trvat na přílišném formalismu a bude vyžadovat zprávu o reorganizačním plánu přesně dle požadavků ustanovení § 25 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., pak se takový předkladatel reorganizačního plánu musí vybavit dostatečnou morální vůlí, aby stihl zprávu o reorganizačním plánu sestavit dle zákonných a podzákoných požadavků a zároveň s tím jí včas doručit

p) Část 16 – Opravné prostředky,

q) Část 17 – Zdroje informací obsažených ve zprávě,

r) Část 18 – Prohlášení a podpis předkladatele reorganizačního plánu.

(2) Přílohou zprávy o reorganizačním plánu je návrh reorganizačního plánu.

(3) Minimální náležitosti jednotlivých částí zprávy o reorganizačním plánu jsou uvedeny v příloze této vyhlášky.

(4) Informace, které nejsou uvedeny v příloze této vyhlášky a které je přesto třeba v daném případě považovat za informace, které musí podle insolvenčního zákona zpráva o reorganizačním plánu obsahovat, je třeba uvést v té části zprávy, která obsahuje informace obsahově nejbližší. Není-li takové části, uvedou se tyto informace v části zvlášť k tomu vytvořené, na což se v obsahu zprávy o reorganizačním plánu upozorní.

¹³⁶ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-807-3573-294 3. s. 39-40

insolvenčnímu soudu, avšak v několikadenním předstihu před 15 dnem, než se má konat plánovaná schůze věřitelů.

2.2.1.8 Přijetí reorganizačního plánu

Jak již bylo řečeno v textu výše, zejména poté v části 2.2.1.2.4 a 2.2.1.2.2 této diplomové práce, reorganizační plán je projednán a schvalován na schůzi věřitelů, která je za tímto účelem přímo svolána. InsZ toto řeší v ustanovení § 344 odst. 1. Insolvenční soud doručuje insolvenčnímu správci a dlužníkovi zvláštním způsobem předvolání na schůzi věřitelů do vlastních rukou s poučením o nezbytnosti účasti dlužníka a insolvenčního správce na této schůzi věřitelů.

Velkou dispoziční volností se dá charakterizovat zákonná úprava ohledně doplnění a změny předloženého reorganizačního plánu, kdy je zde možnost daná předkladateli reorganizačního plánu dle ustanovení § 350 odst. 3 InsZ, kdy předkladatel může změnit a doplnit reorganizační plán kdykoliv do doby než je reorganizační plán schválen insolvenčním soudem. Je zde stanovena lhůta nejméně 15 dnů, po které se nejdříve může konat schůze věřitelů, na které mohou věřitelé dlužníka hlasovat o změněném a doplněném reorganizačním plánu. Tato lhůta je tu jako stanovená zákonná lhůta, s ohledem na informování věřitelů dlužníka, aby se předcházelo *informační asymetrii* na straně věřitelů dlužníka. Též zde musíme zmínit ustanovení § 350 odst. 2 InsZ, kdy může předkladatel reorganizačního plánu jej kdykoliv vzít zpět, a to až do doby, než dojde ke schválení reorganizačního plánu insolvenčním soudem.

Insolvenční soud by takovouto schůzi věřitelů nesvolal či svolanou schůzi věřitelů zrušil, pakliže by mimo schůzi věřitelů hlasovala každá stanovená skupina věřitelů o přijetí reorganizačního plánu, nebo pokud by se považoval reorganizační plán dle InsZ za přijatý bez hlasování (v případě aplikace *cram-down testu* insolvenčním soudem a v souladu s ustanoveními § 347 odst. 4 a § 348 odst. 2 InsZ).

Jednotlivé skupiny věřitelů a jednotlivý věřitelé mohou rovněž hlasovat o reorganizačním plánu mimo schůzi věřitelů dle ustanovení § 346 a § 345 InsZ. V rámci ustanovení § 345 odst. 1 InsZ je upravena možnost pro jednotlivé věřitele hlasovat, a to ještě před podáním návrhu na povolení reorganizace nebo dokonce

i před podáním samotného insolvenčního návrhu. Tato je samozřejmě možné pouze za podmínky, kterou stanovuje v též větě ustanovení § 345 odst. 1 InsZ, kdy dále pokračuje ve vymezení této podmínky, že informace, kterými hlasující věřitel disponuje, nejsou menší kvality a rozsahu, než informace, které by byly pro hlasujícího věřitele dostupné v rámci zprávy o reorganizačním plánu. Důkazní břemeno o informování věřitelů leží na dlužníkovi.¹³⁷ Též se zde aplikuje pravidlo dle ustanovení § 346 odst. 2 o podobě hlasovacího lístku pro věřitele, kteří hlasují o reorganizačním plánu ještě dříve, než je vůbec zahájeno insolvenční řízení. Takovéto podání věřitele insolvenčnímu soudu označuje InsZ jako „*Hlasovací lístek*“, kdy klade na tento procesní úkon další náležitosti v podobě ověřeného podpisu připojenému k hlasovacímu lístku a listina, která je označena jako „*Hlasovací lístek*“ nesmí obsahovat mimo stanovených náležitostí žádný jiný úkon než jen úkon hlasování o reorganizačním plánu, ze kterého bude moci insolvenční soud činit nepochybné, jak hlasoval dotyčný věřitel. Zvláštností je zde ustanovení lhůty, kterou určuje k takovému podání věřitele dlužník věřitele, kdy lhůta stanovená dlužníkem pro věřitele nesmí být kratší než 15 dnů.

Výsledky takového hlasování mimo schůzi věřitelů se dle ustanovení § 345 odst. 2 InsZ přičtou k výsledkům hlasování na schůzi věřitelů.¹³⁸ Pokud dojde k rozporu mezi hlasováním mimo schůzi věřitelů a na schůzi věřitelů u téhož věřitele,

pak bude insolvenční soud brát v potaz hlasování takového věřitele na schůzi věřitelů. Takového věřitele o této skutečnosti insolvenční soud neprodleně vyrozumí. Je to zejména z toho důvodu, aby tato fáze insolvenčního řízení nebyla ze strany věřitelů dlužníka protahována a aby insolvenční řízení dodržovala zásadu rychlosti a jednotnosti.

Další zákonné podmínky pro hlasování mimo schůzi věřitelů o přijetí reorganizačního plánu jsou v ustanovení § 346 odst. 1 InsZ. Opět zde můžeme najít vymezení náležitostí podání věřitele v podobě „*Hlasovacího lístku*“ a rovněž vymezení lhůty pro věřitelovo podání „*Hlasovacího lístku*,“ kdy hlasovací lístek věřitele musí na insolvenční soud dorazit nejpozději den před plánovanou schůzi

¹³⁷ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 505

¹³⁸ Viz. § 345 odst. 2 InsZ.

věřitelů. V tomto odstavci nalezneme odchýlení od standardního podání dle ustanovení § 43 OSŘ, kdy by v rámci OSŘ a jiného civilního podání bylo ještě možné, aby podání bylo dáno k přepravě poslední den lhůty, avšak InsZ se v rámci zachování *nejlepšího společného zájmu všech věřitelů* dlužníka od tohoto zavedeného pravidla procesní lhůty odchyluje vcelku podstatným způsobem.

Postup přijetí reorganizačního plánu všemi skupinami věřitelů jsem vysvětlil již výše, jen připomenu, že se jedná o postup stanovený v ustanovení § 347 InsZ.

Jakmile je reorganizační plán přijat všemi skupinami věřitelů, pak insolvenční soud dále schválí reorganizační plán dle ustanovení § 348 InsZ. Prve insolvenční soud prověřuje, zdali je reorganizační plán v souladu s InsZ a jinými právními předpisy,¹³⁹ následovně prověřuje, zdali se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že není reorganizačním plánem sledován nepoctivý záměr,¹⁴⁰ byl schválen každou skupinou věřitelů nebo byl takovou skupinou věřitelů dle InsZ zákona schválen *ex lege*,¹⁴¹ reorganizační plán prošel v přezkumu insolvenčním soudem *testem nejlepšího zájmu*,¹⁴² a pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené byly uhrazeny nebo mají být podle reorganizačního plánu uhrazeny ihned posléze, co se reorganizační plán stane účinným (pokud není mezi dlužníkem a příslušným věřitelem dohodnuto jinak).¹⁴³ Insolvenční soud tedy staví předkládaný reorganizační plán ještě pod kumulativní pravidla kontroly, kterou si přijatý reorganizační plán musí projít, aby mohl nabýt účinnosti a stát se tak závazným univerzálním právním titulem pro všechny věřitele dlužníka a dlužníka samotného.

Dalším řešením pro schválení reorganizačního plánu soudem je postup v rámci ustanovení § 348 odst. 2 InsZ schválení reorganizačního plánu v rámci rozdílné optiky hodnocení, než v § 348 odst. 1 InsZ za pomoci *cram-down testu*.¹⁴⁴

¹³⁹ § 348 odst. 1 písm. a) InsZ.

¹⁴⁰ § 348 odst. 1 písm. b) InsZ.

¹⁴¹ § 348 odst. 1 písm. c) InsZ.

¹⁴² § 348 odst. 1 písm. d) InsZ.

¹⁴³ § 348 odst. 1 písm. e) InsZ.

¹⁴⁴ Viz. část 2.2.1.5.2 této diplomové práce.

2.2.1.9 Nepřijetí reorganizačního plánu a opravné prostředky proti rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu

Již výše jsem se věnoval problematice *cram-down testu* v rámci ustanovení § 349 InsZ, kdy insolvenční soud supluje postavení jedné skupiny věřitelů pro *společný nejlepší zájem všech skupin věřitelů* a schválí reorganizační plán, leč i proti tomuto postupu se lze odvolat k vyšší soudní instanci. Stanovuje se tak v ustanovení § 350 odst. 1 InsZ, kdy proti rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu mohou podat odvolání jen ti z věřitelů, kteří hlasovali o odmítnutí reorganizačního plánu.

Insolvenční soud může rovněž reorganizační plán neschválit a odmítnout jej dle ustanovení § 351 odst. 1 InsZ, pokud tedy schválený reorganizační plán nespĺňuje podmínky dle ustanovení § 348 odst. 1 InsZ. Proti tomuto rozhodnutí mohou podat odvolání jednak osoba dlužníka, předkladatel reorganizačního plánu a všichni věřitelé, kteří hlasovali o přijetí takového reorganizačního plánu. Zamítnutí reorganizačního plánu nezpůsobuje překážku *rei iudicatae* dle § 159a odst. 5 OSŘ¹⁴⁵ a nebrání tedy tomu, aby byl předložen nový reorganizační plán, který byl též schválen všemi skupinami věřitelů.

Ustanovení § 351 odst. 3 upravuje taktéž postup insolvenčního soudu, pokud odmítl schválit reorganizační plán předkladatele a umožňuje insolvenčnímu soudu prodloužit lhůtu k předložení reorganizačního plánu v rozhodnutí insolvenčního soudu, pokud je to za daných okolností vhodné a insolvenční soud takovéto prodloužení lhůty pro předložení reorganizačního plánu musí řádně odůvodnit.

2.2.1.10 Provádění reorganizačního plánu

Díl. 6 hlavy II., části druhé InsZ pojednává o provádění reorganizačního plánu. V ustanovení § 352 InsZ stanovuje účinnost přijatého a schváleného reorganizačního plánu nabytím právní moci takového usnesení insolvenčního

¹⁴⁵ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, s 514

soudu, kterým reorganizační plán schvaluje.¹⁴⁶ Toto rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu je závazné pro všechny účastníky insolvenčního řízení i pro další osoby, jejich práva a povinnosti jsou reorganizačním plánem dotčeny.¹⁴⁷ Podobné ustanovení o zániku práv nalezneme v ustanovení § 359 InsZ, kdy účinností reorganizačního plánu zanikají pohledávky, které se v insolvenčním řízení neuspokojují dle ustanovení § 170 InsZ. Neplatí to však, pokud by reorganizační plán stanovoval jinak. V reorganizačním plánu tak může být stanovena jinak doba splatnosti těchto pohledávek, či jejich výše, či jiného obdobného zásahu do práv věřitelů s těmito pohledávkami. V reorganizačním plánu musí být tato odchylná úprava výslovně upravena a musí být rovněž přesně vymezena s kompletním výčtem podmínek uspokojení těchto pohledávek.

Poměrně významným účinkem nabytí účinnosti rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu je zrušení zákazu započtení pohledávek dle ustanovení § 324 odst. 3 InsZ podle ustanovení § 352 odst. 3 InsZ. Jde o zvednutí zakonzervovaného stavu, který je v průběhu insolvenčního řízení přítomen, a to od doby podáním návrhu na povolení reorganizace a jeho následného schválení až po dobu schválení reorganizačního plánu. Tento zákaz je tu zejména proto, aby se zamezilo komplikacím při oceňování dlužníkovy podniku¹⁴⁸ a nezkomplikovalo to nadále *problému ocenění* přítomný v insolvenčním řízení v době jednání o způsobu řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka formou reorganizace.

V ustanovení § 353 InsZ jsou stanoveny právní dopady účinnosti reorganizačního plánu. Najdeme zde obsažené pravidlo o dispozici dlužníka s majetkovou podstatou dle koncepce *debtor in possession*, kdy v průběhu běžícího insolvenčního řízení od návrhu na povolení reorganizace, až po usnesení o schválení reorganizačního plánu měl hlavní slovo v nakládání s majetkovou podstatou vždy insolvenční správce a rovněž věřitelé dlužníka. V tomto ustanovení se pamatuje na zvýšenou kontrolu věřitelů dlužníka, pokud tak bude stanovovat

¹⁴⁶ Viz. Usnesení o schválení reorganizačního plánu v sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-126 vedená u Krajského soudu v Brně, název dlužníka KORDÁRNA, a.s.; Viz. Usnesení o schválení reorganizačního plánu v sp.zn. KSPH 41 INS 11480/2010-B-315 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.

¹⁴⁷ § 352 odst. 2 InsZ.

¹⁴⁸ Srovnej. KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx., Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2. s. 795

reorganizační plán zvýšenou kontrolu majetkové podstaty ze strany věřitelů dlužníka.

Rozhodujícím prvkem ve fungování společnosti v úpadku nebo v hrozícím úpadku bude opět možnost obnovení výkonu funkce valné hromady nebo členské schůze družstva, pokud to bude schválený reorganizační plán umožňovat. Totéž platí, co se týče osob, kterým náležela hlasovací práva související s obchodním podílem, cennými papíry nebo členstvím v případě družstva. Vše výše řečené platí za té podmínky, pokud schválený reorganizační plán nestanovuje jinak.¹⁴⁹

Také zásadní dopad má účinnost schváleného reorganizačního plánu na zakladatelské dokumenty dlužníka, případně stanovy či jiné dokumenty upravující vnitřní poměry dlužníka, kdy se tyto změny účinnosti zapisují do obchodního rejstříku, či jiného dalšího rejstříku právnických osob. Reorganizační plán je součástí sbírky listin dlužníka. InsZ má v tomto ustanovení dále v poslední větě derogační formulaci, kdy upravuje, že ustanovení, která obecně upravují způsob změny zapisovaných skutečností, se nepoužijí.¹⁵⁰

Specifická odchylovající ustanovení upravující vydávání cenných papírů při reorganizaci jsou uvedena v ustanovení § 358 InsZ. Pokud je reorganizačním plánem předpokládána např. emise akcií reorganizačním plánem, pak takováto emise neprobíhá ve formě veřejné nabídky dle § 358 odst. 1 InsZ. V tomto ustanovení rovněž nalezneme požadavek pro orgán zajišťující zaknihované cenné papíry, tedy nejčastěji centrální depozitář, kdy se stanovuje požadavek na provedení příslušných změn u zaknihovaných cenných papírů na žádost dlužníka, či jiné osoby, které se tato změna týká v rámci ustanovení § 358 odst. 2 InsZ.

Zajisté je v InsZ řešen i vztah dlužníka a insolvenčního správce po schválení reorganizačního plánu. Insolvenční správce zajišťuje, aby byly provedeny procesní úkony spojené s účinností reorganizačního plánu. Předá dlužníkovi majetkovou podstatu, kterou po dobu insolvenčního řízení sestavil a střežil pro věřitele dlužníka.

¹⁴⁹ § 353 odst. 2 InsZ.

¹⁵⁰ § 353 odst. 3 InsZ

Insolvenční správce rovněž zajistí veškeré procesní úkony, kdy dlužníkovi předá správu o své dosavadní činnosti v průběhu insolvenčního řízení.¹⁵¹

Insolvenční správce v průběhu provádění reorganizačního plánu vykonává dohled nad činností dlužníka. Doplnuje seznam majetku dlužníka a jeho závazků dle stavu řízení a dále eviduje činnosti dlužníka s dispozičními oprávněními. O své činnosti pravidelně insolvenční správce informuje insolvenční soud a věřitelský výbor dlužníka.¹⁵² Tato povinnost se vztahuje recipročně i na dlužníka, který informuje insolvenčního správce o svých právních úkonech a právním jednání. Dlužník podává insolvenčnímu správci zprávy o běžných úkonech při podnikatelské činnosti a zprávy o plnění dlouhodobého nebo opakujících se činností souhrmně vždy za dané časové úseky stanovené insolvenčním plánem, či z rozhodnutí insolvenčního soudu.

InsZ upravuje zároveň neplatnost právního jednání dlužníka, pokud by k takovému právnímu jednání dlužník neměl dle reorganizačního plánu oprávnění a toto oprávnění by reorganizační plán uděloval pouze insolvenčnímu správci, resp. by takovéto oprávnění podléhalo ze strany insolvenčního správce jeho souhlasu. InsZ je tedy stále jeden z právních předpisů, který zná *absolutní neplatnost právního jednání*¹⁵³ (dříve absolutní neplatnost právních úkonů).¹⁵⁴

O vztahu věřitelského výboru a dlužníka po schválení reorganizačního plánu jsem již v této diplomové práci psal v části 2.2.1.2.2.

V rámci ustanovení § 356 InsZ zanikají účinností reorganizačního plánu práva všech věřitelů dlužníka. Výše v této diplomové práci jsem již psal, že jsou tyto práva všech věřitelů dlužníka upraveny následně v reorganizačním plánu.¹⁵⁵ Účinností reorganizačního plánu zanikají také práva třetích osob k majetku dlužníka náležející

¹⁵¹ § 354 odst. 1 InsZ.

¹⁵² Viz. Zpráva insolvenčního správce o stavu řízení v sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-136 vedená u Krajského soudu v Brně, název dlužníka KORDÁRNA, a.s.;

¹⁵³ NOZ zná pouze *relativní neplatnost právního jednání* a dále stojí na zásadě, že smlouvy spíše platí, než neplatí. Obě tyto zásady InsZ porušuje a překračuje.

¹⁵⁴ Srovnej. § 354 odst. 4 InsZ, na tomto místě používá InsZ pro formu vyjádření hmotněprávního jednání, výrazivo staré úpravy v podobě právních úkonů, kdy právní úkony zná současný český právní rámec pouze v procesně právním smyslu. Rovněž srovnání s § 588 NOZ je na místě, kdy jednání dlužníka překračující jeho oprávnění dle reorganizačního plánu není právním jednáním příčícím se dobrým mravům, anebo zjevně odporující zákonu, či narušující veřejný pořádek.

¹⁵⁵ Z hlediska obecného závazkového práva bychom to mohli nazvat univerzální privátní novací závazků dle ustanovení § 1902 NOZ

do majetkové podstaty a práva k tomuto majetku vznikají osobám, které jsou přímo v reorganizačním plánu uvedeny za podmínek stanovených v reorganizačním plánu.

Reorganizační plán, který je schválený a účinný nijak nezasahuje do práv věřitelů vůči spoludlužníkům a ručitelům dlužníka v úpadku.¹⁵⁶

V rámci schválení reorganizačního plánu je nutné doložit veškeré listiny, které dokládají změnu nebo zánik práv k majetku v rámci majetkové podstaty dlužníka a tedy doložit dostatečný projev vůle jednajících osob do reorganizačního plánu. Dochází-li ke změně práv, vztahujících se ke katastru nemovitostí nebo jiného veřejného seznamu, pak je nutné, aby tato práva byla v reorganizačním plánu přesně označena, a musí být v reorganizačním plánu rovněž uvedeno znění takového změněného záznamu. Proč je toto ustanovení, upravující absolutní práva k majetku dlužníka z majetkové podstaty v rámci způsobu řešení dlužníkového úpadku reorganizací až v části dílu šestého mi bylo prve záhadou.¹⁵⁷ Leč po krátkém zamyšlení je pochopitelné, že se z jedné strany jednalo o kompromis zákonodárce, kdy si nemohl dovolit nemít ustanovení ohledně přepisu absolutních majetkových práv pouze v rámci doprovodných právních předpisů k InsZ a vtělil proto toto ustanovení do ustanovení § 356 odst. 4 InsZ a za druhé šlo rovněž o to, aby veškerá ustanovení pojednávající o zániku práv věřitelů a zániku práv třetích osob k majetku z majetkové podstaty dlužníka byly na jednom místě. Jedná se o zvláštní koncept, byť pro někoho na první pohled nelogický, možná i na druhý pohled nelogický, ale nejde o nic jiného, než jen o zachování kontinuity plynulosti právních pravidel v rámci jednoho ustanovení InsZ, kdy se na jednom místě v InsZ řeší veškeré dotčené vztahy reorganizačním plánem, což je pro informovaného čtenáře dobrá věc. Pro čtenáře, který teprve proniká do tajů insolvenčního práva, bude toto ustanovení působit prve dosti krkolomně a bude jej nutit otáčet stránky nazpět v paragrafovaném znění InsZ. Obdobným způsobem je řešeno postavení ustanovení § 359 o zániku pohledávek přijetím reorganizačního plánu, které se v insolvenčním řízení neuspokojují.

¹⁵⁶ § 356 odst. 3 InsZ.

¹⁵⁷ Logičtější umístění by bylo na první pohled v ustanovení § 342 InsZ pojednávající o dokladech připojených k reorganizačnímu plánu.

V rámci provádění reorganizačního plánu je opětovně možný výkon rozhodnutí či exekuce při reorganizaci, pokud tak stanoví reorganizační plán a nebyla tato pohledávka v přezkumném jednání popřena dle ustanovení § 360 InsZ. Vztahu výkonu rozhodnutí či exekuce se v této diplomové práci vztahovat nemohu, jelikož by to byl zdlouhavý exkurz nesouvisející nikterak s tématem této diplomové práce.

2.2.1.10.1 Pohledávka věřitele z úvěrového financování¹⁵⁸

V rámci celého procesu reorganizace má toto ustanovení § 357 InsZ své jedinečné kouzlo právě proto, že na úkor zásad *par conditio creditorum* a *pro rata* naprosto prioritizuje pohledávku zajištěného věřitele, který zároveň úvěruje v rámci reorganizačního procesu. Aby nedošlo k mýlce, nemám na mysli přihlášenou pohledávku zajištěného věřitele, která musela být přezkoumána, ale mám na mysli pohledávku, kterou staví InsZ v rámci procesu reorganizace jako pohledávku za majetkovou podstatou a která má absolutní přednost před veškerými jinými pohledávkami.¹⁵⁹

Pokud v rámci dosažení účelu reorganizace bude zajištěný věřitel dlužníka financovat provoz dlužníkovy podniku v průběhu přijetí reorganizačního plánu všemi skupinami věřitelů a následně schválení reorganizačního plánu insolvenčním soudem, pak takovýto zajištěný věřitel získává v rámci provozu dlužníkovy podniku zcela výsadní postavení před jinými věřiteli a může si dovolit diktovat ze své pozice podmínky pro jiné skupiny věřitelů a vůbec pro samotného předkladatele reorganizačního plánu. Nejen, že toto ustanovení působí poněkud kontraproduktivně pro *nejlepší společný zájem věřitelů* spolu s ustanovením § 41 odst. 2 InsZ, jenže mnohdy je to jediné řešení, jak neztratit existující *going concern hodnotu* dlužníkovy podniku v průběhu dohadování podmínek a jednotlivých bodů obsažených v reorganizačním plánu.

¹⁵⁸ V angličtině se občas můžeme setkat s výrazem „*cash collateral*“, což označuje řetěz, který vznikne po nastání určité události – v tomto případě úpadku dlužníkovy podniku. Srovnej. ALEXANDER, Juraj *Cash collateral aneb komu patří příjmy z podnikání v reorganizaci* <http://www.lexforum.cz/134> [online] [cit. 2014-03-15]

¹⁵⁹ Kdy se zde dále uplatní výjimka před odměnou a výdaji insolvenčního správce dle ustanovení § 357 odst. 1 InsZ.

Můžeme zakončit, že takovýto úvěrující zajištěný věřitel, který je zároveň dost pravděpodobně členem i skupiny nezajištěných věřitelů, si bude moci přizpůsobit reorganizační plán značně svým potřebám a k maximalizaci svého vlastního užítku, kdy bude moci po spotřebování poskytnutého úvěru dlužníkem v úpadku a v následně procesu reorganizace usilovat o prodej dlužníkovy podniku, jako celku, či po strategických částech a dosáhnout tak nejvyšší míry svého vlastního uspokojení, na úkor jiných zajištěných věřitelů dlužníka. Za pomoci tohoto institutu vzniká v reorganizaci jistý „závod v závodě,“ kdy může dojít k soupeření zajištěných věřitelů, který z nich poskytne úvěr dlužníkovi v úpadku¹⁶⁰ a získá tak dominantní postavení v rámci celého procesu reorganizace.

2.2.1.10.2 Změna reorganizačního plánu

Po schválení reorganizačního plánu soudem je tu dále možnost změnit přijatý a schválený reorganizační plán v průběhu provádění reorganizačního plánu, pokud se tím lépe dosáhne účelu reorganizačního plánu. Zejména v tomto případě půjde o rychlost či výši uspokojení přihlášených věřitelů v rámci insolvenčního řízení a provádění reorganizačního plánu. InsZ pojednává o změně schváleného reorganizačního plánu v ustanovení § 361 InsZ. V průběhu změny schváleného reorganizačního plánu je odlišná procedura přijímání změněného reorganizačního plánu, kdy jsou v rámci ustanovení odst. 4 § 361 přidány ještě další dvě skupiny věřitelů, kteří hlasují o přijetí změněného reorganizačního plánu.¹⁶¹ V rámci těchto dvou nových skupin se vyžaduje dle zákona „*souhlas většiny...*“, což je spolu s odkazujícím ustanovením na § 347 InsZ, který se užije obdobně, poměrně dobré vymezení, kdy bude tedy stačit vždy dle dikce zákona *in fine* 51 % nově přihlášených věřitelů počítáno dle výše jejich přihlášených pohledávek.

¹⁶⁰ Poskytnou úvěr před úpadkem, by bylo z tohoto pohledu předčasné – není zde ještě přítomna osoba insolvenčního správce, která by úvěr mohla za dlužníka uzavřít s úvěrujícím zajištěným věřitelem a navíc by mohlo dojít ze strany insolvenčního soudu k pojetí podezření, že byl tímto věřitelem dlužníka zvýhodněn oproti jiným věřitelům a mohl by být následně z celého procesu přijímání reorganizace a hlasování o přijetí reorganizačního plánu zcela vyloučen. Viz. KSBR 39 INS 398-2010-B-156 (z důvodu vyškrtnutí věci z insolvenčního rejstříku nabízím alternativní zdroj zde: <http://jinepravo.blogspot.cz/2010/12/stale-ten-koncern.html> [online] HAVEL, Bohumil, *A stále ten koncern* [cit. 2014-03-16].

¹⁶¹ § 361 odst. 4 písm. b) InsZ a § 361 odst. 4 písm. c), znějící „*většiny nových věřitelů, jejichž pohledávky jsou podle reorganizačního plánu zajištěny*“ a „*většiny nových věřitelů, jejichž pohledávky podle reorganizačního plánu nejsou zajištěny.*“

Návrh na změnu reorganizačního plánu může dle ustanovení § 361 InsZ podat vždy jen navrhovatel původního reorganizačního plánu. Nemůže se tedy jednat o návrh a předložení reorganizačního plánu jinou osobou, třebaže strategickým investorem, který by chtěl odkoupit podnik jako celek. Musí se tedy dodržovat postup dle ustanovení § 361 InsZ a opět na jednotě navrhovatele reorganizačního plánu v jeho osobě po celou dobu provádění reorganizačního plánu.

Postupu schvalování změny reorganizačního plánu je tedy obdobný postupu před schválením původního reorganizačního plánu, kdy ustanovená § 361 odst. 7 InsZ pamatuje i na možnost neschválení takovéto změny, kdy ponechává v účinnosti po celou dobu původní reorganizační plán, který přestává být účinný až změnou reorganizačního plánu dle ustanovení § 361 odst. 6 InsZ.

2.2.1.11 Skončení reorganizace

V rámci ustanovení dílu sedmého, hlavy II, částí druhé InsZ je řešeno skončení reorganizace. Reorganizační plán tedy může skončit několika způsoby. Z pohledu zkoumání dle této diplomové práce je nejžádanějším způsobem skončení reorganizace postup dle ustanovení § 364 odst. 2 InsZ, kdy je reorganizace skončena splněním reorganizačního plánu, kdy insolvenční soud toto vezme na vědomí¹⁶² ze zprávy insolvenčního správce o stavu plnění reorganizačního plánu¹⁶³ dle ustanovení § 364 odst. 1 InsZ.

V dalších ustanoveních této části už InsZ upravuje negativně skončení reorganizačního plánu, kdy dává insolvenčnímu soudu možnost zrušit schválený reorganizační plán z důvodu nepoctivého jednání, jak ze strany věřitelů dlužníka nebo ze strany dlužníka samotného. U věřitele dlužníka je to tedy díky zvýhodnění takového věřitele na úkor jiných věřitelů dlužníka dle ustanovení § 362 odst. 1 InsZ, či pokud schválení reorganizačního plánu bylo dosaženo podvodným způsobem. V osobě dlužníka pak InsZ vidí důvod pro zrušení schváleného reorganizačního plánu v podobě ztráty bezúhonnosti dlužníka nebo osoby za něho

¹⁶² Viz. Usnesení o vzetí na vědomí splnění reorganizačního plánu v sp.zn KSPH 41 INS 11480/2010-B-391 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.

¹⁶³ Viz. Zpráva insolvenčního správce v sp.zn KSPH 41 INS 11480/2010-B-389 až 390 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.

jednající¹⁶⁴, kdy úmyslný trestný čin dlužníka směřoval ke schválení reorganizačního plánu či k podstatnému zkrácení věřitelů dlužníka.¹⁶⁵

Pokud dojde k výše uvedenému, pak mohou věřitelé dlužníka požadovat uspokojení pohledávek a jiných práv, která jim náležela před schválením reorganizačního plánu. Toto ustanovení § 362 odst. 3 InsZ bude nesmírně komplikované na provedení a samotnou aplikaci, jelikož přírůstky úroku u všech peněžitých pohledávek budou nemalé a dále bude již dost možná část peněžitých pohledávek dlužníkem uhrazena a následný výkon exekuce nebo soudního rozhodnutí dlužník opět znemožní podáním insolvenčního návrhu na svůj majetek, případně tuto možnost využije některý z věřitelů dlužníka, aby se domohl alespoň nějakého plnění. Ve druhé větě ustanovení § 362 odst. 3 InsZ pamatuje zákon rovněž na pohledávky z úvěrového financování a dále na pohledávky za majetkovou podstatou, které nebyly uspokojeny po neúspěšném skončení reorganizačního plánu, kdy nejsou rozhodnutím insolvenčního soudu o zrušení schváleného reorganizačního plánu dotčeny a mohou být proto vymáhány samostatně, či přihlášeny do nového insolvenčního řízení. Insolvenční soud, pokud by měl přistupovat k takovému drastickému rozhodnutí, bude muset vždy šetřit *nejlepší společný zájem věřitelů* a přijmout ve svém rozhodnutí patřičná opatření k ochraně oprávněných zájmů věřitelů. Je škoda, že tu na tomto místě nestanovuje insolvenční zákon explicitně možnost pro insolvenční soud rozhodnout opětovně o úpadku dlužníka a řešením jeho úpadku likvidační cestou. Insolvenční zákon totiž tuto možnost nepředvídá, ale nechává to na informované čtenáře, aby si udělali svůj vlastní úsudek ohledně výkladu tohoto ustanovení v rámci InsZ. Za sebe se přikláním k možnosti, že by insolvenční soud měl volit cestu prohlášení úpadku dlužníka za pomoci zvolení konkursní cesty zpeněžení majetku dlužníka podniku, či prodeje podniku jako celku, nebo po částech, aby se tak předešlo delšímu insolvenčnímu řízení, ovšem s respektováním ustanovení § 363 odst. 4 InsZ, který insolvenčnímu soudu zakazuje rozhodnout o způsobu řešení dlužníka úpadku konkursní cestou, jestliže byl přijatý reorganizační plán v podstatných bodech splněn.

¹⁶⁴ Dlužník, člen statutárního orgánu dlužníka, či jeho statutární orgán.

¹⁶⁵ § 362 odst. 2 InsZ.

S tímto postupem souvisí dále ustanovení § 363 InsZ, které pojednává o přeměně účinné reorganizace na konkurs. Insolvenční soud může přikročit k přeměně reorganizace na konkurs jak v průběhu insolvenčního řízení, kdy bude probíhat schvalování způsobu řešení úpadku dlužníka za pomoci reorganizace, či po schválení reorganizačního plánu insolvenčním soudem. Může tak přikročit na návrh dlužníka, či v případě neplnění povinností dlužníka v průběhu insolvenčního řízení na návrh insolvenčního správce dlužníka nebo věřitelského výboru dlužníka. Liší se vždy postup, kdy v insolvenční soud rozhoduje v jednom případě bez jednání,¹⁶⁶ a v druhém případě nařídí jednání, kdy si předvolá dotyčné osoby, tedy dlužníka, insolvenčního správce, navrhovatele reorganizace a věřitelský výbor.¹⁶⁷

V obou těchto výše zmíněných případech se doručuje těmto osobám toto rozhodnutí zvláštním způsobem a mohou proti tomuto rozhodnutí insolvenčního soudu podat odvolání.

Účinky rozhodnutí insolvenčního soudu o přeměně reorganizace na konkurs nastávají účinky spojené s prohlášením konkursu a tedy dlužník ztrácí dispoziční oprávnění nakládat s majetkovou podstatou a přichází o status *debtor in possession*. Insolvenční soud může ve svém rozhodnutí stanovit podmínky této přeměny jinak. S tímto též souvisí zrušení zákazu dle ustanovení § 324 odst. 3 InsZ o zákazu započtení pohledávek mezi dlužníkem a jeho věřiteli.

Shrnutím výše uvedeného dostáváme obraz objektivního zákonného stavu, kdy ukončení reorganizace, jako *creditor's bargain*¹⁶⁸ s dlužníkem za pomoci zdárného skončení reorganizace je v rámci insolvenčního řízení předpokládáno primárně za pomoci předkládání zpráv od insolvenčního správce dlužníka a v případě jakékoliv deviace dlužníka je zde v rámci nápravných nástrojů v InsZ několik opatření, která zaručují poměrné uspokojení věřitelů dlužníka za pomoci nové dohody, nového uspořádání majetku dlužníka, případně překlopením způsobu

¹⁶⁶ § 364 odst. 1 a 2 InsZ

¹⁶⁷ § 364 odst. 1 a 3 InsZ.

¹⁶⁸ Dohody dlužníka s jeho věřiteli, jelikož o to je samotný merit reorganizace a reorganizačního plánu samotného. Srov. LOPUCKI, Lynn M. A Team Production Theory of Bankruptcy Reorganisation. Vanderbilt law review. Nashville, Tenn.: Vanderbilt University, School of Law, 2004, roč. 57, č. 3. ISSN 0042-2533 s. 744 - 749

řešení úpadku dlužníka sanačním způsobem z reorganizace do konkursního likvidačního řešení.

2.3 Judikatorní pohled na reorganizaci

Reorganizace, jako způsob řešení úpadku dlužníka nebo hrozícího úpadku dlužníka, nemá pod sebou tak výrazný substrát konstantní judikatury, ze kterého bychom mohli vyvodit směr směřování úpravy tohoto způsobu řešení úpadku. Není to proto, že by bylo pomálu návrhu na povolení reorganizace, je to spíše působením dvou vrchní soudů, jednoho v Praze a druhého v Olomouci. Slovy správkyně se zvláštním povolením: „*Stačí si srovnat rozhodnutí VS v Olomouci a v Praze.*“ Letným nahlédnutím skutečně dojdeme k závěru, že rozhodnutí obou vrchních soudů se v několika případech rozcházejí.

Nejvýznamnější rozchod obou vrchních soudů, je právě u otázky, kdy má insolvenční soud, myšleno tedy konkrétně v jakém časovém okamžiku, usnesením rozhodnout o úpadku dlužníka a následně o způsobu řešení úpadku dlužníka. Ve č.j. 2 VSOL 214/2010-A-60 ze dne 23. 7. 2010 ve věci sp.zn. KSOS 36 INS 1235/2010¹⁶⁹ rozhodl Vrchní soud v Olomouci tak, že soud prvního stupně nepochybil, když s rozhodnutím o úpadku dlužníka, které bylo účinné a pravomocné, a jediným způsobem řešení dlužníkovy úpadku byl konkurs, postupoval dle ustanovení § 148 odst. 1 InsZ a spojil s rozhodnutím o dlužníkově úpadku i rozhodnutí o prohlášení konkursu. In re č.j. 1-VSPH 310/2008-B-3 ze dne 29. 12. 2008 ke sp.zn. KSCB 26 INS 2109/2008-A-17¹⁷⁰ Vrchní soud v Praze rozhodl, že přichází-li v úvahu vedle konkursu řešit dlužníkův úpadek oddlužením či reorganizací, soud v případech, kdy jsou splněny podmínky uvedené ve druhém či třetím odstavci § 148 InsZ, spolu s rozhodnutím o zjištění úpadku rozhodne též o jeho řešení oddlužením či reorganizací. Pouze je-li jiné řešení (reorganizací) vyloučeno, může soud rozhodnutí o úpadku spojit s rozhodnutím o jeho řešení konkursem, jinak o způsobu řešení rozhodne později, za podmínek vymezených v § 149 InsZ.

¹⁶⁹ PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-807-3576-752 s. 328

¹⁷⁰ Usnesení VS v Praze ze dne 29. 12. 2008 sp. zn./č. j.: 1 VSPH 310/2008 v souvislosti s č. j. KSCB 26 INS 2109/2008-B-3, zdroj. CODEXIS ACADEMIA 9-2013, ATLAS CONSULTING s. r.o.

Rozdíl je zde patrný díky použití ustanovení § 149 InsZ, kdy v § 149 odst. 3 InsZ poskytuje insolvenčnímu soudu dostatečně dlouhou lhůtu pro, aby mohl následně stanovit způsob řešení úpadku dlužníka, nehledě na to, zda-li již insolvenční soud překročil ke zkoumání podmínek přípustnosti skrze *kvalitativní a kvantitativní* hledisko brány pro vstup do reorganizace.

Sjednocující názor na tento nejdůležitější moment v insolvenčním řízení má taktéž Nejvyšší soud České republiky, který v rozhodnutí ze dne 20. 1. 2011, sp.zn. 29 NSČR 30/2010 (R 96/2011).¹⁷¹ V odůvodnění vyjádřil dvě respektovatelná stanoviska, kdy prvním stanoviskem dovozuje, že dlužník v úpadku, který je zároveň podnikatelem a je vyloučen ze způsobu řešení úpadku za použití sanačního řešení v rámci ustanovení § 316 odst. 3 InsZ (§ 148 odst. 1 InsZ), pak zde není insolvenční soud vázán podmínkou na vyčkání skončení (první) schůze věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku (§ 149 odst. 1 InsZ) ani usnesením o způsobu řešení úpadku přijatým schůzí věřitelů (§ 152 InsZ). Druhým stanoviskem Nejvyšší soud dovozuje, že pokud je dlužník podnikatelem – u kterého je reorganizace – objektivně vzato přípustná, nelze spojit s rozhodnutím o úpadku bez dalšího i rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka a předmětem jednání první schůze věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku, je vždy též bod nabízející schůzi věřitelů hlasování o způsobu řešení dlužníkovy úpadku.

Ve věci čj. 2 VSOL 106/2009-B-26 ze dne 28.4.2009 ve věci sp.zn. KSOS 36 INS 1078/2009¹⁷² dovozoval Vrchní soud v Olomouci, že je právě *implicite* z InsZ přímo dáno, že pokud dlužník – podnikatel, nespĺňuje požadavek dle § 316 odst. 3 InsZ, pak nelze řešit úpadek takového dlužníka sanačním způsobem v podobě reorganizace. Jiný případ však nastává, pokud dlužník – podnikatel, již přestal být v mezidobí obchodníkem na komoditní burze a nebude tedy následkem jeho úpadku zasaženo do burzovních obchodů. Zde Vrchní soud v Olomouci dovozuje, že pokud již není dlužník – podnikatel, v době o rozhodování jeho úpadku, členem nebo obchodníkem na burze a má sice dluhy vzešlé z obchodování na burze, pak Vrchní soud v Olomouci nevidí žádný důvod,

¹⁷¹ KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-807-4001-637 s. 252

¹⁷² PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, ISBN 978-807-3576-752 s. 328

proč těmto bývalým obchodníkům na burze odnímat možnost řešení jejich úpadku formou reorganizace, a to hlavně pro ochranu věřitelů takového dlužníka, kteří by mohli získat větší uspokojení svých pohledávek za dlužníkem.¹⁷³

Jak můžeme nalézt, Nejvyšší soud ČR pojal obdobný názor, co Vrchní soud v Olomouci na podmínku dle ustanovení § 316 odst. 3 InsZ, s ohledem čistoty burzovních obchodů a rovněž nepromarnit šanci pro věřitele dlužníka, kdy již v době prohlášení úpadku nebyl dlužník obchodníkem na burze.

Ve svém usnesení citovaném výše vykládá Nejvyšší soud tři možné situace, kdy je možné přistoupit v insolvenčním řízení k rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka formou reorganizace. Poměrně zajímavým je výklad ohledně „*předjednané reorganizace*“, kdy se Nejvyšší soud vyjadřoval takto: „Dlužník je podnikatelem, u kterého reorganizace podle insolvenčního zákona není přípustná bez dalšího (nejde sice o případ dle § 316 odst. 3 InsZ, avšak dlužník nesplňuje ani některý z požadavků formulovaných pro přípustnost reorganizace v ustanovení § 316 odst. 4 InsZ). V takovém případě je reorganizace podle insolvenčního zákona přípustná podmíněně, za předpokladu, že dlužník ve spojení se včas podaným návrhem na povolení reorganizace předloží ve lhůtě určené v § 316 odst. 5 InsZ reorganizační plán přijatý způsobem popsáným v témže ustanovení, čímž překoná nesplnění některé z podmínek kladených pro přípustnost reorganizace ustanovením § 316 odst. 4 InsZ. S vydáním rozhodnutí o úpadku nelze za této situace spojit rozhodnutí o prohlášení konkursu (§ 148 odst. 1 InsZ). Na program jednání první schůze věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku (§ 136 odst. 2 písm. g) InsZ) v takovém případě insolvenční soud zařadí i bod nabízející schůzi věřitelů hlasování o způsobu řešení dlužníkového úpadku. Jestliže však lhůta určená k předložení reorganizačního plánu dlužníkem v § 316 odst. 5 InsZ marně uplyne ještě před konáním oné (první) schůze věřitelů, stává se reorganizace dlužníka definitivně nepřípustnou a insolvenčnímu soudu nic nebrání v tom, aby i před konáním schůze věřitelů prohlásil konkurs na majetek dlužníka. O usnesení schůze věřitelů, která by přijala usnesení o způsobu řešení dlužníkového úpadku až po marném uplynutí lhůty dle § 316 odst. 5 InsZ, platí dále to, co bylo o povaze takového usnesení

¹⁷³ PACHL, Lukáš. Tamtéž.

řečeno výše pod bodem 1),¹⁷⁴ tedy pokud dlužník – podnikatel je zároveň obchodníkem na komoditní burze dle ustanovení § 316 odst. 3 InsZ.

S ohledem na zkoumání zákonných domněnek nepoctivého úmyslu a bezúhonnosti je na místě upozornit na usnesení Vrchního soudu v Praze čj. 1 VSPH 632/2009-B-32 ze dne 23. 11. 2009 ve věci sp.zn. KSCB 26 INS 1949/2009 ze dne 16. 4. 2009,¹⁷⁵ kdy prvoinstanční soud zkoumal zákonnou domněnku subjektivního charakteru u dlužníka u jeho návrhu na povolení reorganizace, kdy dospěl k závěru, že s ohledem na to, že dlužník v osobě zákonného zástupce, statutárního orgánu nebo člena kolektivního statutárního orgánu, probíhalo v posledních 5 letech insolvenční řízení, či jiné řízení řešící jeho úpadek, může ve smyslu § 326 odst. 2 písm. a) InsZ zakládat domněnku nepoctivého záměru jediné s ohledem na výsledky tohoto řízení. V rámci odvolání Vrchní soud v Praze dále dovodil, že nemůže obstát závěr soudu prvního stupně, o nepoctivém záměru dlužníka, které prvoinstanční soud založil pouze na zjištění, že v insolvenčním řízení jednatele dlužníka byl zjištěn hrozící úpadek a že jeho návrhu na povolení oddlužení nebylo vyhověno. Okolnost, že se tato osoba rozhodla řešit zákonným předpokládaným způsobem svůj hrozící úpadek, nijak nenasvědčuje tomu, že by k plnění svých povinností tato osoba přistupovala liknavě či nezodpovědně. Zásadního významu nemá sám o sobě ani poznatek, že návrh řešení hrozícího úpadku jednatele dlužníka formou řešení hrozícího úpadku byl insolvenčním soudem odmítnut.

Pro účely zkoumání této diplomové práce si dovolím upozornit na tento zajímavé usnesení Vrchního soudu v Praze čj. 2 VSPH 753/2009-B-126 ze dne 27. 1. 2010 ve věci sp.zn. KSPH 37 INS 1460/2009,¹⁷⁶ kdy se odvolací soud zabýval odvolacími důvody dlužníka v úpadku, kde se dlužník dovolával toho, že insolvenční soud musí schválit reorganizační plán vždy, pokud se reorganizace jeví alespoň jako pravděpodobná. V tomto případě se insolvenční soud zabýval samotným předloženým reorganizačním plánem dlužníka, kdy upozorňoval na jeho

¹⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 1. 2011 sp.zn./č.j. 29 NSČR 30/2010 (R 96/2011) zdroj. CODEXIS ACADEMIA 9-2013, ATLAS CONSULTING s. r.o.

¹⁷⁵ PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, ISBN 978-807-3576-752 s. 336

¹⁷⁶ PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, ISBN 978-807-3576-752 s. 353

obecnost a rovněž uváděl, jaký je v tomto režimu po pozitivním rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace, stav mezi dlužníkem – sestavujícím reorganizační plán a znalcem, zpracovávajícím znalecký posudek na majetkovou podstatu dlužníka. Odvolací soud se stejně tak jako soud prvního stupně v tomto případě zabýval splněním podmínek dle ustanovení § 348 odst. 2 InsZ, kdy zjistil, že reorganizační plán dlužníka tyto požadavky v rámci InsZ dle hodnotících kritérií InsZ za pomoci *testu nejlepšího zájmu*, nesplňoval.

Co je stěžejní pro insolvenční právo v českém právním řádu ve výše citovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, tak to je též specifické určení meritorních rozhodnutí v rámci insolvenčního řízení,¹⁷⁷ kdy Nejvyšší soud ČR chtěl navázat na určitost opravných prostředků v rámci jednotlivých rozhodnutí napříč insolvenčním řízením, která byla nastolena dříve za účinnosti ZKV v rozhodnutí sp. zn. 29 Odo 425/2002, uveřejněném pod číslem 51/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.¹⁷⁸

Jelikož prostor pro zkoumání judikatury je v rámci této diplomové práce omezen, nabízí se proto provést další rozšíření této diplomové práce s větším prostorem pojednávajícím o přístupu insolvenčních soudů k „*předbalené reorganizaci*“ a soudního přezkumu reorganizačních plánů dle *testu nejlepšího zájmu* a rovněž *cram-down testu*.

¹⁷⁷ „Rozhodnutí o úpadku (§ 136 insolvenčního zákona), rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu (§ 143 insolvenčního zákona), rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku, včetně rozhodnutí o zamítnutí návrhu na vydání takového rozhodnutí (§ 158 insolvenčního zákona), rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, jímž se ve smyslu § 4 odst. 2 insolvenčního zákona rozumí rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka (a to i v těch případech, kdy dochází ke změně způsobu řešení úpadku ze sanačního na likvidační v režimu úprav obsažených v § 363 a § 418 insolvenčního zákona), rozhodnutí o povolení reorganizace a rozhodnutí, jímž se návrh na povolení reorganizace zamítá, rozhodnutí o povolení oddlužení a rozhodnutí, jímž se návrh na povolení oddlužení zamítá, dále (v mezích jednotlivých /přijatých/ způsobů řešení úpadku) usnesení o schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce (§ 304 insolvenčního zákona), rozvrhové usnesení (§ 306 insolvenčního zákona) včetně usnesení o povolení částečného rozvrhu (§ 301 insolvenčního zákona) a dalšího rozvrhového usnesení (§ 307 insolvenčního zákona), usnesení o zrušení konkursu a o zamítnutí návrhu na vydání takového usnesení (§ 308 insolvenčního zákona), usnesení o schválení reorganizačního plánu (§ 348 insolvenčního zákona), rozhodnutí o zamítnutí reorganizačního plánu (§ 351 insolvenčního zákona), usnesení o schválení oddlužení (§ 406 insolvenčního zákona) a usnesení o neschválení oddlužení (§ 405 insolvenčního zákona), usnesení o osvobození dlužníka od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení (§ 414 insolvenčního zákona) a usnesení, jímž se návrh na vydání takového rozhodnutí zamítá, jakož i usnesení o odnětí přiznaného osvobození (§ 417 insolvenčního zákona) a usnesení, jímž se návrh na vydání takového rozhodnutí zamítá.“

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 1. 2011 sp.zn./č.j. 29 NSČR 30/2010 (R 96/2011) zdroj. CODEXIS ACADEMIA 9-2013, ATLAS CONSULTING s. r.o.

2.4 Pohled odborníků na současnou úpravu reorganizace

V rámci zpracování této diplomové práce jsem měl možnost položit několik otázek insolvenčním správcům se zvláštním povolením, bývalým vyrovnávacím správcům (dle ZKV) a rovněž insolvenčním soudcům, kteří rozhodovali v jednotlivých případech. Jejich odpovědi jsem zaznamenal pomocí dotazníku a telefonického rozhovoru. Jedná se o „delfskou metodu zkoumání,“ kdy jednotliví respondenti nejsou záměrně informováni, jak odpovídali jiní respondenti. Delfská metoda stojí na úzkém vzorku respondentů (5-10) a nelze ji tedy brát jako metodu, kdy při sběru těchto dat (v tomto případě odpovědí respondentů) mohlo dojít k výslednému podání obrazu skutečnosti reprezentujícím převažující názory v rámci jedné skupiny či skupin. Jedná se pouze o ilustrativní vzorek odpovědí sloužící pouze ke zpracování této diplomové práce.

V průběhu přípravy této diplomové práce jsem se rovněž zúčastnil tří seminářů (září 2013 – Praha – „*Akvizice a financování korporací v insolvenčním řízení – otevřený prostor pro kvalifikované investory*“, říjen 2013 – Plzeň – „*Novela InsZ, neplatné a neučinné úkony, aktuální otázky*“ a listopad 2013 – Zámek Mostov, Cheb – „*Aktuální otázky insolvenčního řízení*“) pořádaných k aktuálnímu vývoji v oblasti insolvenčního práva.

Jako první musím odlišit dvě různé motivace obou těchto dvou procesních subjektů v rámci insolvenčního řízení, které jsou patrné hned na první pohled.

Na jedné straně stojí pohled insolvenčního soudce, resp. celého aparátu insolvenčního soudu jako takového, který pod tíhou rostoucí agendy od počátku roku 2008 nevidí žádné další důvody, proč celý proces reorganizace jen dále komplikovat. Až tak nějak by člověk mohl začít podezřívat insolvenční soud, že si přeje mít pro svůj vlastní klid tzv. „odškrtnuto“ a vědět, že daná věc v ten den odešla.¹⁷⁹

Na druhou stranu je tu pak pohled insolvenčních správců, kteří vykonávají pro insolvenční soud dohledací činnost za dlužníkem v úpadku nebo v hrozícím

¹⁷⁹ Viz. Statistika z [online] [cit. 2014-03-03] http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_rok_2013.pdf

úpadku. Jejich motivací není jen poměrné uspokojení přihlášených věřitelů, ale zároveň je to vidina odměny insolvenčního správce. Tato vidina odměny pro insolvenčního správce může v některých případech jít na úkor možného postihu pro insolvenčního správce,¹⁸⁰ pokud by insolvenční správce preferoval vlastní zájem na maximalizaci odměn na úkor řádného a svědomitého výkonu činnosti insolvenčního správce s náležitou péčí.¹⁸¹

Oba tyto procesní subjekty, jak insolvenční správce, tak insolvenční soud, stojí na uprostřed mezi oběma pomyslnými barikádami dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku a dlužníkovými věřiteli. Co je v rámci procesu reorganizace, nebo vůbec všeobecně nejvíce problematické v insolvenčním řízení, bude přezkumné jednání, jelikož i následné hlasování na schůzi věřitelů a hlasovací práva přihlášených věřitelů se nakonec odvíjí od celkového počtu zjištěných přihlášených pohledávek. Ty přihlášené pohledávky, které jsou popřeny dlužníkem, správcem, dlužníkem a správcem, jiným věřitelem dlužníka, nebo všemi zmíněnými zároveň, se stávají druhotnými méněcennými, pokud jde o hlasování o způsobu řešení dlužníkového úpadku, kdy jsou vyloučeny na zvláštní přezkumné jednání dle ustanovení § 336 InsZ. Navrhovatel reorganizačního plánu s nimi pak posléze musí počítat, ale bude jistě v nejlepším zájmu dlužníka a jednoho jeho zajištěného věřitele, aby došlo k popření výše pohledávek většiny nezajištěných přihlášených případně dalších přihlášek zajištěných věřitelů, co se týče jejich pořadí. Nejen, že bude mít posléze předkladatel o něco snazší situaci ohledně sestavování tabulek v rámci reorganizačního plánu, aby dlužník obstál skrze *test nejlepšího zájmu*, ale zároveň bude mít i snazší postavení v případě aplikace *cram-down testu* insolvenčním soudem.

Co se v insolvenčním řízení jeví dnes jako problematické, z pohledu insolvenčního správce, jsou lhůty pro přezkoumání přihlášených pohledávek, kdy z přezkumného jednání dělají spíše nežli meritorní jednání, formální proces, kdy jsou je *de facto* přečteny seznamy přihlášených pohledávek se stanoviskem dlužníka a správce. Málo kdy zbývá skutečně adekvátně dostatek času pro

¹⁸⁰ Až v nejkrajnějším případě v podobě zrušení oprávnění vykonávat činnost insolvenčního správce dle ustanovení § 13 odst. 2, písm. b), zákona o insolvenčních správcích, zákona č. 312/2006 Sb.

¹⁸¹ Srovnej s Usnesením o změně insolvenčního správce sp.zn. KSOS 33 INS 29290/2013-B-5 vedená u Krajského soudu v Ostravě

insolvenčního správce, aby stihl skutečně plně kvalifikovaně přezkoumat *causu* přihlášené pohledávky, a musí se proto tak spoléhat na včasné doplnění přihlášky pohledávky věřitele dlužníka, která ovšem nemusí dorazit v dostatečném časovém předstihu před přezkumným jednáním.¹⁸²

Dle insolvenční správkyně se zvláštním povolením je rovněž nejpalcivějším problémem jednání s věřiteli ohledně reorganizačního plánu a celkově v rámci průběhu insolvenčního řízení, jakožto celku. Věřitelé dlužníka, nemají totiž za povinnost poskytnout insolvenčnímu správci plnou součinnost (pokud se to nebude týkat jejich přihlášené pohledávky, jakožto jejich vlastního zájmu), a proto nemusí ani následně spolupracovat s předkladatelem reorganizačního plánu. Činí to přijetí reorganizačního plánu poté vcelku komplikovanou disciplínou, protože předkladatelé se v současnosti nemohou dost dobře spoléhat na použití *cram-down testu* insolvenčními soudy a musí se vždy spolehnout na to, že seženou dostatečný souhlas od všech skupin věřitelů.

Příprava a ujednání reorganizačního plánu¹⁸³ je tedy hlavně kooperační hrou,¹⁸⁴ při které se dobře pozná, jak moc dobře dokáže fungovat ekonomika insolvenčního řízení, kdy je výhrou pro všechny účastníky této hry co nejrychlejší odhlasování a přijetí způsobu řešení dlužníkovy úpadku za pomoci stanoveného způsobu provedení reorganizace dlužníka ke spokojenosti většiny věřitelů dlužníka a pokračování dlužníkovy podniku, jako hlavního sekundárního cíle hry, kdy hlavním primárním cílem vždy bude zůstat uspokojení dlužníkůvých věřitelů dle poměrného uspokojení a v nejvyšší možné míře. Prohrou bude v tomto případě pro všechny účastníky této hry selhání v době přípravy reorganizačního plánu a zbytečné protahování a popotahování insolvenčního řízení, při které dlužníkův podnik ztratí *going concern hodnotu* věřitelé dlužníka trpělivost a budou požadovat likvidační způsob řešení úpadku dlužníka, oproti sanačnímu původně plánovanému řešení. Insolvenční soud má v rámci insolvenčního řízení tuto

¹⁸² Dle ustanovení § 189 odst. 3 InsZ, kdy lhůta pro sestavení seznamu přihlášených pohledávek je dána 15-ti dny před přezkumným jednáním, kdy seznam přihlášených pohledávek musí být zveřejněn v insolvenčním rejstříku.

¹⁸³ Srov. ŽIŽLAVSKÝ, Michal. *Řízený konkurs a reorganizace - proaktivní řešení úpadku podniku*. Praha: C.H.Beck, 2012, roč. 2012, č. 6. ISSN 1210-6348.

¹⁸⁴ Viz. Kurz Teorie her [online] <http://oyc.yale.edu/economics/econ-159> [2014-03-20] Yale University, cyklus „Open Yale courses“ prof. Ben Polak

kooperační hru pouze korigovat, aby případná prohra věřitelů dlužníka byla co nejmenší v podobě dopadu *utopených nákladů* přihlášených pohledávek věřitelů dlužníka a všech k tomu náležejících transakčních nákladů spojených s insolvenčním řízením.

Dle insolvenčních správců a insolvenčních soudců je proto nutné ujednotit judikaturu a rovněž *deformalizovat* přezkumné jednání.

3. Přípravovaná, budoucí úprava řešení reorganizace v českém právním řádu „de lege ferenda“

Jelikož po 1. lednu 2014 došlo v České republice k jedné z největších změn v oblasti soukromého práva, kdy se sjednotilo právo občanské z občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a rovněž obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tak spolu s těmito změnami došlo rovněž ke změnám a derogaci jiných zákonů, které byly pohlceny následně do ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., NOZ – nového občanského zákoníku, a stejně tak zákona o obchodních korporacích, zákona č. 90/2012 Sb.

3.1 Nahlížení zákona 186/2006 Sb., o insolvenční reorganizaci po 1. 1. 2014 s NOZ

Tzv. „velká novela“ těchto doprovodných zákonů nabrala podobu ve Sněmovním tisku 930 Novelizační zákon v souvislosti s přijetím rekonstrukce soukromého práva – EU a dne 30. září 2013 byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod číslem zákona 303/2013 Sb.¹⁸⁵

Nejvýznamnější dopad na způsob řešení reorganizace má z tohoto novelizačního zákona změna zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, zákona č. 125/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.¹⁸⁶

V souvislosti s touto změnou, je závažné, proč zákonodárce v novelizaci InsZ zákonem č. 294/2013 nechal v potaz změnu pojmosloví zavedenou NOZ, kdy slovo „podnik“ v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev nově nenajdeme. Bude tedy do jisté míry vcelku zvláštní mluvit v návrhu na povolení reorganizace o podniku dlužníka, tedy pardón, závodu dlužníka v úpadku nebo v hrozícím úpadku. Předkladatel návrhu na povolení reorganizace se bude muset v následné zprávě o reorganizačním plánu hodně snažit, aby věřitelům dlužníka

¹⁸⁵ Možnost sledovat legislativní proces přijímání tohoto zákona na [online] [cit. 2014-03-10] <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=930>

¹⁸⁶ Ve Sněmovním tisku 930/0 má tento zákon č. 66 [online] [cit. 2014-03-11] <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=930&ct1=0>

vyjasnil tento zákonný nesourodý systém fungující najednou v dobrovolné nedobrovolné symbióze.

3.2 .Možnosti rozhodování soudů při rozhodování o reorganizaci po 1. 1. 2014

Z pohledu insolvenčních soudů nedochází v tomto ohledu k žádnému převratnému obratu, jen se zákonodárce nechal slyšet, že s ohledem na možné sanační řešení středních podniků byla brána reorganizace nastavena příliš přísně.¹⁸⁷ Insolvenční soudy tedy při rozhodování o návrhu na povolení reorganizace postupovaly textuálně, tedy příliš striktně se držely gramatickému výkladu InsZ a pokud nesplňoval podnik dlužníka stanovené parametry pro povolení reorganizace a návrh na povolení reorganizace nebyl podáván v kontextu tzv. konsensuální reorganizace, pak se insolvenční soudy držely defaultní cesty InsZ a posléze rozhodly o likvidačním způsobu řešení dlužníkovy podniku dle ustanovení § 148 odst. 1 InsZ.¹⁸⁸

Naproti tomu v důvodové zprávě k zákonu č. 294/2013 Sb., se dále můžeme dočíst, že toto je nesystémové řešení, kdy za celou dobu účinnosti zákona proběhly od začátku do konce úspěšně pouze 4 reorganizace, jakožto způsoby řešení úpadku dlužníkovy podniku. Kdy se jednalo ve třech případech o akciové společnosti a v jednom případě o družstvo.¹⁸⁹

Zákonodárce šel tedy v tomto ohledu na ruku insolvenčním soudům, kdy tedy zakotvil jemnější *kvantitativní* a *kvalitativní* hlediska brány pro vstupu do reorganizace.

V souvislosti s NOZ bude mít ještě lepší postavení, než měl doposud, zajištěný úvěrující věřitel¹⁹⁰ dlužníka v úpadku, jelikož v rámci větší dispozitivnosti kontraktace bude moci tento věřitel naordinovat svému dlužníku svojí úvěrovou

¹⁸⁷ Viz. Důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb., s. 28 a dále [online] [cit. 2014-03-12] <https://mega.co.nz/#!55cnkbJK!sLri7fdBx831BkyDpNps3MQaxLWPmC0V9qc8loO2yvg>

¹⁸⁸ Srovnej. Usnesení VS v Olomouci ze dne 18. 12. 2008 sp. zn./č. j.: 3 VSOL 188/2008 v souvislosti s č. j. KSBR 27 INS 1207/2008-B-57, zdroj. CODEXIS ACADEMIA 9-2013, ATLAS CONSULTING s. r. o.

¹⁸⁹ Viz pozn. č. 186, tamtéž

¹⁹⁰ Srov. ŽIŽLAVSKÝ, Michal. *Soumrak restrukturalizace, úsvit reorganizace?*. Praha: C.H.Beck, 2010, roč. 2010, č. 6. ISSN 1210-6348.

medicínu s jistotou úrokových plateb pod drobnohledem insolvenčního správce a v rámci *dominance zajištěného věřitele*¹⁹¹ se postavení takového věřitele upevní natolik, že nebude mít nadále přílišný velký význam, kolik je nezajištěných věřitelů vůči zajištěnému úvěrujícímu věřiteli. Stále zde má zajištěný věřitel možnost vzít částečně svou zajištěnou přihlášku pohledávky zpět a nově ji podat na insolvenční soud jako nezajištěnou a zajistit si tak dominantní postavení v rámci věřitelské schůze.

S tímto výše souvisí i pohled na reorganizaci z jiné stránky motivace procesních subjektů, než jsou vymezeny v úvodních ustanoveních § 5 InsZ, tedy dle jakožto dle zásad insolvenčního řízení.

Bude pak velice jednoduché pro takového dominantního věřitele „korumpovat“ insolvenčního správce, jelikož insolvenční správce bude muset vždy v rámci zachování své odměny v průběhu procesu přijímání reorganizačního plánu „poslechnout“ dominantního věřitele, jelikož ten bude moci vždy rozhodnout o osudu insolvenčního správce na schůzi věřitelů a usilovat o odvolání insolvenčního správce dle ustanovení § 31 odst. 1 InsZ.

3.2.1 Způsoby řešení reorganizace *de lege ferenda*

Co by mohl zkoušet navrhovatel reorganizačního plánu po účinnosti NOZ jsou další formy způsobů řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku.

Takovéto možné formy možných řešení si můžeme nastínit v tomto zamyšlení níže *de lege ferenda*:

1) *debt-to-equity swap* v podobě přistoupení strategického partnera, který převezme veškeré závazky dlužníka od dlužníkových věřitelů výměnou za procentuální většinový podíl na obchodní společnosti a majetku obchodní

¹⁹¹ Srovnej. LOPPUCKI, Lynn M. *Reorganisation realities, Methodological realities and the Paradigm Dominance Game*. Washington University Law Quarterly. St. Louis, Missouri: Washington University Press, 1994, roč. 72, č. 3. ISSN 0043-0862 v přístupu k metodologii s důvodovou zprávou k zákonu č. 294/2013 Sb., RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 472 s. ISBN 978-807-3573-294. a RICHTER, Tomáš. *Reorganizace povolené v prvních dvou letech účinnosti insolvenčního zákona - základní empirická pozorování*. Praha: C.H.Beck, 2010, roč. 2010, č. 11. ISSN 1803-6554.

společnosti dlužníka (s veškerými souvisejícími právními náležitostmi dle organizační formy obchodní společnosti dlužníka),¹⁹²

2) angažování veřejnoprávní korporace nebo vyššího-územně samosprávného celku a zaručení se věřitelům za přihlášenými pohledávkami věřitelů v insolvenčním řízení s možností dání delší rozhodné doby přípravy reorganizačního plánu a s následnou možností splacení tohoto zajištění po úspěšném splnění reorganizačního plánu obchodní společnosti dlužníka – možná pohled na způsob řešení hrozícího úpadku dlužníka Job Air v Ostravě.¹⁹³ Jde tedy o reorganizaci "*à la française*", pro srovnání se zde nabízí francouzský institut z francouzského Code de commerce v podobě *le redressment juridique*, kdy smyslem by v české právní úpravě bylo zaručení veřejnoprávní korporace, kdy *causou* by zde bylo zachování pracovních míst všech zaměstnanců dlužníkovy podniku - s výjimkami pro management dlužníkovy podniku),

3) propachtování dlužníkovy podniku, kdy propachtovatel pomůže uhradit dlužníkovi přihlášené pohledávky dlužníkových věřitelů do insolvenčního řízení výměnou za část dlužníkových aktiv po úspěšném skončení dlužníkovy reorganizace (v dnešní době přichází v úvahu hlavně know-how dlužníkovy podniku, třeba v podobě patentů nebo klíčového ITC zázemí).

Otázkou zůstává, nakolik budou naklonění takovému postupu vstupu strategického investora. Bude totiž vždy na předkladateli reorganizačního plánu, aby tuto možnost způsobu řešení dlužníkovy úpadku vždy zapracoval do reorganizačního plánu včetně dokladů, dokládající vážně míněný záměr strategického investora poskytnout dlužníkovi plnění na restrukturalizaci jeho vlastních závazků, či vlastních vnitřních poměrů dlužníka.

¹⁹² Zmíněný *evaporační způsob řešení* dlužníkovy úpadku.

¹⁹³ Viz. sp.zn. KSOS 36 INS 546 / 2014 vedená u Krajského soudu v Ostravě, název dlužníka Job Air Technic a.s., KUBÁTOVÁ, Zuzana. Státem bohatě podpořený letecký opravárenský závod Job Air je v úpadku. In: *Ihned.cz* [online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-61773570-statem-bohate-podporeny-letecky-opravarensky-zavod-job-air-je-v-upadku>

3.3 Pohled oborníků na budoucí úpravu reorganizace

S výše zmíněnou problematikou motivace procesních subjektů v insolvenčním řízení souvisí i jedno zajímavé hledisko ohledně možnosti reorganizace pro veřejnoprávní korporace, tedy obce a města. Insolvenční správci by rádi viděli možnost řešení úpadku měst a obcí a s tím související odpovědnost statutárních orgánů zodpovědných za způsobení úpadku veřejnoprávní korporace a insolvenční soudci by naopak tuto možnost raději vůbec neviděli. Jednak z důvodu veřejnosti celého procesu a dále pro prostý fakt nárůstu agendy.

Dle mého zjištění by reorganizace měla být rovněž přístupná pro veřejnoprávní korporace, jelikož nemůžeme měřit subjektům, které se mnohdy rovnocenně účastní ekonomické soutěže, aby se jejich zdroje jevily jako nevyčerpatelné s ručitelem v podobě státu, který veřejnoprávní korporace kdykoliv finančně založí. Je to celkově koncept jdoucí proti správě dobrého hospodáře a není to nikterak motivující pro občany, aby se zajímali o komunální politiku a stav komunální pokladny a komunálního *cash-flow*. Je tedy na čase postavit i aktivní formu řízení reorganizace pro veřejnoprávní korporace a pomoci tak mnohdy předluženým obcím získat zpět prostor pro čisté financování vlastních investic do infrastruktury a služeb, které poskytuje a veřejnoprávní korporace, jako taková.

4. Závěr

V této diplomové práci jsem se zabýval způsoby řešení reorganizace, kdy jsem v mnoha případech kladl otázky na piedestal Oráklu s očekáváním odpovědi od Vědmy, leč byl jsem v mnohém odměněn v podobě nalezení odpovědi jasné a srozumitelné, kdy jsem byl ušetřen hádání významu samotné odpovědi.

Reorganizace, jakožto institut řešení úpadku v rámci českého insolvenčního práva, je nepochybně dobře myšleným institutem řešení úpadku dlužníkovu podniku sanačním způsobem řešení, ale v mnoha ohledech má ke skutečně praktickému použití a využití stále daleko. Není to jen otázkou brány vstupu do reorganizace, je to rovněž i o přístupu jednotlivých procesních subjektů a účastníků insolvenčního řízení, kdy stále ještě v českém právním prostředí není chápána reorganizace jako očišťující formální procedura dávající možnost dlužníkovu podniku začít s čistým štítem bez poskrvněné pravé strany účetní bilance. Jednou větou bychom mohli říci, že zásady poměrného a rovného uspokojení věřitelům stále nic neříkají.

Reorganizace je v mnoha případech chápána procesními subjekty, jako příliš špatně uchopitelná procedura, která vyžaduje rychlost a iniciativu, leč ke smůle tohoto institutu, se reorganizaci v českém právním prostředí nedostává ani jednoho. Možná po jen lžičkách a v ojedinělých případech to pak jsou celé vagóny.

Výrazněji by institutu reorganizace pomohlo, kdyby procesní subjekty začaly namísto prostého *pozitivistického* přístupu nahlížet na jednotlivá ustanovení InsZ na základě *e ratione legis* a celkový *l'esperit de loi*¹⁹⁴ InsZ by promítnuly i do svého rozhodování o způsobu řešení dlužníkovu úpadku.

Větší zájem ze strany věřitelů, by také pomohl uvést institut reorganizace v českém právním prostředí v život, jelikož nyní stojí vedle prodeje dlužníkovu podniku jako celku, nebo po částech, až na druhé koleji.

České právní prostředí není tedy moc nakloněno reorganizaci jako takové. Není to ani tak inherentní likvidační mentalitou, ale spíše zkosnatělostí celé

¹⁹⁴ Duch InsZ je „sanační“, kdy „likvidační“ polovina stojí v pozadí, vyčkávající svého času na scéně.

jurisprudence, která kdy sotva s reorganizačním způsobem řešení dlužníkovra úpadku přijde do styku.

Je ke škodě, že motivace managementu dlužníkovra podniku nebyla vždy dána k zájmům podniku dlužníka přednostněji už dříve, jelikož by v mnoha případech mohlo dojít k praktickému využití institutu reorganizace podstatně včasněji a ve větší míře.

V době, kdy velké podniky v rámci jednotného trhu spíše zanikají než-li vznikají, a konsolidace trhu probíhá vždy po částech (v závislosti na okolnosti, které nové země vstoupí do EU a do „eurozóny“), je zcela na místě snaha o zachování podniků střední velikosti.

Ke škodě všech zaměstnanců dlužníka a ke škodě všech daňových poplatníků, zde v českém právním prostředí není vyřešen problém zaměstnanců dlužníka v úpadku a není zde ani žádná možnost vstupu veřejnoprávní korporace, jakožto zajišťujícího strategického investora do dlužníkovra podniku.

V neposlední řadě daňového poplatníka bude dále také trápit fakt, že on, jakožto řadový živnostník nebo podnikatel zaměstnávající desítky lidí, za své dluhy a neuvážlivé jednání a obchodní rozhodování zaplatí, kdežto volení zástupci členských kolektivních zastupitelských orgánů budou vždy moci činit neuvážlivá rozhodnutí, kdy se jim jejich neekonomická rozhodnutí vždy promlčí, či prominou a v nejhorším možném případě pozapomenou.

Tato diplomová práce by se dala dále rozšířit, kdy by mohla srovnat dále praktický dopad reorganizovaného podniku na nově vznikající právní poměry reorganizovaného podniku dlužníka a následně další podniknuté kroky po post-reorganizačním období managementu dlužníkovra podniku.

Resumé

The Methods of Realisation of Reorganisation *de lege lata* and *de lege ferenda* is a master's thesis focusing on the description of implementation and practice of the reorganisation bankruptcy law procedure, which was transposed and modified from the original form of reorganisation pursuant to the USBC's Chapter 11.

Reorganisation, as an institute of bankruptcy solution of mid-size and-large *entreprunieral* companies, within the the legal *encadrement* of the Czech Republic, pursuant to the Bankruptcy and Methods of Solutions of Bankruptcy Act Coll. N. 182/2006, is a refurbished and well-govern institute derived from the former equalization procedure of the old Liquidation and Equalization Act Coll. N. 269/1991.

Reorganisation is a in-court room settlement bankruptcy procedure between the debtor and his creditors, which is overseen by a state certified bankruptcy administrator and by an insolvency court tribunal.

The full procedure of the acceptance of the reorganisation plan is straightforward process first started by the insolvency courts approval of the filling of authorisation for the solution of the bankruptcy situation of the debtor by a reorganisation bankruptcy procedure. Rightafter the first debtor's creditors meeting, the courts authorisation is either approved or dismissed by the debtor's creditors and the debtor may continue to prepare a reorganisation plan and also to prepare all the other necessary documents for the consent of such reorganisation plan by the debtor's creditors and the final approval of the reorganisation plan by the insolvency court administering the procedure. The debtor, or the person preparing the reorganisation plan, has several options to choose from the methods of solution of bankruptcy situation of the debtor, such as the restructualisation of the balance sheet of the debtor, issuance of new stocks by the debtor, redrafting of the bankruptcy company charter and/or establishing documents, or simply by selling a part or the whole of the debtor company. The main purpose of the reorganisation procedure is to keep the debror's company in operation and on the market during the bankruptcy procedure and after the well-executed bankr procedure where the debtor's creditors are fairly and relatively satisfied in accordance against their registered claim.

Příloha

Příloha č. 1 – Dotazník – seznam otázek

1. Povolání respondenta (možnost výběru z možností)

Soudce

Insolvenční správce

Zástupce věřitele

Asistent soudce

Vyšší soudní úředník

Vědecký pracovník

2. Působíště respondenta

Krajský soud v Praze

Krajský soud v Plzni

Krajský soud v Ostravě

Krajský soud v Ústí nad Labem

Krajský soud v Hradci Králové

Městský soud v Praze

Krajský soud v Brně

Krajský soud v Českých Budějovicích

Vrchní soud v Praze

Vrchní soud v Olomouci

Nejvyšší soud ČR

3. Stručně popiště v rámečku Vaše poznatky z legislativní situace okolo insolvenčního zákona před 31.12.2013 (legislativní situace - všechny zákonné předpisy i podzákonné předpisy vztahující se k insolvenčnímu zákonu)

4. Stručně popiště v rámečku Vaše poznatky z legislativní situace okolo insolvenčního zákona po 31.12.2013 (legislativní situace - všechny zákonné předpisy i podzákonné předpisy vztahující se k insolvenčnímu zákonu)

5. Dnešní legislativní stav povoluje pouze reorganizaci u osob soukromého práva a neohlíží se tak na možnost úpadku osob veřejnoprávních, zejména pak veřejnoprávních korporací - měl by zákonodárce tuto oblast napravit?

Ano - Ne

6. Pokud jste zadali u otázky č. 5 možnost "Ano" doplňte prosím do rámečku níže Váš názor na tuto oblast

7. Jak příliš ovlivní dle Vašeho názoru větší dispozitivnost právních vztahů v závazkovém právu dle NOZ (89/2012 Sb.) [co se týče výše a kvality samotného závazku] průchodnost

reorganizačního plánu před soudem a věřiteli po 31.12.2013? (např. možnost vzdát se dopředu práv, která vzniknou osobě v budoucnu, možnost Salvatorské klauzule ex lege, pouze relativní neplatnost závazkových vztahů a právního jednání, možnost propachtování podniku dlužníka)

Nijak se jich nedotkne

Nastane radikální proměna

8. Co podle Vášeho názoru představuje největší finanční a časovou náročnost při tvorbě a výkonu reorganizačního plánu?

9. Ve stručnosti zkuste vyjádřit, jaký druh a kvalita závazků (zajištěný - nezajištěný - pohledávka tzv. za podstatou) se zdála být při provádění reorganizace před 31.12.2013 jako nejproblémovější. (z hlediska řešení situace dlužníka v úpadku).

10. Zdá se Vám současný "strop" pro možnost zvolení řešení úpadku dlužníka formou reorganizace jako stále adekvátní? (tzv. brána pro vstup do reorganizace - minimální počet zaměstnanců dlužníka [50] a míra výše obrátu dlužníka za poslední daňové období [50 mil. Kč])

Použitá literatura a prameny

Monografie a komentáře – české

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, xxxvii, 1550 s. ISBN 978-80-7179-591-9.
2. FALDYNA, František. *Obchodní právo: výklad je zpracován k právnímu stavu srpen 2010*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, xxxv, 1170 s. Meritum. ISBN 978-807-3575-779.
3. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, 343 s. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7385-6.
4. JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou : Zákon o soudnictví ve věcech mládeže ; Zákon o výkonu vazby ; Zákon o výkonu trestu odnětí svobody ; Advokátní tarif*. 1. vyd. podle stavu k 1.1. 2010. Praha: Leges, 2009, 1216 p. ISBN 978-808-7212-226.
5. KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2.
6. KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xxiii, 1246 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3.
7. KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xiv, 306 s. Zákony s judikaturou. ISBN 978-807-4001-635. KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-807-4001-637.
8. PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 484 p. ISBN 978-807-3576-752.
9. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 472 s. ISBN 978-807-3573-294.
10. SCHÖNFELD, Jaroslav. *Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xv, 169 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-302-8.
11. ŠVESTKA, Jiří a Jan DVOŘÁK. *Občanské právo hmotné*. 5., jubilejní aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 550 s. ISBN 978-807-3574-734.
12. VOCHOZKA, Marek a Petr MULAČ. *Podniková ekonomika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 570 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4372-1.
13. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 565 s. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-437-4.

14. ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, 687 s. ISBN 978-807-2016-570.

Monografie a komentáře – cizojazyčné

1. COASE, Ronald. *The Nature of firm*. 1937. vyd. ECONOMICA, 1937. [online] <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-0335.1937.tb00002.x/pdf>
2. FERGUSON, Niall. *The ascent of money: a financial history of the world*. New York: Penguin Press, 2008, v, 441 p. ISBN 14-104-1533-3.
3. TOLMIE, Fiona M a Fiona M TOLMIE. *Corporate and personal insolvency law*. 2nd ed. Portland, Or.: Cavendish Pub., 2003, liii, 449 p. ISBN 18-594-1772-8.

Odborné články z periodik- české

1. ANDRLE, Pavel. *Čas, skutkový stav a rozhodnutí o úpadku: s. 22 - 25*. Praha: C.H. Beck, 2010, roč. 2010, č. 1. ISSN 1214-7966.
2. HAVEL, Bohumil a Pavel KOLESÁR. *Přípustnost tzv. předbalené reorganizace bez návrhu či proti vůli dlužníka*. Obchodněprávní revue. Praha: C.H. Beck, 2009-, roč. 2011, č. 7. ISSN 1803-6554.
3. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční zákon: od vládního návrhu k vyhlášenému znění: s. 765*. Právní rozhledy. Praha: C. H. Beck, 2006, roč. 2006, č. 21. ISSN 1210-6410.
4. RICHTER, Tomáš. *Reorganizace povolené v prvních dvou letech účinnosti insolvenčního zákona - základní empirická pozorování*. Praha: C.H.Beck, 2010, roč. 2010, č. 11. ISSN 1803-6554.
5. ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčního řízení: s. 153 - 160*. Právní fórum. Praha: C.H.Beck, 2009, roč. 2009, č. 4. ISSN 1214-7966.
6. ŽIŽLAVSKÝ, Michal. *Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenční: s. 41*. Bulletin advokacie. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2013, roč. 2013, 7-8. ISSN 1210-6348.
7. ŽIŽLAVSKÝ, Michal. *Řízený konkurs a reorganizace - proaktivní řešení úpadku podniku*. Praha: C.H.Beck, 2012, roč. 2012, č. 6. ISSN 1210-6348.
8. ŽIŽLAVSKÝ, Michal. *Soumrak restrukturalizace, úsvit reorganizace?*. Praha: C.H.Beck, 2010, roč. 2010, č. 6. ISSN 1210-6348.

Odborné články z periodik- cizojazyčné

1. LOPPUCKI, Lynn M. *Reorganisation realities, Methodological realities and the Paradigm Dominance Game*. Washington University Law Quaterly. St. Louis, Missouri: Washington University Press, 1994, roč. 72, č. 3. ISSN 0043-0862.
2. LOPPUCKI, Lynn M. *A Team Production Theory of Bankruptcy Reorganisation*. Vanderbilt law review. Nashville, Tenn.: Vanderbilt University, School of Law, 2004, roč. 57, č. 3. ISSN 0042-2533.

Diplomové práce

1. KLIMEŠ, Jan. *Bankrot: teorie, česká úprava a praxe*. Praha, 2004. 91 s. Dostupné z: ies.fsv.cuni.cz/default/file/download/id/721. Diplomová práce. Institut ekonomických studií FSV UK. Vedoucí práce Jiří Havel.
2. ŠTĚPÁN, David. *Analýza různých koncepcí oceňování podniku* [online]. Brno, 2005 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/50260/esf_m/DP_prilohy_komplet.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně - Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce Ing. Petr Suchánek, Ph.D.

Prameny**Soudní rozhodnutí**

1. Pl. ÚS 14/10-1
 2. Pl.ÚS 19/09
 3. Pl. ÚS 42/08-1
 4. II.ÚS 4104/12
 5. II.ÚS 3810/12
 6. IV.ÚS 235/12
 7. II.ÚS 2371/11
 8. IV.ÚS 2372/11
 9. I.ÚS 3571/10
 10. IV.ÚS 50/10
 11. I.ÚS 2451/10
 12. IV.ÚS 1834/10
s přesahem (myšleno před nabytím účinnosti InsZ)
 13. Pl.ÚS 48/06
 14. Pl.ÚS 12/06
 15. II.ÚS 330/06
 16. III. ÚS 38/05
 17. III.ÚS 448/04
 18. III.ÚS 523/04
 19. Pl. ÚS 44/02
 20. III. ÚS 363/96
- (čerpáno ze systému NALUS [online] <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>).

1. Výzva k opravě nebo doplnění návrhu na povolení reorganizace v sp.zn. KSUL 43 INS 2132/2012 –B-8 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem

2. Návrh na povolení reorganizace v sp.zn. KSUL 43 INS 2132/2012 –B-16 vedený u Krajského soudu v Ústí nad Labem
3. Znalecký posudek v insolvenčním řízení sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-102 až 109 vedená u Krajského soudu v Brně
4. Znalecký posudek v insolvenčním řízení sp. zn. KSUL 43 INS 2132/2012-B-38 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem
5. Reorganizační plán v sp.zn. KSPH 41 INS 11480/2010-B-201 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.;
6. Reorganizační plán v sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-119 vedená u Krajského soudu v Brně, název dlužníka KORDÁRNA, a.s.;
7. Reorganizační plán v sp.zn. KSUL 43 INS 2132/2012-B-56 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem, název dlužníka SAMETEX, spol. s r.o.
8. Usnesení o schválení reorganizačního plánu v sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-126 vedená u Krajského soudu v Brně, název dlužníka KORDÁRNA, a.s.;
9. Usnesení o schválení reorganizačního plánu v sp.zn. KSPH 41 INS 11480/2010-B-315 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.
10. Zpráva insolvenčního správce o stavu řízení v sp.zn. KSBR 39 INS 2462/2009-B-136 vedená u Krajského soudu v Brně, název dlužníka KORDÁRNA, a.s.
11. Usnesení o vzetí na vědomí splnění reorganizačního plánu v sp.zn. KSPH 41 INS 11480/2010-B-391 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.
12. Zpráva insolvenčního správce v sp.zn. KSPH 41 INS 11480/2010-B-389 až 390 vedená u Krajského soudu v Praze, název dlužníka ČKD Kutná Hora, a.s.
13. Usnesením o změně insolvenčního správce sp.zn. KSOS 33 INS 29290/2013-B-5 vedená u Krajského soudu v Ostravě
14. Usnesení VS v Olomouci čj. 2 VSOL 214/2010-A-60 ze dne 23. 7. 2010 ve věci sp.zn. KSOS 36 INS 1235/2010
15. Usnesení VS v Praze č.j. 1-VSPH 310/2008-B-3 ze dne 29. 12. 2008 ke sp.zn. KSCB 26 INS 2109/2008-A-17
16. Usnesení VS v Olomouci čj. 2 VSOL 106/2009-B-26 ze dne 28.4.2009 ve věci sp.zn. KSOS 36 INS 1078/2009
17. Usnesení VS v Olomouci ze dne 18. 12. 2008 sp. zn./č. j.: 3 VSOL 188/2008 v souvislosti s č. j. KSBR 27 INS 1207/2008-B-57

18. Usnesení VS v Praze č.j. 1 VSPH 632/2009-B-32 ze dne 23. 11. 2009 ve věci sp.zn. KSCB 26 INS 1949/2009 ze dne 16. 4. 2009
19. Usnesení Vrchního soudu v Praze čj. 2 VSPH 753/2009-B-126 ze dne 27. 1. 2010 ve věci sp.zn. KSPH 37 INS 1460/2009
20. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 1. 2011 sp.zn./č.j. 29 NSČR 30/2010 (R 96/2011) zdroj. CODEXIS ACADEMIA 9-2013, ATLAS CONSULTING s. r.o.
21. Usnesením o změně insolvenčního správce sp.zn. KSOS 33 INS 29290/2013-B-5 vedená u Krajského soudu v Ostravě

(kde není uvedeno, odkud bylo čerpáno, pak se má vždy za to, že bylo čerpáno z veřejně dostupného insolvenčního rejstříku a ze spisu v něm zveřejněných dle spisových značek – www.isir.justice.cz)

Zákony a podzákoné předpisy

1. Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
2. Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku
3. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
4. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
5. Zákon č. 292/1992 Sb., zákon o komoditních burzách
6. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících
7. Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
8. Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
9. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
10. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
11. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
12. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
13. Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech (o korporacích)
14. Zákon č. 99/1963 Sb., o civilním řízení soudním
15. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.
16. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců
17. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů
18. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců

Předpisy Evropské unie

1. nařízení Rady (ES) č. 139/2000 o kontrole spojování podniků
2. nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení

Jiné zdroje- české

1. SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Výroční zpráva 2012 - Přehled činnosti Soudního dvora, Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu Evropské unie*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2013. ISBN 978-92-829-1261-1. [online] http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/ [cit. 2014-02-15]
2. <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-vypis?subjektId=isor%3a19602&typ=full&klic=cy3f6c> [online] [cit. 2014-03-10] Úplný výpis z obchodního rejstříku ČKD Kutná Hora, a.s.
3. ALEXANDER, Juraj *Cash collateral aneb komu patří příjmy z podnikání v reorganizaci* <http://www.lexforum.cz/134> [online] [cit. 2014-03-15]
4. HAVEL, Bohumil, *A stále ten koncern* <http://jinepravo.blogspot.cz/2010/12/stale-ten-koncern.html> [online] [cit. 2014-03-16]
5. Statistika nápadu insolvenčních návrhů za rok 2013 http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_rok_2013.pdf [online] [cit. 2014-03-03]
6. Legislativní proces přijímání zákona tzv. „velké civilní novely“ č. 303/2013 Sb. na <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=930> [online] [cit. 2014-03-10]
7. Důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb., s. 28 a dále <https://mega.co.nz/#!55cnkbJK!sLri7fdBx83lBkyDpNps3MQaxLWPmC0V9qc8loO2yvg> [online] [cit. 2014-03-12]
8. Seminář září 2013 – Praha – „*Akvizice a financování korporací v insolvenčním řízení – otevřený prostor pro kvalifikované investory*“
9. Seminář říjen 2013 – Plzeň – „*Novela InsZ, neplatné a neučinné úkony, aktuální otázky*“
10. Seminář listopad 2013 – Zámek Mostov, Cheb – „*Aktuální otázky insolvenčního řízení*“
11. KUBÁTOVÁ, Zuzana. Státem bohatě podpořený letecký opravárenský závod Job Air je v úpadku. In: *Ihned.cz* [online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-61773570-statem-bohate-podporeny-letecky-opravarensky-zavod-job-air-je-v-upadku>

Jiné zdroje- cizojazyčné

1. SHAPIRO, Scott J. THE “HART-DWORKIN” DEBATE: A SHORT GUIDE FOR THE PERPLEXED. In: SHAPIRO, Scott J. *Michigan Law: University of Michigan Law School: PUBLIC LAW AND LEGAL THEORY WORKING PAPER SERIES* [online]. Michigan Law, 2007 [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: http://www.law.yale.edu/documents/pdf/Faculty/Shapiro_Hart_Dworkin_Debate.pdf
2. Code de commerce LIVRE VI Des difficultés des entreprises, ustanovení čl. 653-1, [online] na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379> [cit. 2014-02-22]
3. United Nations Commission on International Trade Law, Legislative Guide on Insolvency Law, UNCITRAL, 2004. [online] www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/05-80722_Ebook.pdf [cit. 2014-02-15]
4. Kurz Teorie her [online] <http://oyc.yale.edu/economics/econ-159> [2014-03-20] Yale University, cyklus „Open Yale courses“ prof. Ben Polak
5. Odběr The Economist (listopad 2011 až doposud)